

Rapport 2008:03

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Årsredovisning 2007

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Innehåll

Sammanfattning av verksamhetsåret 2007	3
Organisation Länsstyrelsen i Dalarnas län 2007	13
Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007	14
Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	24
<i>Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete</i>	24
<i>Verksamhetsgren Regional utveckling</i>	36
<i>Verksamhetsgren Miljömålsarbete</i>	45
Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning	53
<i>Verksamhetsgren Social tillsyn</i>	54
<i>Verksamhetsgren Miljötillsyn</i>	66
<i>Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelskontroll</i>	71
<i>Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestringar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn</i>	73
VO Ärendehandläggning	75
<i>Verksamhetsgren Omställning av energisystemet</i>	76
<i>Verksamhetsgren EU-stöd</i>	78
<i>Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning</i>	80
<i>Organisationsstyrning inom Politikområde Regional samhällsorganisation</i>	85
<i>Personaluppgifter</i>	89
<i>Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2007</i>	90
Sammanställning över väsentliga uppgifter	97
Finansiell redovisning	98

Mål: Länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

Sammanfattning av verksamhetsåret 2007

När jag i maj 2007 tillträdde som landshövding till Dalarna hade jag en positiv grundkunskap om länet. Jag visste att här finns en intressant och varierad natur, en rik kultur, viktiga basindustrier och framgångsrika idrottsevenemang.

Mina första sju månader i Dalarna har bekräftat mycket av detta. Jag har fått inviga Dalarnas nya naturum i Siljansnäs, som speglar hela länets natur och kultur. Jag har upplevt den återskapade trädgården vid Linnés bröllopsstuga, en av Dalarnas många satsningar under Linnéåret 2007. Jag har besökt levande fäbodan, samebyn i Idre, dalahästtillverkning i Nusnäs och Ejendahls arena i Leksand.

Men jag har också upptäckt att Dalarna är mycket mer. Under året har jag haft möjlighet att besöka 14 av länets 15 kommuner och inte minst många företag. Det som imponerat på mig är den entreprenörsanda och den stora bredd som finns i länets näringsliv.

Exportens betydelse

Det har blivit ännu tydligt för mig hur viktig exporten är för Dalarna. Det gäller de stora basindustrierna men också många mindre företag. Att Outokompu valt att satsa i Avesta och nu bygger ut för närmare 5 miljarder kronor kommer att betyda mycket för hela länet och är också ett bevis på att företaget tror på den ledning och arbetskraft som finns här. Men jag har också besökt en rad mindre och medelstora företag runt om i Dalarna som satsar framåt och utanför gränserna, alltifrån Clas Ohlson i Insjön vars katalog i fyra miljoner exemplar finns både på norska och finska, till det företag i Furudal som säljer begagnade skogs- och entreprenadmaskiner med hela världen som marknad.

Att stärka och utveckla den utveckling och framtidstro som finns bland Dalarnas företag är viktigt. Liksom att slå vakt om livsmiljön och tryggheten för dem som finns i länet och för dem som vill flytta hit. Under året har Länsstyrelsen ett nytt uppdrag att förhandla med kommunerna om introduktionsplatser för flyktingar. Gensvaret från dalakommunerna har varit positivt och ambitionen stor att ge en bra introduktion till det svenska samhället.

Jag har också med mig en bild av omtanke i vardagen från ett av mina kommunbesök. Det var i Smedjebackens kommun där man delar ut små påsar med sand och en spade till alla äldre, för att de ska kunna få en säker väg till brevlådan under halkiga vinterdagar.

Klimat- och energifrågorna i fokus

Under 2007 har klimat- och energifrågorna varit i fokus runt om i världen. I Dalarna pågår redan ett stort arbete grundat på det regionala programmet EnergiIntelligent Dalarna, som fastställdes i början av 2006. Det programmet, som blivit en inspirationskälla för många andra län, och de processer som redan är i gång i länet blir bara angelägnare.

Ett exempel på den medvetenhet om energi- och klimatproblemen, som finns runt om i länet, är att nio kommuner håller på att ta fram lokala klimatstrategier.

Ett bra arbetsmarknadsår

Länets befolkningssiffror var relativt stabila även 2007. Fler flyttade in än ut, framför allt var det en relativt stor inflyttning från utlandet. Fortfarande har länet ett negativt födelsenetto men det minskar, förra året var det fler födda i Dalarna än de senaste elva åren.

2007 var ett mycket bra arbetsmarknadsår för Dalarna. Arbetsmarknaden har varit stabil och arbetslösheten är nere på rekordlåga nivåer. Den är klart lägre än riksgenomsnittet och minskningen jämfört med 2006 är bland de största i landet. Alla dalakommuner hade lägre arbetslöshet än året före. Glädjande är att arbetslösheten minskar även för ungdomar och deltidsarbetslösa.

Den avmattning som syns på nationell nivå märks ännu inte i Dalarna. Däremot signalerar allt fler branscher att de har svårt att få tag på den arbetskraft de behöver. Dalarna hör också till de län som har högst medelålder bland personer i arbetslivet. Behovet av ersättningsrekryteringar kommer att bli stort, och det är viktigt både att ta vara på dem, som av olika skäl i dag står utanför arbetsmarknaden, och att öka inflyttningen från andra delar av Sverige och från andra länder.

Det finns ett stort behov av en kraftsamling i länet när det gäller insatser inom utbildning och kompetensutveckling för att på ett bra sätt matcha arbetsmarknadens behov med arbetskraften. Vid mina företagsbesök är den framtida kompetensförsörjningen en fråga som alltid kommer upp.

Regionindelning

Dalarna samarbetar redan brett såväl inom länet som över läns- och nationsgränser. Just nu diskuteras den framtida samhällsorganisationen: regionindelning, struktur och uppgiftsfördelning. I det remissvar på Ansvarskommitténs slutbetänkande, som Länsstyrelsen lämnade i september, underströks att en framtida regionindelning måste ta stor hänsyn till de olika förhållanden som råder i olika delar av landet.

Såväl Länsstyrelsen som Region Dalarna betonade i sina svar att om det bildas nya län bör dessa ha högst 2 miljoner invånare. Detta för att ge möjlighet till god utvecklingskraft i alla län.

Länsstyrelsens verksamhet 2007

Utgångspunkten för Länsstyrelsens insatser i länet är visionen om ett attraktivt, tryggt och långsiktigt hållbart Dalarna. Arbetet har under 2007 utgått från en verksamhetsplan, som grundas på verksamhetsområdena i regleringsbrevet.

Mot bakgrund av länets förhållanden kraftsamlas kring tio prioriterade områden: Tryggt och säkert Dalarna; Metoder och verktyg för hållbar utveckling i Dalarna; EnergiIntelligent Dalarna; Jämställdhet och integration; Tillväxt och näringslivsutveckling i Dalarna; Utveckling av Dalarnas landsbygd; Dalarnas miljömål; En effektiv och systematisk tillsyn; Kundfokus, rättssäkerhet och effektivitet i ärendehandläggningen; God inre administration och effektiva processer.

Hur arbetet genomförts framgår till stora delar av återrapporteringen i årsredovisningen. Här vill jag, med utgångspunkt från de prioriterade områdena, lyfta fram några händelser och insatser som haft betydelse för länets utveckling och Länsstyrelsens arbete under det gångna året.

Tryggt och säkert Dalarna

Arbetet med barnuppdraget är en av Länsstyrelsens insatser för ett tryggt och säkert Dalarna.

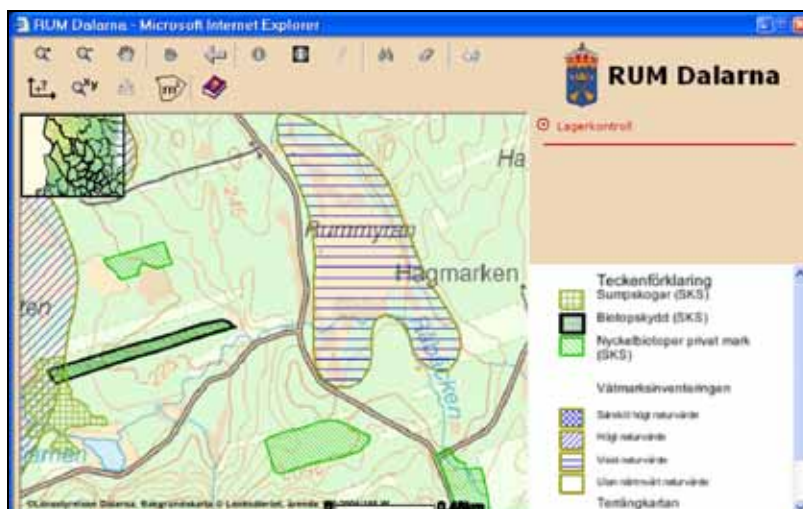
Foto: Martin Siarand

Inte minst det ökade medvetandet om klimatfrågan har satt beredskapsfrågorna i fokus. Länsstyrelsen Dalarna övar två gånger om året både den egna krisledningsorganisationen och regionala samverkanspartners. Våren 2007 var temat övningen avbrott i viktiga tekniska system på grund av extremt väder med mycket höga temperaturer följt av skyfall som orsakade översvämningar och förstörda vägar.

Ett arbete med att ta fram regionala åtgärdsplaner för 17 definierade risker har förberetts under året och startar 2008. Länets näringslivsråd, som bildades 2006, har bland annat tagit upp konsekvenserna när ekonomiska system drabbas av kris.

Sociala enheten har under året lagt stor energi på att fullfölja barnuppdraget från regeringen. Uppdraget omfattar så gott som all barn- och ungdomsverksamhet inom socialtjänsten, både offentlig och enskild. Dalarnas forskningsråd har fått uppdraget att ta fram en rapport kring tillståndet i Dalarna. Det är för tidigt att redovisa resultatet, men alltför långa utredningstiderna för barn som far illa är ett område som finns i blickpunkten.

Metoder och verktyg för hållbar utveckling

En del av Länsstyrelsens regionala underlagsmaterial, RUM, finns tillgängligt via Länsstyrelsens webbplats.

Det regionala underlagsmaterialet, RUM, utvecklas hela tiden. Nu finns en omfattande, strukturerad redovisning av ett hundratal olika intresseområden, alltifrån formella riksintressen till information om fornminnen, naturvärden, förorenad mark och räddningstjänstens tillsynsobjekt. Materialet är

tillgängligt för kommuner och även till viss del för allmänheten. Bland annat har karttjänsten på Länsstyrelsens externa webbplats utvecklats och innehåller nu ännu mer information, bland annat om områden där det är risk för skred.

Länsstyrelsen uppdaterar också det register som finns över dammar. Ett stort inventeringsarbete har gjorts och den informationen kommer också att kunna nås via RUM.

Länsstyrelsen har under två år haft ett regeringsuppdrag att arbeta med landskapsstrategier. Huvudsyftet med projektet har varit att verka för att naturen med dess mångfald ska fungera samtidigt som historiska värden och landsbygdens förutsättningar att utvecklas tas tillvara. Detta genom att pröva nya metoder och arbetssätt. Dalarnas län har fokuserat på skogsbygden. I fyra delprojekt har markägare och allmänhet involverats i planeringen. Projektet har inneburit samarbete över gränser, öppna diskussioner utan förutfattade meningar eller svar och samling kring ny teknik för att få igång diskussion och dialog.

EnergiIntelligent Dalarna

*Vindkraft kan bli en betydelsefull energikälla för Dalarna. Här Fjällbergets vindkraftanläggning i Ludvika kommun som invigdes i februari 2007.
Foto: Jan Larspers*

EnergiIntelligent Dalarna är ett stort åtgärdsarbete inom flera olika organisationer och processer, inte minst det regionala energikontoret, Byggdialog Dalarna och Dala-MaTs, länets projekt för hållbara transporter.

Vid Dalarnas numera etablerade energiseminarium i Teknikdalen, som arrangeras i bred samverkan, görs en årlig avstämning. Vid seminariet i maj 2007 deltog närmare 200 personer.

EnergiIntelligent Dalarna har blivit ett exempel för andra län. När regeringen under de senaste två åren lagt större vikt vid regionalt energiarbete och förstärkt länsstyrelsernas samordningsansvar har man studerat arbetet i Dalarna och efterfrågat Länsstyrelsens synpunkter. I mars 2007 arrangerade Länsstyrelsen Dalarna och Energimyndigheten ett seminarium i Falun för alla länsstyrelser om länsstyrelsernas roll i regionalt energi- och klimatarbete.

Ett särskilt viktigt projekt i den regionala energisamverkan är att ta fram en ny generation kommunala energiplaner med klimatfrågan i centrum. Intresset är stort, nio av Dalarnas femton kommuner deltar. Länsstyrelsen samverkar här med Naturvårdsverket, som vill se hur staten på bästa sätt kan stötta kommunerna i deras klimat- och energiarbete. Dalaexemplet ska visa hur man i ett län kan samverka och hur regionala myndigheter kan stödja kommunerna.

Länsstyrelsen har också tillsammans med kommunerna tagit initiativ till ett tillsynsprojekt för energieffektivisering, som riktar sig till ett 90-tal företag.

Ett annat projekt handlar om att minska det extremt stora elberoendet i fjällen. Det görs i samverkan med de stora turistföretagen och Hedmarks fylke i Norge.

Vindkraften kan bli en betydelsefull energikälla i Dalarna, det framgår bland annat av en inventering Länsstyrelsen gjort. Intresset för att bygga ut vindkraft ökar också i länet. Samtidigt är kunskapen om vindförhållanden ny och branschen omogen, det finns brister när det gäller planering, kompetens, information och resurser.

Jämställdhet och integration

*Konferensen Alla behövs tog upp frågor om rekrytering och kompetens. I pauserna fanns möjlighet att diskutera och få ytterligare information.
Foto: Ramon Peréz Cortes*

2007 innebar ett nytt uppdrag för Länsstyrelsen som gäller flyktingmottagandet i kommunerna. Uppgiften är att verka för att kommunerna tar emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd och att se till att de får en så bra introduktion som möjligt.

Arbetet i Dalarna inleddes med ett gemensamt seminarium för bland andra länets politiker, kommunchefer och chefer för flyktingmottagningar. I början av året hölls också en länskonferens, Alla behövs, med temat rekrytering och kompetens.

Ett stort arbete har också under året lagts ned på att ta fram förslag till antidiskrimineringsstrategier. Målsättningen är att få ett samlat dokument kring hur länsstyrelserna ska arbeta strategiskt med de olika uppdrag som rör jämställdhet, etnisk diskriminering, integration och frågor som rör personer med funktionsnedsättning. I juni samlades representanter för landets länsstyrelser i Falun för att diskutera strategin och hur den på ett bra sätt ska införlivas i verksamheten. Medverkade gjorde också företrädare för Diskrimineringsombudsmannen, HomO och Handisam liksom integrations- och jämställdhetsdepartementet

*I december delades Daliapriserna ut för tredje gången. Mottagare var Sveriges Radio Dalarna för jämställdhetsinsatser och Ramon Perez Cortes för integrationsinsatser.
Foto: Henrik Sjögren*

Hållbar tillväxt och näringslivsutveckling

I november träffades landshövdingarna i Hedmarks Fylke och Dalarna, liksom Region Dalarnas ordförande Anders Ahlgren och hans norska motsvarighet fylkesrådsleder Siv Tørubaken, för att diskutera Interreg-samarbete.

Foto: Cecilia Sigrand

Länsstyrelsen har inom flera av sina områden uppgifter som direkt eller indirekt stöder hållbar tillväxt och näringslivsutveckling i Dalarna. En del är de regionala företagsstöden med målet att öka sysselsättningen och medverka till att företag gör de extra insatser som är viktiga för en positiv utveckling i länet. Under 2007 fördelades drygt tio miljoner kronor till företagsstöd och så kallad sädffinansiering, ett stöd till innovationer som ges i ett tidigt stadium av ett företags utveckling.

En viktig uppgift är också att bevara, skydda och också utveckla Dalarnas natur- och kulturmiljöer. I juni invigdes den andra och sista etappen av naturum Dalarna i Siljansnäs med bland annat en utställning om Dalarnas geologi liksom reception, filmsal med mera.

Den tvååriga satsningen på Dalarnas som trälän avslutades 2007. Trämässan i Orsa, som ordnades för andra året, lockade stor publik och många utställare. En lokal för seminarier och träinformation har gjorts i ordning invid kvarteret Hyttkammaren i Falun, där det kommunala bostadsbolaget uppför ett flerbostadshus i massivträ som getts en nydanande arkitektonisk gestaltning. En utvärdering visar att deltagarna i projektet Dalarnas träår tycker att det varit av stort värde både att sätta fokus på och utveckla storskaligt, industriellt och miljöanpassat byggandet i trä i Dalarna.

Arbetet med att utveckla länets internationella kontakter fortsätter. En utställning med hantverk från Dalarna och information om Dalarna som besöksmål har presenterats i Tokyo, Sapporo och Leksands vänort Tobetsu.

Inför lanseringen av programmet Interreg Sverige-Norge har en rad projektidéer tagits fram. I november hölls också ett gränsöverskridande möte i Hamar mellan länsledningarna i Dalarna och Hedmarks fylke, där fylkesmann Sigbjørn Johnsen var värd.

En rad insatser har gjorts med anknytning till Linnéåret 2007. Målet har varit långsiktiga satsningar, inte enstaka evenemang. Bland annat har Länsstyrelsen tagit fram en kartbroschyr som i ord och bild presenterar platser med anknytning till Linné i Dalarna. Tolv av dessa platser har dessutom fått informationsskyltar. Länsstyrelsen har också lämnat bidrag till den nya boken om Linnés resor i Dalarna och Bergslagen, inklusive en översättning till engelska.

Länsstyrelsen har tillsammans med Falu kommun också medverkat till återskapandet av en trädgård i Linnés anda vid Svedens gård. Den invigdes i juni i samband med Dalarnas regionala högtidsdag under Linnéåret 2007. Foto: Agneta Arnesson-Westerdahl.

Utveckling av Dalarnas landsbygd

*Genom att samordna olika stödformer hjälper Länsstyrelsen landsbygdsföretagarna att hitta bästa möjliga lösning.
Foto: Torborg Sjögren*

En levande landsbygd och ett öppet landskap är en viktig del av Dalarnas attraktionskraft. En förutsättning för att bevara detta är möjligheter att bo och verka på landsbygden. Genom att samordna olika stödformer – EU:s landsbygdsprogram, nationella stöd som företags- och projektstöd, stöd till kommersiell service och stöd för att främja kvinnors företagande – hjälper Länsstyrelsen företagarna att fokusera på vad han/hon vill göra. Detta har möjligt genom ett vidgat samarbete mellan handläggarna på näringslivs- och lantbruksenheterna.

Efterfrågan på företagsstöd och projektstöd har varit stor redan det första året av EU:s landsbygdsprogram 2007-2013, särskilt från lantbrukssektorn. En broschyr om de olika stödformerna togs fram i slutet av 2007 och den väntas öka efterfrågan från de övriga landsbygdsföretagen.

I mars inleddes det frivilliga markbytarprojektet i Älvdalens socken. Det handlar om att förbättra fastighetsstrukturen, där i dag 78 000 hektar är fördelade på 2100 markägare och 1400 fastigheter. Länsstyrelsen har anställt en person som på plats ska arbeta med information, markägarkontakter och avtal. Älvdalens skogsägare blir också de första i världen att få skogsbruksplaner där man kan se varje enskilt träd, genom att laserskanning används i projektet.

Under året har det arbetats intensivt med strategierna för det nya Leader-programmet. (Leader är en bokstavskombination från franskan som fritt översatt betyder åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi.) Totalt kommer det att finnas fem Leaderområden i Dalarna som fram till 2012 delar på en årlig budget på drygt sju miljoner kronor. Några områden omfattar enbart kommuner i Dalarna, i andra arbetar kommuner över länsgränserna. De flesta Leaderområden kommer att ha en färdig organisation och kunna ta mot ansökningar från lokala grupper i början av 2008.

Ytterligare åtta kommuner har börjat arbetet med så kallade serviceplaner. Arbetsmodellen har skapats inom ramen för Dalarnas kommersiella utvecklingsprogram. Den bygger på att kommunerna arbetar tvärsektoriellt inom kommunförvaltningarna och tillsammans med det lokala näringslivet och den sociala ekonomin för att ta fram ett planeringsunderlag. Det blir i sin tur del av

*I april invigdes ett servicekontor i Gagnef där Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen och kommunen samverkar. Målet för kommunen och de statliga myndigheterna är att förstärka och effektivisera tillgängligheten till service för medborgare och företagare i kommunen.
Foto: Tomas Hellquist*

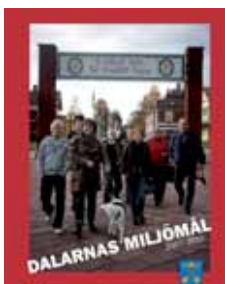

Dalarnas miljömål

Ett rikt växt- och djurliv är ett av miljömålen. Under 2007 beslutades sex nya naturreservat. Här från invigningen av Sättra hasselskog i augusti. Foto: Åsa Rydell.

Dalarnas miljömål 2007–2010, som är en uppdatering av de regionala miljömålen från 2003, fastställdes av Länsstyrelsens styrelse i april 2007. Ungefär hälften av delmålen har justerats. En ny miljöhandlingsplan med 140 åtgärder har också tagits fram.

Huvuddelen av de 140 åtgärderna är konkreta avgränsade projekt, där flertalet ansluter till ordinarie verksamhet. Under 2007 har rad sådana åtgärder genomförts eller påbörjats. Några exempel är kartläggning av användning av de farligaste kemikalierna och ett åtgärdsprogram för den hotade arten sandödlan med åtgärder för att skydda den.

I Dalarna lades tidigt i miljöarbete vikt vid åtgärder och strategisk samverkan med andra parter i åtgärdsarbetet. Vi har försökt utveckla ordinarie uppdrag så att de ska bli verktyg för att nå miljömålen och vi har också initierat samverkansprocesser inom viktiga områden där tydliga uppdrag saknats.

Inom ramen för miljöarbete pågår nu ett tiotal strategiska processer som inbegriper viktiga områden, bland annat vattenvårdsplanering där 5000 vattnen statusklassats, som underlag för en kommande vattenvårdsplan för Dalarna. Ett annat exempel är Byggdialog Dalarna, en regional motsvarighet till den nationella Bygga-bo-ialogen, som samlar över 50 parter inom Dalarnas bygg- och fastighetssektor i deras miljö- och kvalitetsarbete.

Dalarnas ambitiösa och innovativa miljöarbete har även uppmärksammats på nationell nivå och av andra län.

Rovdjursfrågan har varit fortsatt aktuell. Under 2007 har frågorna tagits upp i Regionala rovdjursgruppen liksom i det nya lokala rovdjursgrupperna.

En effektiv och systematisk tillsyn

Arbetet att utveckla Länsstyrelsens tillsyn fortsätter genom Tillsynsforum, där alla verksamheter som har tillsyn finns med. Arbetet sker genom utbildning, kunskapspridning och erfarenhetsutbyte. I utbildningarna har bland annat vikten av ett bra och begripligt språk tagits upp liksom juridiska frågor.

Sociala enheten har under året genomfört kommuntillsyn inom socialtjänsten i Rättvik och Hedemora. Kommuntillsyn är en bred tillsyn inom alla verksamhetsgrenar och syftet är att uppmärksamma positiva saker, oroande tendenser och brister och att ge underlag för fortsatt verksamhetsutveckling. Tillsynen följs upp inom ett år. Vid uppföljning kan Länsstyrelsens tydligt se att många av de brister och oroande tendenser som uppmärksammats blivit åtgärdade samtidigt som förändringsarbetet får nytt bränsle.

Miljövardsenheten har arbetat med tillsynsuppföljning av kommunernas miljötillsyn och tagit fram en plan för tillsynsvägledning. Uppföljningen visar på brist på resurser liksom på styrning: bara fyra av femton kommuner hade utarbetade planer för tillsynen en enda hade arbetat in de regionala miljömålen i planeringen. Satsningen på tillsynsvägledning fortsätter nu genom en rad åtgärder, där Länsstyrelsen kan stötta på ett strukturerat sätt, så att kommunerna i sin tur kan arbeta mer strukturerat och målstyrt.

Inom djurtillsynen har ett bra samarbete utvecklats med Gävleborgs och Värmlands län, bland annat via samordningskonferenser med kommuninspektörerna i alla tre länen.

Arbetet med djurskyddstillsyn kommer att öka de närmaste åren. Från 2008 får länsstyrelserna ansvaret för tvärvillkoren, de regler inom bland annat djurskydd och livsmedelssäkerhet, som den som söker jordbrukarstöd måste följa för att få full utbetalning. Den lokala djurskyddstillsynen väntas bli överförd till Länsstyrelsen 2009.

Länets arbete med byggtillsyn är inriktat på uppföljning av kommunernas insatser för energieffektivisering och kommer att utvärderas under 2008.

Kundfokus, rättssäkerhet och effektivitet i ärendehandläggningen

Kundfokus, rättssäkerhet och effektivitet är viktiga hörnstenar i Länsstyrelsens verksamhet. Länsstyrelsen Dalarna deltar i det länsstyrelsegemensamma arbetet med att utveckla elektroniska tjänster för Internet. Utvecklingen av de fyra första områdena har pågått 2007. För stiftelser är tjänsten i gång, övriga kommer att bli klara i början av 2008.

Också utvecklingen av Länsstyrelsens externa webbplats www.w.lst.se fortsätter för att erbjuda en bra och mottagaranpassad information liksom olika tjänster. Vi deltar också i arbetet med den länsstyrelsegemensamma webbplatsen, som i början av 2008 kommer att ha information på sju språk.

Länsstyrelsen Dalarna har under året tagit fram en ny grafisk profil. Utformning och val av typsnitt ska bidra till att stärka Länsstyrelsens profil och samtidigt göra dokument av olika slag tydliga och lättlästa. Den nya grafiska profilen börjar användas i början av 2008.

God inre administration och effektiva processer

*En väl fungerande administration är viktigt för att verksamheten i övrigt ska fungera. Kompetensutveckling liksom effektiva och användarvänliga systemlösningar är grunden.
Foto: Cecilia Siarand*

Kompetensutveckling är en viktig del i verksamheten för att medarbetarna ska utvecklas och för att förbereda för nya uppgifter och generationsväxling.

Länsstyrelsen har sedan en rad år en mycket uppskattad introduktionsutbildning för nyanställda. 2007 kompletterades den med ännu ett utbildningspass som tar upp jämställdhet, mångfald och barnperspektivet, horisontella mål som ska präglade Länsstyrelsens hela verksamhet. Efter utbildningen inbjuds deltagarna till residenset för att ge länsledningen synpunkter på sin första tid på myndigheten.

I december avslutades projektet Från teori till praktik vars syfte varit att underlätta och utveckla arbetet om mångfald och antidiskriminering på statliga arbetsplatser. Länsstyrelsen Dalarna har bland annat arbetat med frågor som rör attityder och rekrytering, delvis tillsammans med andra statliga myndigheter i länet. Inom projektet, där fem län deltagit tillsammans med Verva, har det också tagits fram en handbok för samtal om normer och utveckling på arbetsplatsen.

Länsstyrelsen Dalarna deltar i det länsstyrelsegemensamma arbetet att samordna såväl IT-infrastruktur som de ekonomiadministrativa processerna. Genom en uppgradering av administrativa system, som gjordes 2007, är vi väl förberedda.

Regional samverkan

Information och diskussion när statliga chefer och länets riksdagsledamöter träffades i residenset. Från vänster Lena Ersson, Försäkringskassan, Lena Olsson, riksdagsledamot, Eva Lindberg, Skogsstyrelsen och Inger Eriksson, länsråd. Foto: Cecilia Sigrand

Länsstyrelsen lägger mycket stor vikt vid samarbete och samverkan med Region Dalarna och övriga regionala aktörer. Bland annat har ledningarna för Länsstyrelsen, Region Dalarna och Landstinget regelbundna frukostmöten där större länsfrågor och samverkansfrågor tas upp.

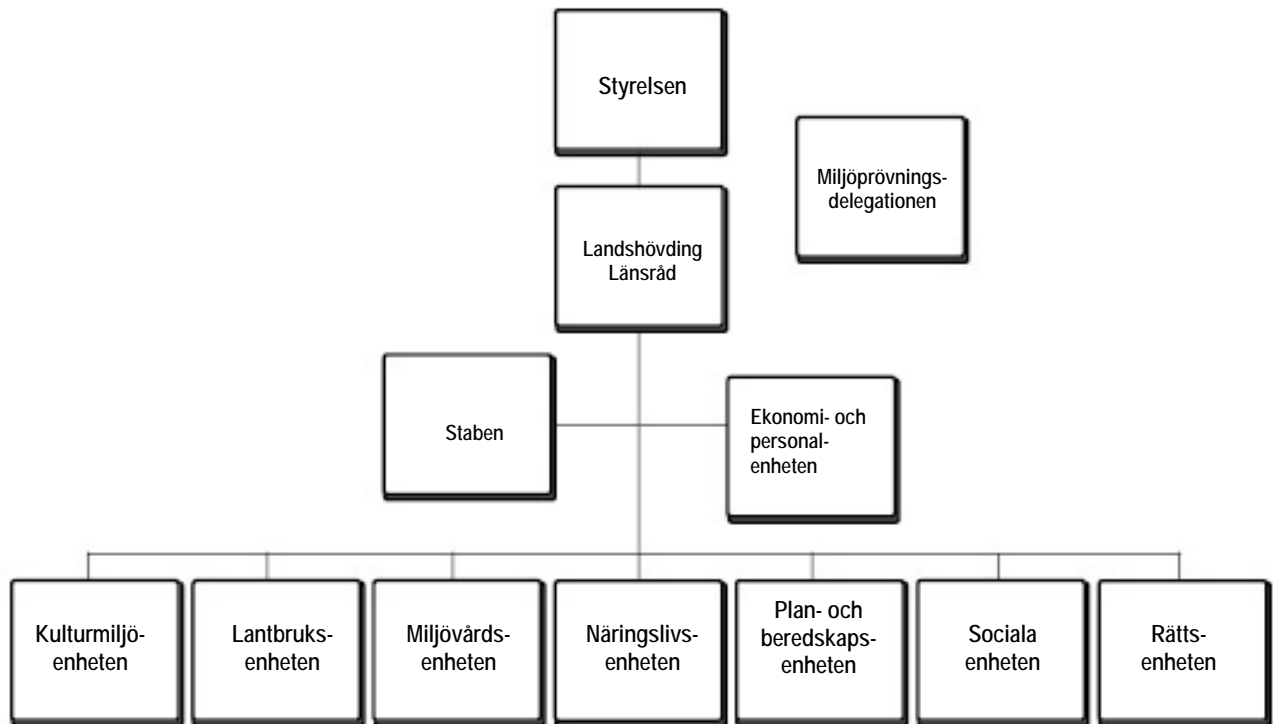
Viktigt är också samverkan med statliga myndigheter i länet. Några gånger om året bjuds statliga chefer och länets riksdagsledamöter till gemensamma möten i residenset. Dessa möten med informationsutbyte och diskussioner har blivit mycket uppskattade. Det finns även en grupp med statliga tjänstemän, ERUP, som träffas regelbundet för att ta upp statlig samverkan och gemensamma frågor med bäring på Dalarnas regionala utvecklingsprogram Dalastrategin. Utöver detta finns en rad arbetsgrupper och konstellationer i länet kring olika sakfrågor.

Länsstyrelsens styrelse har genom sitt engagemang och sin stora kännedom om länet varit en viktig tillgång för Länsstyrelsen. Under året har olika teman tagits upp på styrelsemötena och under hösten gjordes en tvådagars styrelseresa på temat "Gruvnäringen i går, i dag och i framtiden". På programmet stod också ett möte med Region Dalarnas ordförandeberedning som fokuserade på framtidsfrågor för länet och vad Länsstyrelsen och Region Dalarna kan göra gemensamt. Bland annat diskuterades en förstudie för att vidareutveckla och samordna de internationella kontakterna. Länsstyrelsens styrelse ersätts från den 1 januari 2008 med ett insynsråd.

Det mångfacetterade Dalarna är ett bra lään att bo och verka i. Genom samverkan mot gemensamma mål utvecklas länet kontinuerligt.

*Maria Norrfalk
Landshövding*

Organisation Länsstyrelsen i Dalarnas län 2007

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2007
--

Tabell A - Verksamhetskostnader 2007 Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		Kostnader inkl OH	
	Tkr	%	Tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	94 115	50,2	112 581	60,1
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	31 600	16,8	41 112	21,9
VG Regional utveckling	8 613	4,6	10 300	5,5
VG Miljömålsarbete	53 902	28,8	61 169	32,7
VO Tillsyn och vägledning	26 334	14,1	34 326	18,3
VG Social tillsyn	5 421	2,9	7 313	3,9
VG Miljötillsyn	16 107	8,6	20 842	11,1
VG Djur- och livsmedelskontroll	1 289	0,7	1 745	0,9
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn	3 517	1,9	4 426	2,4
VO Ärendehandläggning	30 788	16,4	40 485	21,6
VG Omställning av energisystemet	1 258	0,7	1 722	0,9
VG EG/EU-stöd	11 022	5,8	14 453	7,7
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	18 508	9,9	24 310	13,0
SUMMA PRODUKTION	151 237	80,7	187 392	100,0
Myndighetsövergripande verksamhet (10) samt Administration och intern service (11)	36 155	19,3		
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	187 392	100,0	187 392	100,0
Resurssamverkan ¹⁾	0		0	
Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	187 392		187 392	
<i>Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på: ³⁾</i>				
Nivå 1 (113-115)	17 240	19,3		
Nivå 2 (110-112, 116-119)	9 756	10,9		
Nivå 3 (100-109)	9 159	10,2		
Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	89 474	40,4		

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen, oavsett finansiering. Objektkoder som ingår i respektive verksamhetsgren framgår av tabellmallar för de olika verksamhetsgrenarna. Kostnader som definitions- mässigt är myndighetsövergripande redovisas som sådana, även om kostnaderna finansieras med externa medel (s.k. OH-pålägg).

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader överensstämmer med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen

³⁾ Summan på nivå 1-3 överensstämmer med totalsumman Myndighetsövergripande verksamhet.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Tabell B - Verksamhetskostnader 2005-2007 Myndighetsövergripande verksamhet särredovisad	2007	2006	2005
Kostnader per VO och VG			
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	94 115	97 121	61 572
VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete	31 600	33 411	27 698
VG Regional utveckling	8 613	8 260	7 687
VG Miljömålsarbete	53 902	55 450	26 187
VO Tillsyn och vägledning	26 334	23 034	17 890
VG Social tillsyn	5 421	3 969	3 652
VG Miljötillsyn	16 107	13 755	9 633
VG Djur- och livsmedelskontroll	1 289	1 630	1 326
VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn	3 517	3 680	3 279
VO Ärendehandläggning	30 788	32 298	32 634
VG Trafikärenden (avser regleringsbrev 2005)			3 682
VG Övrig ärendehandläggning (avser regleringsbrev 2005)			16 466
VG Omställning av energisystemet	1 258	984	
VG EG/EU-stöd	11 022	11 690	12 486
VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	18 508	19 624	
Resurssamverkan¹	0	0	293
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	36 155	35 719	34 700
Totala kostnader (inkl. OH)²	187 392	188 172	147 089

¹ Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen ska fördelas på resp. verksamhetsgren.

² Totalsumma verksamhetskostnader överensstämmer med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Tabell B.1 Kostnader för representation (tkr)	2007	2006	2005
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	372	591	533
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	826	854	762

Kommentar:

Ett personalutvecklingsprojekt pågick under 2005 och 2006 vilket medförde hög personalrepresentation dessa år.

Tabell B.2 Lokaler	2007	2006	2005
Lokalkostnader residens (tkr) 103	1 212	1 192	1 162
Lokalyta residens (m ²) (varav biyta)	1 807 (800)	1 807 (800)	1 807 (800)
Lokalkostnad per m ² i residenset (exklusive biyta)	1 203	1 184	1 154
Lokalkostnad exkl. residenset (tkr) 113	8 211	7 807	7 558
varav lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor (tkr)	7 221	6 753	6 507
Lokalyta exkl. residens (m ²)	9 459	9 574	9 354
varav lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	7 429	7 293	7 073
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	868	815	808
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	972	926	920
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	38	36	37
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor (tkr)	33	31	32
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl. biytor	34	34	35

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

Kommentar:

- Kostnader för lokalvård exklusive residens var 813 tkr och bedrivs i egen regi.
- Driftskostnader för larm och bevakning samt säkerhetsåtgärder i Länsstyrelsens lokaler var 151 tkr.
- Inga investeringskostnader under året för förbättring på annans fastighet.
- Inga större avvikelser/förändringar jämfört med tidigare år.
- I förhållande till föregående år har en förändring gjorts vid beräkning av lokalkostnad per kvadratmeter för residenset. Biytorna, som huvudsak är placerade i ouppvärmda uthus, tas ej längre med.
- Viss omklassificering har gjorts beträffande kontorslokaler i samband med att hyresavtalen gjorts om
- Inga större lokalförändringar är planerade.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Tabell C - Årsarbetskrafter¹⁾ per sakområde m.m.	2007	2006	2005
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	8,7	10,6	10,0
Administration och intern service (11)	24,3	26,6	25,7
Övrig förvaltning (20)	3,4	5,2	²⁾ 6,7
Övrig förvaltning (21)	2,7	3,1	
Kommunikationer (24) Yrkesmässigtrafik	1,1	1,1	²⁾
Kommunikationer (25) Körkort och trafikföreskrifter	8,6	8,6	
Kommunikationer (34) Infrastrukturplanering	0,7	0,9	11,5
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	2,5	2,7	2,2
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	12,7	13,1	17,9
Arbetsmarknad (36)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	10,6	12,1	²⁾
Stöd till boende (41)	3,9	3,2	13,0
Omställning av energisystemet (42)	1,1	0,8	
Kulturmiljö (43)	9,9	8,7	8,0
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	4,8	4,9	4,9
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	19,6	20,0	17,7
Skydd av områden och arter, förvaltn, skötsel av skydd omr (51)	25,9	23,5	17,5
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	2,9	2,7	2,2
Vattenverksamhet (53)	6,6	4,8	2,3
Mineral och torvfyndigheter (54)	0,1	0,1	1,3
Miljöfarlig verksamhet (55)	6,1	5,8	4,9
Övrigt miljö- och hälsskydd (56)	0,9	1,0	1,1
Förorenade områden, efterbehandling (57)	4,4	4,0	3,6
Restaurering (58)	2,8	2,5	2,5
Lantbruk (60)	34,0	34,3	32,2
Rennäring (61)	1,9	1,9	1,9
Fiske (62)	0,9	1,2	1,4
Skogsbruk (64)	0	0	0
Social omvårdnad (70)	12,2	10,9	10,0
Jämställdhet (80)	0,5	0,8	1,4
Integration (85)	2,8	2,5	2,0
Resurssamverkan	0	0	0
Summa	216,6	217,6	201,9

¹⁾ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform.

Se vidare förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

²⁾ Tabellen har ändrats fr.o.m. 2006 därför är 2005 summan av flera koder.

Kommentar

Myndighetsövergripande verksamhet (10)

Viss minskning har skett inom övergripande arkiv- och diariefrågor

Administration och service (11)

Minskning inom IT inför samordning, rationalisering, samt minskning arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Övrig förvaltning (20)

Viss minskning samt vakanser under 2007

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Hållbar samhällsplanering och boende (40)

Minskad omfattning av arbete med stöd till energiomställning

Kulturmiljö (43)

+ 1,2 årsarbeten avser arbetsmarknadssatsning med traineer, som tillfördes under andra halvåret 2006 samt en externt finansierad projektanställning under del av året inom projektet Skogens kulturarv.

Fiske (62)

Lägre verksamhet på grund av sjukdom

Jämställdhet (80)

Inom jämställdhetsarbetet har prioriterats att arbeta med ”Mäns våld mot kvinnor”. Detta arbete, motsvarande ungefär 0,4 årsarbetare har dock redovisats under verksamhet 70, Social omvårdnad.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Tabell C.1 – Kostnader per sakområde m.m.	2007	2006	
Myndighetsövergripande verksamhet (10)	9 159	9 423	
Administration och intern service (11)	26 996	26 296	
Övrig förvaltning (20)	2 090	3 619	
Övrig förvaltning (21)	2 497	2 577	
Yrkesmässigtrafik (24)	490	460	
Körkort och trafikföreskrifter (25)	3 830	3 758	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	1 650	1 845	
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	11 848	11 659	
Infrastrukturplanering (34)	350	442	
Arbetsmarknad (36)	0	0	
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	6 624	7 180	
Stöd till boende (41)	2 117	1 435	
Omställning av energisystemet (42)	771	490	
Kulturmiljö (43)	6 753	6 837	
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	4 643	5 337	
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	14 128	14 127	
Skydd av områden och arter, förvaltn, skötsel av skydd omr (51)	28 541	27 910	
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	1 471	1 317	
Vattenverksamhet (53)	4 500	2 349	
Mineral och torvfyndigheter (54)	41	46	
Miljöfarlig verksamhet (55)	3 248	3 072	
Övrigt miljö- och hälsoskydd (56)	412	458	
Förorenade områden, efterbehandling (57)	18 641	20 116	
Restaurering (58)	2 365	2 400	
Lantbruk (60)	21 630	24 301	
Rennäring (61)	1 540	1 369	
Fiske (62)	530	724	
Skogsbruk (64)	0	0	
Social omvårdnad (70)	7 793	6 649	
Jämställdhet (80)	356	538	
Integration (85)	2 378	1 438	
Resurssamverkan	0	0	
Summa	187 392	188 172	

Kommentar*Jämställdhet (80)*

Inom jämställdhetsarbetet har prioriterats att arbeta med "Mäns våld mot kvinnor". Detta arbete, motsvarande ungefär 200 tkr har dock redovisats under verksamhet 70, Social omvårdnad.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Tabell D – Redovisning av ärenden 2007 (samtliga ärenden oavsett databas)										
Nedanstående tabell svarar mot de krav på återrapportering som anges för samtliga verksamhetsområden. I de fall individärenden förekommer under Kommunikationer och Regional utvecklingspolitik skall dessa redovisas även uppdelat efter kvinnor/män och juridiska personer, se tabell D.1.										
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	89	348	259	573	123	1	0	0		45
Övrig förvaltning (20-21)	458	1 804	63	1 875	450	40	6	0		185
varav stiftelser (206)	58	436	0	426	68	0	0	0	45	4
varav kameraövervakning (211)	16	52	0	62	6	2	0	0	75	0
varav bevakningsföretag (212)	26	251	6	251	32	0	0	0	40	0
Yrkesmässigtrafik (24)	52	328	61	396	45	0	0	0		0
varav tillsyn och kontroll (utom taxiföralegitimationer) (243)	43	125	61	202	27	0	0	0	43	6
Körkort och trafikföreskrifter mm inkl s.k gröna ärenden. (25)	1 612	18 537	43	18 166	2 026	237	0	0		12
varav tillstånd exkl. s.k. gröna ärenden (251)	487	2 318	0	2 414	391	20	0	0		1
varav s.k. gröna ärenden ⁵	390	12 353	0	12 101	642					
varav körkortsingripanden (253)	712	2 052	0	2 158	606	176	4	1	107	8
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	73	307	25	331	74	47	6	0		7
varav Livsmedelskontroll (281)	1	31	8	33	7	29	2	0	121	0
varav Djurskydd (282)	53	149	8	157	53	18	4	0	114	7
varav Smittskydd (283)	11	103	6	112	8	8	0	0	26	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	6	21	3	24	6	0	0	0	66	0
Regional utvecklingspolitik (30)	74	274	0	299	49	0	0	0		0
Infrastrukturplanering (34)	16	32	1	34	15	0	0	0		0
Arbetsmarknad (36)	0	0	0	0	0	0	0	0		0

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ ärenden)	Antal initiativ ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	128	652	11	595	196	299	11	0	59	4
Stöd till boende (41)	1 264	1 480	2	2 088	658	50	0	0	128	8
Omställning av energisystemet (42)	0	11	4	12	3	0	0	0		0
Kulturmiljö (43)	309	711	48	761	307	3	1	1		116
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar (45)	54	106	62	155	67	0	0	0		13
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	3	5	14	14	8	0	0	0	43	0
Naturvård och miljöskydd (50)	86	180	38	183	121	109	1	1		0
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	301	249	107	488	169	0	0	-0		55
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	2	2	0	4	0	0	0	0	79	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	32	429	19	431	49	6	0	0		2
Vattenverksamhet (53)	28	164	19	170	41	14	0	0		2
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	26	123	10	124	35	13	0	0	77	1
Mineral- och torvfyndigheter (54)	8	44	2	51	3	0	0	0		1
Miljöfarlig verksamhet (55)	161	367	364	718	174	12	0	0		15
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	94	220	363	561	116	2	0	0	86	12
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	11	180	16	192	15	0	0	0		0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	29	23	21	35	38	2	0	0		5
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	4	11	7	12	0	0	0	1	0

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	Varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ⁴	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Restaurering (58)	15	38	3	47	9	0	0	0		0
Lantbruk (60) ⁶	173	14 095	1 544	15 229	583	55	7	1		26
Varav stöd till jordbruket enligt EG's förordningar (601)	24	13 030	1 528	14 264	318	51	7	1	12	9
Rennäring mm (61)	12	14	16	23	19	0	0	0		8
Fiske (62)	91	378	20	392	97	3	0	0		37
Skogsbruk (64)	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Social omvårdnad (70)	160	818	202	979	201	4	1	0		0
Varav tillsyn och rådgivning (701)	83	612	144	723	116	3	0	0	11	1
Jämställdhet mellan kvinnor och män (80)	5	6	1	8	4	0	0	0		1
Integration (85)	16	23	5	18	26	0	0	0		0
Summa	5 257	41 598	2 956	44 249	5 562	645	33	3		545
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	31	53	0	48	36	1	0	0	182	0

¹ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

² Redovisning av de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2007.

³ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. skall ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från inkommen/initierat till beslutat ärende. Exkluderade är lantbruksärenden registrerade i IAKS och Ararat, LB.

⁵ De länsstyrelser som diareför samtliga handledarskap redovisar denna grupp i sin helhet under 251.

⁶ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Kommentar:

Körkort med mera

Ökningen av antalet ärenden beror främst på att antalet så kallade gröna ärenden var få under 2006 på grund av införda avgifter, då många hade sökt innan avgiften infördes. Trots ökningen är utgående balansen något mindre än ingående balansen.

Livsmedelskontroll med mera

Antalet ärenden har ökat, bland annat när det gäller livsmedelsavgifter. Eftersom det bygger på ny lagstiftning har både genomströmningstiden och antalet överklagningar ökat.

Kulturmiljö

Under år 2007 har antalet inkomna ärenden till kulturmiljöfunktionen ökat med ca 20 procent eller 131 jämfört med år 2006. Funktionen har klarat ökningen tack vare den personella förstärkningen som tillkom under 2006. Av de 116 ej avslutade ärenden som är äldre än två år utgörs 51 av ärenden rörande frågor som väckts om byggnadsminnesförklaring. Handläggningen av dessa ärenden är mycket arbets- och tidskrävande.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Naturvård och miljöskydd

Förändringarna är små och avviker inte nämnvärt från tidigare år. Nämnas kan att antalet tillsynsärenden inom vattenverksamhet har ökat. Största delen kan förklaras med införandet av anmälningsskyldighet för vissa vattenverksamheter.

Social omvårdnad

Antalet inkommande ärenden har i det närmaste fördubblats från föregående år vilket främst förklaras med att Länsstyrelsen nu ska registrera, granska och eventuellt ansöka om sanktionsavgift för ej verkställda beslut.

Tabell D.1 – Redovisning av vissa ärenden uppdelat på kvinnor, män och juridiska personer

Det är avsändare/mottagare som avgör till vilken kategori i tabellen som ett ärende registreras.

A	B			C			D		
Sakområde och del av sakområde	Antal inkomna ärenden under 2007			Antal beslutade ärenden under 2007			Antal överklagade ärenden under 2007		
	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.	Kvinnor	Män	Jur. pers.
Kommunikationer (24-25, 34), exklusive s.k. gröna ärenden	1079	4715	463	1241	5027	479	30	205	2
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	18	32	224	16	30	253	0	0	0

LÄNSSTYRELSENS VERKSAMHETSOMRÅDEN SAMT VERKSAMHETSGRENAR

Verksamhetsområde Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål: Ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Utåtriktat sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter¹
Totala kostnader VG Utåtriktat sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	31 600	45,6
<i>varav</i> Övrig förvaltning (200, 201)	930	1,0
<i>varav</i> Trafik (240, 250)	327	0,5
<i>varav</i> Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor.(280, 289)	361	0,5
<i>varav</i> Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	3 579	5,1
<i>varav</i> Infrastruktur (34)	350	0,7
<i>varav</i> Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	4 242	7,2
<i>varav</i> Energiomställning (420, 421, 422)	771	1,1
<i>varav</i> Kulturmiljö (430)	1 021	1,8
<i>varav</i> Krishantering, skydd mot olyckor och civilförsvaret (450, 451-455, 459)	4 473	4,5
<i>varav</i> Naturvård och miljöskydd (500)	6 800	10,5
<i>varav</i> Lantbruk (600)	3 580	6,0
<i>varav</i> Rennäring (610)	9	0
<i>varav</i> Fiske (620)	51	0,1
<i>varav</i> Social omvårdnad (700)	2 372	3,3
<i>varav</i> Jämställdhet (80)	356	0,5
<i>varav</i> Integration (85)	2 378	2,8
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	9 512	8,7
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	41 112	54,3

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen redovisas endast för 2007.

¹ Uppgifterna avser all anställd personal vid länsstyrelsen, oavsett finansiering och anställningsform. Se vidare ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 § förordningen(2000:605) om budgetunderlag och årsredovisning. En årsarbetskraft motsvarar 220 arbetsdagar per år.

Kommentar

Inom sakområdet jämställdhet har utöver ovan redovisat dessutom arbetats med "Mäns våld mot kvinnor" motsvarande cirka 200 tkr, som redovisats under verksamhet Social omvårdnad.

Tabell 1.1.2 – För sakområdet jämställdhet

Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2007	2006	2005
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	470	744	1373
<i>varav</i> ramanslag 32:1, netto (tkr)	470	563	698
<i>varav</i> övrig finansiering (tkr)	0	181	675
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,3%	0,4%	1,0%
Verksamhetsintäkter	0	0	0

¹ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10

Kommentar:

Inom sakområdet jämställdhet har utöver ovan redovisat dessutom arbetats med "Mäns våld mot kvinnor" motsvarande cirka 200 tkr, som redovisats under verksamhet Social omvårdnad.

Mål 1: Länsstyrelserna skall stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen

Återrapportering 1

Redovisning för sakområdena kulturmiljö, naturvård och miljöskydd, integration samt för hållbar utveckling av

- *länsstyrelsens framgångsfaktorer som bidragit till att stärka det sektorsövergripande arbetet för en hållbar utveckling och en kortfattad bedömning av varför det varit framgångsrik,*
- *eventuella svårigheter och hinder för att arbeta sektorsövergripande på ett effektivt sätt, samt*
- *vilka behov det finns av kunskapsstöd eller annat stöd för att vidareutveckla integrations- och hållbarhetsperspektivet i länsstyrelsernas verksamhet.*

Kulturmiljö

Länsstyrelsens roll som drivande och stödjande inom kulturmiljövården gör att Länsstyrelsens kulturmiljöarbete får ett stort genomslag i länet. Kulturmiljövårderna ingår som strategiska frågor för fysisk planering, infrastruktur och hänsynen till miljön. Att Länsstyrelsen deltar med anvisningar och stöd i det kommunala översikts- och detaljplanesamarbetet, länets infrastruktursatsningar med, mera bidrar till förankringen och utvecklingen av Dalarnas kulturmiljöprofil som bas för det attraktiva Dalarna.

Inom de av Länsstyrelsen antagna regionala miljömålen, Dalarnas miljömål, har kulturmiljöfrågorna inklusive åtgärder särskilt lyfts fram. I uppföljningsprogrammet finns flera kulturmiljöindikatorer. Viktigt är att Länsstyrelsen utvecklar nya metoder för miljömålsuppföljning. Ett exempel är Fjärranalysprojektet, som genomförts i tvärsektoriell samverkan mellan Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och Stockholms Universitet och avslutades under 2007.

Under året har ett projekt för identifiering av markstrukturer genom flygburen laserskanning genomförts. Samarbetspartners i projektet är Skogsstyrelsen, Lantmäteriet och Länsstyrelsen. Materialet bearbetas för framtida metodutveckling. Metoden kommer att rationalisera identifiering av kulturmiljövården i landskapet och bidra till att uppfylla miljömålets intentioner. Projektet avses ingå i ett större samnordiskt Interregprojekt för utveckling av laserskanning inom arkeologin. Samverkanspartner i detta projekt är bland annat Hedmarks fylke, Niku (Norsk Institutt for kulturminneforskning) och Riksantikvarieämbetet. För att rationalisera ägostrukturer i skogsmarken i Älvdalen har Länsstyrelsen under året etablerat ett samarbete med Älvdalens besparingsskog. Inom projektet utvecklas laserskanning också för skogsvärdering.

Länsstyrelsen har bildat en arbetsgrupp med representanter från Dalarnas kommuner och Dalarnas museum för att upprätta en strategi för identifiering och säkerställande av länets kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse. Strategin utarbetas som åtgärd inom ramen för miljömålet God bebyggd miljö. Samarbetet förväntas leda till en strategi som innebär ett långsiktigt skydd för länets kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse.

Vid prioriteringar av naturreservat och utformning av skötselplaner utgör kulturmiljövårderna viktiga aspekter. Efterbehandlingsåtgärder av förorenad mark inom bland annat Världsarvet Falun har projekterats med beaktande av kulturmiljövårderna.

Inom Världsarvet Falun har samverkan mellan Världsarvets olika parter fortsatt under 2007. Samarbetet har stärkt marknadsföring, skydd och utvecklingen av olika besöksmål.

En särskild satsning har gjorts under året med anledning av att Carl von Linné föddes för 300 år sedan. I samband med Linnéåret i Dalarna har Länsstyrelsen tagit fram en broschyr om Linnés resa i Dalarna. I samarbete med kommuner med flera har ett dussin platser som Linné besökte under sin Dalaresa skyltats. Länsstyrelsen har i samarbete med Falu kommun svarat för uppbyggnaden av en trädgård i Linnés anda vid Linnés bröllopsstuga på Svedens gård i Falun. Länsstyrelsen har även medverkat med medel till en nyutgåva av Linnés resor i Dalarna och Bergslagen, inklusive en nygjord engelsk översättning. Samarbetet har bidragit till att Linné blivit mer känd i Dalarna samtidigt som det tvärsektoriella arbetet stärkts.

Under 2006 påbörjades arbetet med att bilda ett nätverk för Bergslagen med industriminnena som utvecklingsfaktor inom regionen. I samarbetet ingår länsstyrelserna i Dalarna, Västmanland, Örebro, Värmland och Gävleborg samt Riksantikvarieämbetet och Kungliga Tekniska Högskolan. Under 2007 har nätverket fått en egen organisation och de ingående fjorton noderna har utarbetat egna planer för respektive nods utveckling. Samarbetet ska leda till en samlad stärkt marknadsföring av industriminnena och utveckling av dessa till besöksmål och attraktiva miljöer för företag och andra verksamheter.

Under 2007 har samarbetet med Skogsstyrelsen vidareutvecklats i frågor som rör fornlämningar i skogsbruket. Skogens kulturmiljövärden uppmärksammas även i arbetet med omarronderingen som bedrivs i länet. En starkt bidragande orsak till Länsstyrelsens framgång i dessa frågor är att kompetensen för kulturmiljö- och markfrågorna finns samlad inom samma enhet på Länsstyrelsen och att enheten har ett väl fungerande samarbete med Lantmäteriet och Skogsstyrelsen.

För att tillvarata de kyrkliga miljöernas kulturvärden på bästa sätt är det viktigt att samarbetet med länets församlingar och Västerås stift fungerar bra och effektivt. Den kyrkoantikvariska ersättningen är ett viktigt styr- och stödmedel för att framgångsrikt tillvarata de kulturhistoriska kvaliteterna inom länets kyrkomiljöer. En väl fungerande samverkan mellan Länsstyrelsen Dalarna, Västerås stift och länsstyrelserna i Västmanland och Örebro län bidrar till att den kyrkoantikvariska ersättningen kan fördelas med största kulturmiljönytta.

För att sköta kulturmiljöelement i odlingslandskapet finns det bland EU:s miljöersättningar ett stöd som närmare 250 brukare i länet anslutit till sig. Inom ramen för Landsbygdsprogrammet genomför Länsstyrelsen kurser och individuell rådgivning om hur brukarna bäst ska sköta kulturmiljövärdena och därigenom bidra till miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap uppnås. Länsstyrelsen har även inom ramen för det utåtriktade sektorsövergripande arbetet utsett en kontaktperson för fäbodfrågor, vilka berör en rad av Länsstyrelsens sakområden.

Negativt för kulturmiljöarbetet är att kunskapsunderlagen till riksintressen och övriga kulturmiljöer är föråldrade. Inventeringar, beskrivningar och värdetexter tillkom under 1960- och 1970-talen. Innehållet motsvarar inte de krav som ställs i samband med miljömåls- och tillsynsarbete, ställningstagande i riksintressefrågor, med mera.

Naturvård och miljöskydd

Arbetet med att utarbeta, genomföra och följa upp miljömålen har tydliggjort behovet av samverkan mellan olika sektorer. Handlingsplanen för att uppnå Dalarnas miljömål innehåller flera breda regionala processer, som bygger på en utvecklad regional samverkan. Även många av de över hundra konkreta åtgärderna förutsätter en funktionell samverkan.

Länsstyrelsen har sedan flera år tillbaka arbetat med att bredda och initiera långsiktiga regionala samverkansprocesser – främst inom områdena energi, bygg- och förvaltning, transporter, naturvård och vattenförvaltning. Processerna har primärt initierats för att uppnå Dalarnas miljömål men de stödjer även andra mål för regional hållbar utveckling. Genom att de aktörer som förväntas genomföra åtgärder deltar i hela processen, från problembeskrivning till åtgärder, skapas delaktighet och samsyn.

Inom vattenförvaltningen finns ett Vattenråd sedan 2005 och Länsstyrelsen har utvecklat samverkan med olika sektorer även på sjö- och fastighetsnivå för de vatten där det behövs specifika åtgärder. Detta arbetssätt ger god förankring av mål och åtgärder men är samtidigt mycket arbetskrävande.

Under åren 2006-2007 har Länsstyrelsen Dalarna haft ett regeringsuppdrag som handlar om Regionala landskapsstrategier. Syftet med uppdraget är att pröva regionala landskapsstrategier som ett nytt förhållnings- och arbetssätt för att uppnå bevarande och hållbart brukande av naturresurser utifrån en helhetssyn på landskapsnivå. Tyngdpunkten har legat på att utveckla arbetsformer och process. I det arbetet har Länsstyrelsen undersökt sina möjligheter att fungera som en mötesplats för berörda aktörer. Aktörer har varit kommuner, andra myndigheter, skogsbolag, privata markägare, organisationer och enskilda. Arbetet har på Länsstyrelsen Dalarna bedrivits i en arbetsgrupp som består av deltagare från miljövårdsenheten, kulturmiljöenheten och lantbruksenheten. I rapporten som lämnats till regeringen påpekas bland annat att det är viktigt att i det framtida arbetet skilja på landskapsstrategier och landskapsekologiska planer, där strategierna bör handla om hela landskapet medan planerna tar upp särskilt värdefulla avsnitt. Det är också viktigt att kommunernas arbete med översiktsplaner kommer in på ett naturligt sätt i strategiarbetet.

Genom att informera om de geografiska underlag som tas fram inom naturvårds- och naturskyddsarbetet verkar miljövårdsenheten för att denna kunskap ska beaktas vid handläggandet av ärenden som handläggs av andra enheter än miljövårdsenheten.

I arbetet med att bevara Dalarnas gräsmarker i gynnsam status sker samverkan med Länsstyrelsens lantbruksenhet och det arbete som enheten bedriver via rådgivning och kontroller.

I samband med framtagande av samverkansplan för tillsynsvägledningen inom miljöbalkens olika tillsynsområden har ett antal samverkansgrupper och arbetsgrupper bildats med deltagare från Länsstyrelsen och kommunerna. Grupperna har bland annat till uppgift att lyfta frågor inom olika tillsynsområden för att till exempel få en regional samsyn. Ett annat syfte är att detaljutföra underlag till tillsynsinsatser utifrån Dalarnas miljömål. För att tillvarata olika sektors sakkompetens deltar i dessa grupper personer från andra sektorer inom Länsstyrelsen, främst från lantbruk och veterinär.

Den sektorssamverkan som utvecklas på miljöområdet i Dalarna är ett viktigt komplement till traditionella styrmedel såsom prövning och tillsyn. Arbetssättet förutsätter både förtroende för metoder/myndigheter/personer och långsiktiga samordningsresurser. Länsstyrelsens generella uppdrag, breda kunskapsbas och kontaktnät är en förutsättning för att nå framgång i arbetet. Dessutom behövs erfarenhet i processledning och tid/engagemang från berörda/medverkande.

Integration

Det sektorsövergripande arbetet inom integration sker på en rad plan: mellan länsstyrelserna, mellan regionala parter i länet och mellan länsstyrelsens olika enheter.

Länsstyrelserna har tagit fram en gemensam antidiskrimineringsstrategi. Detta arbete har letts av Länsstyrelsen Dalarnas länsråd. Under 2008-2010 kommer strategin att implementera strategin och anpassa den till respektive länsstyrelse. Genom en samlad strategi kommer länsstyrelsernas uppdrag och uppgifterna när det gäller integration och mångfald, men också till exempel jämställdhet, på ett strukturerat sätt att finnas med i all verksamhet.

Länsstyrelsen har arbetat aktivt för att, utifrån målen i länets integrationsstrategi, öka samarbetet kring integrationsfrågor i länet

Dalarnas Mångfaldsråd är ett forum för där regionala parter träffas fyra till fem gånger under året. Vid träffarna diskuteras åtgärder kring olika frågor inom integrations- och mångfaldsområdet liksom mänskliga rättigheter. Under 2007 har attityder och bemötande i rekryteringsprocesser vad gäller etnisk mångfald stått i fokus. Det pågår också en uppdatering av den regionala överenskommelsen om utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare som togs fram 2004.

Länsstyrelsen har också tillsammans med partnerskapet i länet arrangerat två länskonferenser: Alla behövs, om mångfald i arbetslivet, och i oktober Mångfald – vad krävs för en lyckad förändring. Båda konferenserna innebar en uppskattad möjlighet för tjänstemän, politiker och organisationer som arbetar med integration och med rekryteringsfrågor att få information, men också att diskutera, utbyta erfarenheter och knyta kontakter inför det framtida arbetet.

Länsstyrelsen har både deltagit i och varit samordnare för det regionala utvecklingsprojektet om mångfald och antidiskriminering, I Dalarna deltog Högskolan Dalarna, Länsarbetsnämnden, Länsstyrelsen, Banverket, Kronofogden, Skatteverket, Polisen och Skogsstyrelsen. Projektet har inneburit uppskattad samverkan och erfarenhetsutbyte, ökad medvetenhet om att integrera mångfaldsarbete i ordinarie processer och ökade kunskaper om lagstiftning och vad det innebär att arbeta med mångfald. I november ordnade Länsstyrelsen i samarbete med andra myndigheter och organisationer, en informationsdag för nyanlända flyktingar och andra invandrare.

Uppdraget att skapa mötesplatser och koordinera länsgemensamma insatser och satsningar ligger väl i linje med den samordnande roll som Länsstyrelsen redan har inom många områden och har upplevts positivt av övriga deltagare i projektet. En svårighet med det sektorsövergripande arbetet har varit att det är stora skillnaderna mellan myndigheterna, där n del har länet som region och andra helt annan områdesindelning.

Länsstyrelsernas nya uppgift när det gäller introduktionsplatser för flyktingar har inneburit samverkan med kommunerna men också med Region Dalarna, Länsarbetsnämnden med flera för att bygga upp ett så bra mottagande som möjligt. Det har skett genom flera seminarier, kommunbesök, med mera. Gensvaret i länet har varit mycket bra. Vid 2007 års slut hade 14 av länets kommuner en treårsöverens-kommelse om mottagning av skyddsbehövande, den femtonde har tecknat avtal med Migrationsverket om mottagning av ensamkommande barn.

Ett antal föreläsningar om mänskliga rättigheter och workshops om demokratifrågor har också genomförts under året.

När det gäller det interna sektorsövergripande arbetet medverkar sakkunnig för integration sedan flera år i Länsstyrelsens projektgrupp för regional projektverksamhet och företagsstöd. Länsstyrelsen har rutiner, checklistor och ansökningsblankett där integration och övriga horisontella mål väl beaktas. Detta gör att varje ärende diskuteras även utifrån ett mångfaldsperspektiv redan tidigt i processen. Länsstyrelsens riktlinjer innebär att högre stöd kan utgå bland annat för särskilda satsningar som innebär förbättrad integration.

Länsstyrelsens sakkunniga för integration har tillsammans med jämställdhetsakkunnig och projektledaren för Länsstyrelsens mångfaldsprojekt under året haft träffar med två av enheterna. Genom att informera om och diskutera hur man kan arbeta med de horisontella målen i sin verksamhet blir dessa en integrerad del av ärendehantering och utvecklingsarbete.

Det finns ett behov av kunskapsstöd och statistik i arbetet att vidareutveckla arbetet med integrationsperspektivet i länet. En del finns i dag på länsnivå, men önskvärt vore att statistik och indikatorer tas fram nationellt, som sedan i den utsträckning det behövs kunde bearbetas och kompletteras regionalt.

Hållbar utveckling

Framgångsfaktorer för Länsstyrelsens sektorsövergripande arbete är att fortsätta att vara aktiv och ta initiativ i det tvärsektoriella arbetet, att väcka frågor och bygga upp utvecklingsprocesser som inbegriper många sakområden och att driva projekten och handlägga ärenden på ett sätt som visar att samarbetet bygger på respekt för varandras roller och att man tar tillvara på varandras kunskaper. Länsstyrelsens verksamhetsplan 2007–2009 pekar ut områden där perspektivet på hållbar utveckling är särskilt viktigt. Det rör utvecklingen av den statliga sektorssamordningen i länet, insatser i samhällsplaneringen, utveckling av Länsstyrelsens kunskapsunderlag och metoder och verktyg för att tänka tvärsektoriellt.

Länsstyrelsen organiserar samverkan med andra statliga myndigheter i länet och arrangerar gemensamma möten. Landshövdingens rådslag med statliga chefer hålls cirka fyra gånger per år, där också länets riksdagsledamöter deltar vid några tillfällen. För uppföljning av det regionala utvecklingsprogrammet Dalastrategin finns en arbetsgrupp med chefer och högre tjänstemän. Länsstyrelsen har tagit fram handläggningsstöd för hur olika sakområden på Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter samverkar och samordnar synpunkter i fysisk planering – det rör gemensamma bevakningslistor, beredningsmöten och seminarier. Länsstyrelsen har också fortsatt att utveckla en intern strategisk samverkansgrupp för hållbar utveckling, som stödjer det regionala utvecklingsarbetet och fungerar som en arena för information, helhetssyn, omvärldsbevakning, tvärsektoriella initiativ, metodutveckling, med mera. Detta arbete är framgångsrikt, men behöver utvecklas vidare.

Utöver detta samverkar Länsstyrelsen med parter i länet i olika konstellationer utifrån olika sakfrågor, något som bland annat framgår av redovisningen inom respektive området under denna rubrik.

Begränsningar och hinder för ett mer sektorsövergripande och samordnat arbete mellan statliga myndigheter i länet har bland annat att göra med hur den statliga styrningen är utformad. Länsstyrelsens aktiviteter driver på arbetet med samordning, men sektorsmyndigheter anser sig många gånger behöva prioritera sina egna uppgifter. Länsstyrelsens formella samordningsroll behöver förstärkas. Sektorssamordning kräver också engagemang och resurser och när resurserna för Länsstyrelsen begränsas innebär det begränsade insatser för samordning.

För ett vidareutvecklat hållbarhetsarbete behöver Länsstyrelsen fortsätta att satsa på kunskap, metoder och verktyg. Statliga planerings- och kunskapsunderlag behöver utvecklas och göras mer aktuella och lättillgängliga. Resurser behövs för fortsatt utveckling av metoder och verktyg bland annat inom näringslivsområdet, samhällsplaneringen, miljövården, kulturmiljön och i frågor som rör hälsa och trygghet.

Mål 2: Länsstyrelsen skall ha förmåga att vid räddningstjänst eller vid en kris som berör länet snabbt kunna upprätta en ledningsfunktion avseende bl.a. samordning och information. Funktionen skall vara utbildad och övad för sådana händelser.

Återrapportering 2

Redovisning av genomförd utbildnings- och övningsverksamhet samt erfarenheter av inträffade händelser där hela eller delar av ledningsfunktionen har tagits i anspråk.

Länsstyrelsen Dalarna övar två gånger om året såväl den egna krisledningsräddningstjänstorganisationen som regionala samverkande myndigheter i så kallade samverkansledningsövningar. Under 2007 har övade scenarier varit avbrott i teknisk infrastruktur efter extremt väder resp. avbrott i dricksvattenförsörjningen i flera kommuner. Landstinget Dalarna, kommuner samt Polisen och Försvarsmakten är några av de samverkande aktörer som deltagit i övningsverksamheten. Utöver detta har Länsstyrelsen Dalarna inom ramen för Gränsräddningsrådet, med Hedmarks Fylke i Norge och Värmlands län, deltagit i en gränsövning tillsammans med ovanstående läns aktörer inom räddningsinsatsverksamhet.

Ett länsgemensamt styrdokument för krisledning i Dalarnas län har upprättats. Samtliga kommuner har avdelat aktörsadministratörer i det webbaserade krisinformationssystemet WIS. Inriktning för användandet av WIS vid krissituationer regleras i styrdokumentet.

Delar av ledningsfunktionen i form av Vakthavande Beslutsfattare/Tjänsteman I Beredskap har tagits i anspråk vid larm för kännedom om kommunala räddningsinsatser och incidenter. Bland dessa kan nämnas större brand i centrala Falun, rökutveckling i ett passagerarplan och större elavbrott i hela Avesta kommun. Erfarenheterna från dessa händelser är att funktionen med Tjänsteman I beredskap (tidigare Vakthavande beslutsfattare) är av stor nytta för att kunna initiera krishantering vid myndigheten. Erfarenheterna från att tillämpa de checklistor och rutiner som över åren utarbetats regionalt med övningar och aktuella händelser som grund är också mycket positiva.

Utredningen om kabelbranden i Borlänge 2006, som gjorts i samverkan med Krisberedskapsmyndigheten, Post och Telestyrelsen med flera, har slutrapporterats under året. Branden visar att såväl medvetna som omedvetna handlingar mot telekommunikationerna kan åsamka samhället stora funktionsnedsättningar under kortare eller längre tid. Utredningen konstaterar bland annat att det i dag bedrivs kontinuerlig övning och träning i regionen kring olika scenarier, men att det finns ett behov av utbildning, upphandlingskompetens och större och samordnade katastrofövningar så att olika samhällsaktörer får tillfälle att testa både utrustning och personlig kunnsighet.

Mål 3: Verksamheten skall bedrivas så att samhällets grundläggande behov av samordning, samverkan och information på regional nivå säkerställs vid olyckor och kriser i samhället. Länsstyrelserna skall såväl före som under och efter en kris stödja inblandade parter, såsom kommuner, myndigheter och organisationer, i syfte att få till stånd samordning och en gemensam inriktning för de åtgärder som behöver vidtas. I händelse av ett krisläge skall länsstyrelserna på en sektorsövergripande nivå kunna informera samhällsaktörer och allmänhet om förlopp, konsekvenser och de åtgärder som planeras av ansvariga aktörer

Återrapportering 3

Redovisning, inom ramen för uppgiften som områdesansvarig myndighet, av länsstyrelsens bedömning av sin förmåga vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

- *Redovisning av förhållanden och gränssättande faktorer i myndighetens verksamhet och inom myndighetens ansvarsområde som allvarligt utgör en begränsning av samhällets förmåga vid svåra påfrestningar på samhället i fred, samt*
- *Redovisning av de åtgärder som vidtagits för att verka stödjande med avseende på kommuner, landsting och organisationer inom området skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.*

Länsstyrelsen har i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen för 2007 pekat ut fyra områden som bedöms ha hög risk: extremt väder, allvarlig smitta, översvämning och elförsörjning. Länets förmåga att hantera dessa risker och hot bedöms som god men med vissa brister och i analysen föreslås ett antal prioriterade åtgärder. Ett exempel är upprättandet av ett riskforum, för att bearbeta översvämningens risker i samhällsplaneringen. Forumet samlas första gången i början av år 2008. Då deltar Länsstyrelsen tillsammans med kommunernas räddningschefer, beredskapsplanerare, stadsarkitekter och samhällsplanerare. Andra aktörer, till exempel Väg- och Banverk och teleoperatörer, inkallas vid behov.

Hela risk- och sårbarhetsanalysen kan erhållas separat .

Under året har Länsstyrelsen haft rådgivande tillsyn rörande kommunernas upprättande av handlingsprogram för skydd mot olyckor. En räddningschefskonferens har anordnats liksom informations- och utbildningsverksamhet för beredskapssamordnare och informationsansvariga i Landstinget Dalarna och länets kommuner. Denna verksamhet har även samordnats med länsstyrelse, kommuner och landsting i Gävleborgs län. Kommunernas åtaganden enligt avtal mellan stat, kommuner och landsting avseende risk- och sårbarhetsanalyser, rapporteringsskyldighet, utbildning och övning av politisk ledning samt skapande av kommunala krishanteringsråd har särskilt uppmärksammats.

Mål 4: Länsstyrelsen skall bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i länet. Särskilt fokus skall under året läggas på Regional utveckling, Landsbygdsutveckling, Social tillsyn och Kommunikationer. Samverkan skall ske med strategiska statliga myndigheter och andra viktiga aktörer i länet.

Åtterrapporing 4 *Redovisning av*

- *hur arbetet med jämställdhetsintegrering har bidragit till en utveckling av verksamheten inom ovanstående områden, särskilt med avseende på resultat av det utåtriktade arbetet,*
- *vilka insatser som gjorts för att övergripande stödja viktiga aktörer i länet när det gäller jämställdhetsintegrering, omfattningen och resultatet av dessa insatser, samt*
- *hur länsstyrelsen samverkat med Boverket i verkets arbete med att utveckla jämställdhetsperspektivet i den fysiska planeringen.*

Regional utveckling

Länsstyrelsen lägger stor vikt att jämställdhet lyfts fram som en viktig fråga för Dalarnas fortsatta utveckling, såväl hos centrala aktörer som hos länets invånare. Jämställdhetsarbetet har hög prioritet både i det interna och i det externa arbetet.

En ansökningsblankett för allmänna regionalpolitiska medel, som tagits fram av en tvärssektoriell arbetsgrupp, har inneburit förbättringar i projektens jämställdhetsambitioner.

I projektstödshandlingen samordnas Länsstyrelsens kompetens i en beredningsgrupp med representation från näringslivet och områdena miljö, jämställdhet och integration samt landsbygdsfrågor. Detta för att i ett tidigt skede av processen kunna diskutera varje enskilt

projektärende utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Ärenden som inte anses vara tillfredsällande utifrån de horisontella målen går tillbaka till projektägaren för komplettering.

Vid beslut om företagsstöd tillämpar näringslivsenheten riktlinjer, som innebär att högre stöd kan utgå för särskilda satsningar som innebär ökad jämställdhet. Stödnivån kan också höjas vid nyetableringar som uppfyller jämställdhetskrav. Rutinerna, för uppföljning av vilket resultat riktlinjerna för företagsstöd ger i form av ökad jämställdhet, bör förbättras.

Länsstyrelsen är ansvarig för genomförandet av Medfinansiering av affärs- och innovationsutvecklingsprojekt, ett av delprogrammen i Nuteks nationella program Främja kvinnors företagande 2007-2009. Länsstyrelsen Dalarna har bildat en samrådsgrupp för att få en samsyn kring genomförandet av programmet i länet. Samrådsgruppen har träffats två gånger under hösten. Totalt kom tretton ansökningar om 8,5 miljoner in. Av dessa ansökte sju stycken om medfinansiering till Landsbygdsprogrammet och Mål 2. Under 2007 fattade Länsstyrelsen beslut för 2.1 miljoner kronor inom delprogrammet vilket motsvarar länets tilldelade budget för året. Besluten fattades utifrån samrådsgruppens prioriteringar och Nuteks urvalskriterier.

Landsbygdsutveckling

Lantbruksenhetens arbete med jämställdhetsintegrering har under året omfattat både internt och utåtriktat arbete. Ett antal interna kompetenshöjande åtgärder har genomförts för att öka förståelsen och medvetenheten om hur ökad jämställdhet på ett effektivt sätt kan uppnås i vårt utåtriktade arbete. Arbetet har genomförts bl.a. genom diskussioner kring remissarbetet till utredningen Det går långsamt fram - jämställdheten inom jord- och skogsbrukssektorn, detta genom att använda sig av Jämställdhetsspelet samt en genomgång av enhetens arbetsinsatser tillsammans med sakkunnig för jämställdhet på Länsstyrelsen.

Lantbruksenheten har i arbetet med stöd till jordbruk och förädlingssektorn prioriterat kvinnors företagande genom satsningar på områden där kvinnor är starkt representerade såsom småskalig livsmedelsproduktion och grönsaksodling eller genom att lyfta fram kvinnodominerade yrken såsom skolmåltidspersonal. Uppgifter om andelen kvinnor som deltagit och som under året berörts av stöd till företagsutveckling och projektverksamhet finns att tillgå. I arbetet med kompetensförsörjning inom den gröna näringen (Kumm-program) har kvinnors deltagande varit en indikator och uppgifter om könsfördelningen finns för alla genomförda aktiviteter inom programmet.

Utarbetandet av Genomförandestrategin för Sveriges landsbygdsprogram har troligen varit den viktigaste insatsen för jämställdhetsintegrering. Genom att integrera och prioritera jämställdhetsaspekter i både framtagningen och genomförandet av strategin har grunden lagts för en positiv utveckling av området de närmaste åren. Under framtagandet av strategin har arbetsgrupperna varit sammansatta i partnerskap med representanter från näringslivet, ideella sektorn och offentlig sektor och med en jämn könsfördelning. Samrådsgruppen som kommer att övervaka genomförandet av strategin har en liknande sammansättning och jämställdhetsfrågorna lyfts fram ytterligare genom medverkan av Kvinnligt resurscentra.

Genomförandestrategin prioriterar verksamheter som ökar jämställdhet inom alla verksamheter. Genom strategins fokus på fler entreprenörer på landsbygden, ökad tillgång till riskkapital och stimulans av nätverksarbete och samverkan finns det goda förutsättningar för att stärka kvinnans ställning i samhället.

Inom landsbygdsprogrammet har särskilda medel avsatts för att stimulera kvinnors företagande. För perioden 2007-2008 budgeteras fyra miljoner kronor för aktörer som vill driva utvecklingsprojekt som stimulerar till att öka kvinnors företagande på landsbygden.

Social tillsyn

I återrapportering till politiker i samband med till exempel kommuntillsyner lyfts genusperspektivet (se nedan). Från att jämställdhet förknippats med antal män och kvinnor, pojkar och flickor, det vill säga kvantitativa mått, har fokus alltmer lagts på kvalitativa frågor som insatser riktade mot män resp. kvinnor och att det har stor betydelse att fundera kring vad som är mest verksamt och effektivt utifrån ett genusperspektiv. Här är man inom vissa verksamheter införstådd med betydelsen av att även ha ett genusperspektiv i arbetet medan det innebär ett nytt och ovant sätt att tänka för andra. Det är viktigt med ett kontinuerligt arbete kring dessa frågor och att samtidigt anpassa insatserna utifrån de förutsättningar som råder.

Under 2007 har en nationell arbetsgrupp tagit fram en manual för tillsyn av jämställdhetsintegrering ur ett brukarperspektiv. Syftet är att kartlägga jämställdhetsintegrering inom äldreomsorgen och att synliggöra frågan för brukare, närstående, personal, chefer och politiker. Åtta länsstyrelser genomförde under hösten 2007 en pilot tillsyn med syfte att få en bild av hur långt landets kommuner har kommit med jämställdhetsintegrering ur ett brukarperspektiv inom äldreomsorgen. Under 2008 ska instrumentet spridas till övriga länsstyrelser. Som en del av det arbete som pågår nationellt kring jämställd äldreomsorg har en enkät om arbetet med jämställdhetsintegrering inom äldreomsorgen skickats ut till samliga ordförande i ansvarig nämnd och förvaltningschefer för äldreomsorg i länets kommuner. Resultatet av enkäten kommer att presenteras under våren 2008.

I tillsyner läggs också ett fokus på jämställd socialtjänst och i Länsstyrelsens manualer för tillsyner inarbetas frågor kring jämställdhetsarbetet. Detta arbete utvecklas kontinuerligt. I samband med inledning av kommuntillsyn och återrapportering till politiker och chefstjänstemän lyfts jämställdhetsfrågorna. Även i återrapportering av kommuntillsyn inom socialtjänsten tar Länsstyrelsen upp vad ett genusperspektiv kan innebära för verksamheten.

Kommunikationer

Sedan 2003 har Region Dalarna ansvaret för långsiktig och strategisk infrastrukturplanering i länet och därigenom även huvudansvaret för jämställdhetsintegrering av den verksamheten. På Länsstyrelsen arbetar en person med löpande ärendehantering inom kommunikationsområdet. Där bevakar Länsstyrelsen jämställdhetsfrågorna exempelvis genom att kontinuerligt och i olika sammanhang efterfråga jämställda gruppammansättningar och föreslå alternativa samrådsformer.

Fysisk planering

Länsstyrelsen Dalarna har informerat Boverket om de insatser vi gjort under 2007 för att stödja jämställdhetsintegrering inom fysisk planering. Länsstyrelsen har gett förslag till Boverket på hur verket kan stödja kommuner och länsstyrelser med att integrera jämställdhetsperspektivet i planeringen. Bland annat behövs bredare och mer systematisk kunskap om de mekanismer och de förhållanden som berör jämställdhet och som kan behandlas i planering och är betydelsefulla för den fysiska miljön.

Länsstyrelsen Dalarna har tidigare tagit fram en checklista, LIKA, för hantering av jämställdhetsfrågor i fysisk planering, som nu används av länets kommuner och av Länsstyrelsen. En uppföljning av hur kommunerna använder LIKA har sammanställts och presenterats under 2007. Jämställdhet är även ett av områdena i bevakningslistan för planläggning, HAND, som Länsstyrelsen Dalarna tagit fram.

Under året har två av länets kommuner fått sina översiktsplaner granskade av Länsstyrelsens sakkunniga för jämställdhet.

Mål 5: Aktuellt och samordnat underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt skall finnas tillgängligt och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelserna skall genom tidiga kontakter och samråd verka för att de nationella och regionala perspektiven får genomslag i kommunernas fysiska planering enligt plan- och bygglagen (1987:10, PBL) och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Återrapportering 5

Redovisat separat till Boverket med kopia till regeringen (Miljödepartementet). **2007-11-29**
Rapport: "Återrapportering 5 enligt regleringsbrev"
Dnr: 400-15672-2007.

Mål 6: Länsstyrelserna skall tillsammans med andra aktörer verka för att samhället blir tillgängligare för alla.

Återrapportering 6

Redovisat separat till Regeringen (Socialdepartementet) 2007-11-27
Rapport: "Tillgänglighet"
Dnr: 400-15455-2007.

Mål 7: Länsstyrelserna skall verka för att främjande av energiomställning integreras i relevanta sektorer. Länsstyrelserna skall därvidlag verka för att andelen förnybar energi ökar och bidra med insatser för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft samt främja energihushållning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317).

Återrapportering 7

Redovisning av arbetet med att främja energihushållning och utbyggnaden av förnybara energikällor särskilt med avseende på vindkraft samt även redovisning av arbetet med att stödja Statens energimyndighets arbete med att uppdatera de områden som energimyndigheten anser vara av riksintresse för vindkraft, regionala planeringsmål och planering för vindkraftsetablering. Särskilt redovisas länsstyrelsens insatser för organisering och kompetensuppbyggnad inom området energiomställning.

Länsstyrelsen Dalarna har sedan flera år prioriterat arbetet med energiomställning. Det gäller både med utgångspunkt från alla de miljöaspekter som är knutna till användningen av olika energislag och från samhällets behov av långsiktig och trygg energiförsörjning.

I Dalarnas miljömål har målen för energi vidareutvecklats i förhållande till nationella mål och omfattar bl.a. delmål för energieffektivisering och kvantitativa delmål för förnybar energi. Länsstyrelsen koordinerar genomförandet av det regionala energiprogram som beslutades 2006, EnergiIntelligent Dalarna, som kan sammanfattas i följande punkter:

- *Vision:* Ett EnergiIntelligent Dalarna har skapats, där hållbara och miljöanpassade energilösningar är en naturlig del av samhällsutvecklingen 2016.
- *Framgångsfaktorer:* Energieffektivisering, förnybar energi, samverkan och informationsspridning, energiplanering och styrning samt höjd energikompetens

- *Mål 2010:* Åtgärder har genomförts och en regional energisamverkan har etablerats, som varaktigt stärker och bidrar till Dalarnas ekonomi, sociala situation och uppsatta miljömål.
- *Åtgärder:* Programmet omfattar ett 60-tal åtgärder riktat till sex områden: kommunerna, industrin och näringslivet, fastighetsägare, besöksnäringen (i vintersportområden), när- och fjärrvärme samt förnybar energi.

Genomförandet av EnergiIntelligent Dalarna leds av en styrgrupp med landshövdingen som ordförande. Styrgruppen i övrigt består av ordföranden i Region Dalarna samt representanter för Högskolan Dalarna, industrin, transportsektorn och byggsektorn. Ärenden till styrgruppen bereds av ett arbetsutskott med representanter från Länsstyrelsen, Byggdialog Dalarna, DalaMaTs och Gävle Dala Energikontor. Till verksamheten finns dessutom knutet ett aktivt regionalt nätverk med ett 30-tal energiaktörer, en länsstyrelseintern arbetsgrupp och ett sekretariat för koordineringen.

Länsstyrelsen genomförde 2007 ett nationellt seminarium för att stärka samverkan mellan Energimyndigheten och länsstyrelserna. Länsstyrelsen har varit stöd för de fyra andra länsstyrelser, som utarbetat klimat- och energistrategier. Under 2007 har ett regionalt samverkansprojekt påbörjats tillsammans med Dalarnas kommuner för att gemensamt utveckla och utarbeta underlag och mallar för kommunala energiplaner/klimatstrategier. Detta projekt inkluderar sju tematiska seminarier varav två genomförts 2007. Nio kommuner startade arbetet med klimatstrategier 2007, en tionde i januari 2008.

Länsstyrelsen bedriver sedan några år tillbaka ett särskilt tillsynsprojekt för att implementera energiaspekter i miljötillsynen. Under 2007 har projektet genom tillsynsvägledning utvidgats även till kommunernas tillsynsobjekt.

Länsstyrelsen har under året redovisat förslag till riksintressen för vindkraft till Energimyndigheten och även gjort en särskild rapport: Vindområden i Dalarnas län (Länsstyrelsen Dalarna, Plan- och beredskapsenheten, Rapport 2007:20). Länsstyrelsen har under flera år arrangerat mellanregionala möten och studiebesök om vindkraft för länsstyrelser i norra Mellansverige. Vindkraftsplaneringsfrågor tas upp på gemensamma möten med länets kommuner.

I Dalarnas miljömål är produktionsmålet för vindkraft 800 GWh 2015. På längre sikt kan länet rymma 500 verk med en produktion på 2-3 TWh. Begränsningar för en utbyggnad rör bland annat motstående försvarsintressen, regionala kraftledningsnätens kapacitet och översiktsplaners brist på redovisning av vindintressen. Fortsatt kompetensutveckling kring planering och utveckling av vindkraft för kommuner förbereds i samverkan med Energimyndigheten.

Verksamhetsgren Regional utveckling		
Tabell 1.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Regional utveckling	Kostnader	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (exkl. OH)	8 613	7,7
<i>varav</i> Tillväxtprogram m.m. (301, 309)	2 033	1,1
<i>varav</i> Företagsstöd (302)	1 782	2,9
<i>varav</i> Regional projektverksamhet (303)	2 562	1,4
<i>varav</i> Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)	42	0,1
<i>varav</i> Gränsregionalt samarbete (306)	3	0
<i>varav</i> Konkurrensfrågor (307)	1	0
<i>varav</i> Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	2 190	2,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 687	1,6
Totala kostnader VG Regional utveckling (inkl. OH)	10 300	9,3

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Tabell 1.2.1 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik					
	2007	2006	2007		
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)			Kvinnor	Män	Juridiska personer
1. Regionalt investeringsstöd	2 702	13 148	0	0	2 702
2. Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. stöd till kommersiell service)	7 426	25 755	45	226	7 155
<i>varav</i> Regionalt bidrag till företagsutveckling (exkl. konsultcheckar)	6 856	24 577	45	226	6 585
<i>varav</i> konsultcheckar	570	1 178	0	0	570
3. Stöd till kommersiell service	1 392	1 710	0	0	1 392
4. Sysselsättningsbidrag	0	0	0	0	0
5. Såddefinansiering	475	823	35	180	260
6. Regional projektverksamhet	5 167	18 166	0	0	5 167
Totalt	17 162	59 602	80	406	16 676
7. Företagsstöd 2007 mot bemyndigande (ändamål 1-5 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	0		0	0	0
8. Regional projektverksamhet 2007 mot bemyndigande som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	595	2 535	0	0	595
9. Beslut år 2007 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram (tkr) exklusive ändamål 7	17 162	58 602	80	406	16 676
<i>varav</i> medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	595		0	0	595

Redovisade belopp under ändamålen 1-6 skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram (se 20 § Anslagsförordningen (1996:1189))

Kommentar:

I beloppet för regional projektverksamhet ingår kostnader för uppföljning och utvärdering. Minskningen mellan 2006 och 2007 beror i huvudsak på minskade anslag.

Tabell 1.2.2 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik		
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2007	2006
Företagsstöd	165	206
Regional projektverksamhet	573	3 650
Totalt	738	3 856

Redovisade belopp inkluderar ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Kommentar:

Minskningen beror i huvudsak på minskade anslag

Tabell 1.2.3 Åtgärder inom regional utvecklingspolitik	
Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2007
Lokala och regionala resurscentra för kvinnor	0

Kommentar:

För de av NUTEK prioriterade blev utfallet att ingen av dessa sökte medfinansiering av Länsstyrelsen

Mål 1b: (län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan)

Länsstyrelserna skall medverka till en samordning av det regionala utvecklingsarbetet som bidrar till en hållbar regional utveckling genom effektiv samverkan och lokal och regional förankring.

Återrapporterig mål 1b

Redovisning av

- *länsstyrelsens medverkan till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013, vilka av den nationella strategins prioriteringar som länsstyrelsen utgått från samt vilka av länsstyrelsens verksamheter som berörts eller kommer att beröras,*
- *hur gemensamma insatser med andra myndigheter har prioriterats med strategin som grund, vilka myndigheter som har medverkat, hur statliga myndigheters insatser har samordnats, samt vilka nationella myndigheters medverkan som har efterfrågats.*
- *hur länsstyrelsen främjat statlig finansiering av de regionala tillväxtprogrammen,*
- *hur länsstyrelsen aktivt har bidragit till att lokal och regional förankring har säkrats,*
- *hur det regionala utvecklingsarbetet samordnas med miljömålsarbetet och hur kommunernas översiktliga planering har beaktats, samt*
- *hur stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor har uppmärksammats, en bedömning av hur verksamheten har bidragit till att förbättra kvinnors förutsättningar inom de regionala utvecklingsprogrammen, de regionala tillväxtprogrammen samt de regionala strukturfondsprogrammen.*

Länsstyrelsen Dalarna har medverkat aktivt i det partnerskap och de arbetsgrupper som utarbetade det regionala strukturfondsprogrammet för regional konkurrenskraft och sysselsättning – Norra Mellansverige. Utifrån den nationella strategin och förslaget till regionalt strukturfondsprogram har följande prioriteringar gjorts av de regionalpolitiska medlen och Länsstyrelsens övriga verksamheter.

I tilldelning av regionalpolitiska medel till näringslivet har Länsstyrelsen valt att ur den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning prioritera två områden: Innovation och förnyelse samt Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud. Utöver dessa områden har Länsstyrelsen även prioriterat verksamheter som underlättar förutsättningar för ett hållbart samhälle genom miljödriven tillväxt.

För att stödja företag i ett tidigt utvecklingskede med bidrag har DalaSådd startats. Det drivs gemensamt av Länsstyrelsen Dalarna, Innovationsbron Uppsala AB och Stiftelsen Teknikdalen.

Under våren 2007 genomförde Länsstyrelsen ett informationsseminarium där länets samtliga näringslivskontor deltog. Vid detta tillfälle presenterades Nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning och sambandet mellan strategin och budget redovisades. Länsstyrelsens arbete för att bidra till regional utveckling tydliggjordes.

I februari antog Länsstyrelsens styrelse reviderade riktlinjer för företagsstöd i Dalarnas län, där ytterligare mål specificeras för att förtydliga prioriteringarna ur den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättningen. Dessa mål är jämställdhet mellan kvinnor och män, integration och mångfald, samverkande företag samt en ekologiskt hållbar tillväxt.

Det är Länsstyrelsens avsikt att genomföra insatser som bidrar till en omställning av energisystem och av denna anledning har näringslivsenheten och miljövårdsenheten, genom programmet EnergiIntelligent Dalarna, tillsammans initierat två projekt. Dialoger förs även kring utformande av stödformer som ska underlätta näringslivets arbete med energifrågor.

För att ytterligare stärka näringsverksamheterna i länet prioriteras besöksnäringen både vid fördelning av regionalpolitiska medel och vid prioriteringar i Landsbygdsprogrammet.

Verksamheter som har berörts eller kommer att beröras av den Nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning:

- Miljövårdsenheten och kulturmiljöenheten: Öka basen för näringslivet genom att tillvarata naturmiljöer, kultur och kulturarv för utvecklingen av innovativa och goda livsmiljöer
- Miljövårdsenheten: Regionalt miljömålsarbete
- Näringslivsenheten: Kapitalförsörjning
- Jämställdhet: Kompetensförsörjning och arbetskraftutbud
- Integration: Kompetensförsörjning och arbetskraftsutbud
- Lantbruksenheten: Natur- och kulturmiljöer, besöksnäringen genom landsbygdsprogrammet

Under kommande programperiod kommer hela Dalarnas län att omfattas av det gränsregionala programmet Sverige-Norge, till skillnad från förra programperioden då endast två kommuner deltog. Därför prioriteras insatser för att stärka det institutionella samarbetet mellan olika aktörer och intressenter i Dalarnas län och Hedmarks Fylke liksom övriga som deltar i Sverige-Norgeprogrammets område Inre Skandinavien. Tre förstudier har genomförts under året: Gränslöst energisamarbete, Territoriellt samarbete i fjällregionen och Gränsregionalt nätverk och kompetensutveckling. Förstudierna förväntas resultera i ett antal större strategiska projekt under kommande programperiod.

Länsstyrelsen har sedan tre år tillbaka en samordningsgrupp som består av Lantmäteriet i Dalarna, Banverket, Vägverket, Högskolan Dalarna, ESF-rådet, Skogsstyrelsen, Försäkringskassan, Länsarbetsnämnden och Polisen. Länsstyrelsen är ordförande och kansli i samordningsgruppen.

Syftet med samordningsgruppens arbete är att:

- de statliga myndigheterna ska kunna samordna sina insatser i det regionala utvecklingsarbetet.
- informera varandra om vad som är på gång
- utifrån vad som är på gång, i olika konstellationer, förmera våra insatser.

Ambitionen i gruppens arbete är ökad samordning mellan myndigheternas uppgifter med fokus på utveckling, hållbar tillväxt och framtid. Utgångspunkt för samordningsgruppens arbete är det regionala utvecklingsprogrammet, Dalastrategin, och det regionala tillväxtprogrammet, RTP.

Under 2006 gjordes en sammanställning av de statliga myndigheternas insatser som var kopplade till Dalarnas regionala tillväxtprogram. Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att uppdatera och komplettera denna sammanställning.

Länsstyrelsen har i det konkreta samordningsarbetet under första halvåret bland annat varit pådrivande för att arbeta fram en modell för att i samverkan med statliga myndigheter och kommuner i länet skapa nya former för samhällsservice till medborgare och företagare. Med hjälp av Länsstyrelsen och det regionala utvecklingsanslaget invigdes i Gagnef kommun i april 2007 Centrum för goda råd, ett servicekontor med statliga och kommunala serviceuppgifter. Samverkande parter är Gagnefs kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polisen.

EnergiIntelligent Dalarna är ett program för regional energisamverkan som togs fram i ett brett partnerskap mellan det privata näringslivet, ideella sektorn och myndigheterna i länet. Genomförandet av programmet sker också i nära samverkan mellan offentlig, ideell och privat sektor. Byggdialogen är ett exempel på en större process som bedrivs som ett delprojekt inom EnergiIntelligent Dalarna. Det är ett forum som koordineras av Länsstyrelsen Dalarna och där näringslivet och myndigheter gemensamt utvecklar insatser exempelvis för att öka användningen av förnybar energi i bostäder och lokaler.

Projektet Dalarnas Träär är ett annat exempel på projekt som genomförs i länet i samarbete med annan statlig myndighet. Dalarnas Träär är en del av den Nationella Trästrategin och syftar till att öka byggandet i trä. Projektet genomförs gemensamt av Falu Kommun, Högskolan Dalarna och Länsstyrelsen Dalarna.

De lokala och regionala resurscentra som finns i Dalarna har uppmärksammats i samband med Nuteks utlysning av basfinansiering och projektmedel. Sakkunnig för jämställdhet har skrivit yttrande och träffat samtliga ansvariga för lokala och regionala resurscentra och deltagit i olika träffar med dem under 2007.

Länsstyrelsen har tillsammans med åtta statliga myndigheter i länet bedrivit ett gemensamt projekt för att utveckla arbetsprocesser för mångfalds- och antidiskrimineringsarbetet som kan integreras i myndigheternas dagliga verksamhet och för att säkerställa att myndigheterna lever upp till aktuell diskrimineringslagstiftning. Övriga deltagande myndigheter i projektet har varit Banverket, Högskolan Dalarna, Kronofogden, Länsarbetsnämnden, Polismyndigheten och Skatteverket. Detta arbete är också ett led i att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen i länet samt öka arbetskraftsutbudet.

Mål 2: En tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling.

Återrapportering 2

Redovisning av

- *hur beslutsprocessen med och användandet av de regionala företagsstöden har integrerats med de regionala tillväxtprogramprocesserna, samt*
- *hur arbetet med att utveckla kvalitetssäkringssystemet för de regionala företagsstöden har bidragit till att uppfylla målet, med fokus på jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven.*

Riktlinjer för stöd till företag har beslutats av Länsstyrelsens styrelse. De utgår från det regionala tillväxtprogrammet och uppdateras årligen. I riktlinjerna understryks att insatser för hållbar utveckling, jämställdhet och integration är av särskild betydelse när det gäller bidragets storlek. Vid handläggning av företagsstöd sker en kontinuerlig samverkan med Länsstyrelsens experter inom områdena miljö, jämställdhet, integration, rätts-, social och fiske när så erfordras.

Länsstyrelsen avsätter medel för innovationer och beslutar om bidrag till detta. Arbetet sker tillsammans med Almi och IUC Dalarna. Dessa företagsärenden har sin grund i det övergripande målet för det regionala tillväxtprogrammet: att skapa förutsättningar för människor och företag att växa och bidra till en hållbar tillväxt i Dalarna.

För att stödja företag i ett tidigt utvecklingsskede startades DalaSådd. DalaSådd drivs gemensamt av Länsstyrelsen Dalarna, Innovationsbron Uppsala AB, Stiftelsen Teknikdalen och ALMI Dalarna. Länsstyrelsen har under år 2007 beviljat tolv företag såddfinansiering. Stiftelsen Teknikdalen står för projektledning och samordning, medan Länsstyrelsen och Innovationsbron står för utvärdering och kapital. Fokus för DalaSådd, liksom det regionala tillväxtprogrammets dimension Kreativa Dalarna, är den företagsamma människan som kan bidra till att fler tillväxtföretag skapas i regionen.

Samarbete med Nutek sker löpande, både vid bidragsansökningar och genom erfarenhets- och utbildningsinsatser. Regelbundna informationsmöten ordnas för företag och Högskolan Dalarnas utbildningslinjer för entreprenörskap liksom träffar med kommunernas anställda för näringslivsutveckling och särskilda informationsträffar. Då informeras även översiktligt om Euro Info Centre, EIC, och övriga verksamheter för företagsutveckling hos Länsstyrelsen. Initiativ har även tagits till samverkan med Skattemyndigheten i länet vid informationsträffarna.

Samarbetet med Länsstyrelsens lantbruksenhet har intensifierats ytterligare under året. Det leder till tydligare information och effektivare hantering av företagsstöd till företagen i länet oavsett näring och bransch. Bland annat utarbetas gemensamma riktlinjer för näringslivsenheten och lantbruksenheten.

Antal beslutade ärenden till och med den 31 december 2007 omfattade stöd till 51 företag till ett bidragsbelopp på drygt 10 miljoner kronor. Beloppet avser såväl företagsstöd som såddfinansiering och stöd till kommersiell service. Sysselsättningsökningen beräknas till 190 årsarbeten .

<i>Mål 3: En god tillgång till kommersiell service för kvinnor respektive män.</i>
--

Åtterrapporering 3

Redovisning av

- *hur lokala utvecklingsprogram för kommersiell service genomförs och i vilken utsträckning kvinnor och män som representanter för olika aktörer i länet under året haft inflytande över genomförandet,*
- *vilket finansiellt stöd, inklusive regionala projektmedel, uppdelat på kvinnor respektive män som företagare, som beviljats till stöd för kommersiell service, samt*
- *utvecklingen av tillgången till kommersiell service för kvinnor respektive män.*

Länsstyrelsens utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet Kommersiell service har ytterligare intensifierats under 2007. Ansatsen att bredda verksamhetsområdet, så att servicefrågorna hanteras utifrån ett helhetsperspektiv med inslag av både offentlig och kommersiell service, har haft hög prioritet. Målet för Länsstyrelsens utvecklingsarbete med servicefrågorna är att

kommunerna i samverkan med lokala näringslivet och den sociala ekonomin ska inordna servicen i den övriga samhällsplaneringen, det vill säga i den nya översiktsplaneringen.

För att nå målet om en god tillgång till service för kvinnor och män i Dalarna har Länsstyrelsen sedan 2004 arbetat dels med stödet till kommersiell service enligt förordningen SFS 2000:284, dels med regeringsuppdraget för Dalarnas kommersiella utvecklingsprogram 2004–2007.

Stödet till kommersiell service ges för att underlätta tillgången till vardagsservice, i huvudsak dagligvaror och drivmedel, för de boende i Dalarnas serviceglesa områden. Under 2007 har stöd utgått på totalt 1 391 581 kr, varav 717 062 kr i form av investeringsbidrag, 412 500 kr i servicebidrag och 262 019 kr i hemsändningsbidrag. Totalt har stöd beviljats i 30 enskilda ärenden varav 9 avser stöd till kommuner för hemsändningsbidrag. Resterande ärenden berör 19 företag/landsbygdsbutiker i länet, varav 7 drivs av kvinnor, 8 drivs av män och 4 drivs i kooperativ form.

I det kommersiella utvecklingsprogrammet har Länsstyrelsen som programansvarig tillsammans med länets partnerskap, länets kommuner och företrädare för olika länsorganisationer inom landsbygdsutvecklingsområdet, fortsatt att arbeta enligt det nya arbetssätt som framkom vid halvtidsutvärderingen av programarbetet. Målsättningen är att samtliga kommuner tar initiativ till att arbeta fram så kallade serviceplaner i kommunerna som tillgodoser både män och kvinnors servicebehov. Tre pilotkommuner påbörjade ett sådant utvecklingsarbete med hjälp från Länsstyrelsen i slutet på 2006. Arbetsmodellen, som dessförinnan delvis testats i Falu kommun och sedan kompletterats av Länsstyrelsen, bygger till stor del på att kommunerna arbetar på ett tvärsektorielt sätt inom sina egna kommunförvaltningar och tillsammans med det lokala näringslivet och den sociala ekonomin tar fram ett planeringsunderlag (serviceplaner). Planeringsunderlaget utgör i sin tur del av kommunens strategiska utvecklingsplan (översiktsplan).

Under 2007 har totalt nio kommuner fått Länsstyrelsens beslut om ett stimulansstöd till genomförandet av serviceplaner. En kommun har också redovisat sin serviceplan. För resterande sex kommuner i länet är förhoppningen att de genomför serviceplanarbetet under 2008.

Länsstyrelsen har under 2007 tagit upp servicefrågorna i den regionala statliga samordningsgrupp som Länsstyrelsen leder inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet, Dalastrategin. Ett påtagligt resultat av detta arbete är att i Gagnefs kommun invigdes ett servicekontor 2007 där Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Polisen och kommunen samverkar. Målet för kommunen och de statliga myndigheterna är att förstärka och effektivisera tillgängligheten till service för medborgare och företagare i kommunen. Länsstyrelsen har aktivt stött projektet dels med personresurser, dels med projektmedel. Gagnefskontoret är ett bra exempel på Länsstyrelsens utvidgade perspektiv inom serviceområdet, där helhetssyn, öppenhet och förtroende hos deltagande parter är avgörande faktorer för ett lyckat regionalt utvecklingsarbete.

Sedan 2004 har Länsstyrelsen varit programansvarig och utgjort sekretariat för det kommersiella utvecklingsprogrammet. Partnerskapet har haft fem ordinarie möten under 2007. Cirka 55 procent av partnerskapet består män och 45 procent kvinnor. I en mindre samarbetsgrupp finns fyra kvinnor och fyra män. Jämställdhets- och integrationsaspekten är viktiga utgångspunkter i utvecklingsarbetet. I augusti genomförde partnerskapet en uppskattad studieresa till Hedmarks fylke i Norge för att få nya impulser i servicearbetet och skapa erfarenhetsutbyte och nya nätverk med Hedmark inför framtida samverkansprojekt inom Interreg, Sverige-Norgeprogrammet. I studieresan deltog 22 personer, varav 12 (ca 55 procent) kvinnor och 10 (ca 45 procent) män.

I projektaktiviteter med mera har Länsstyrelsen från det regionalpolitiska anslaget under 2007 betalat ut 1 726 162 kronor som har används för aktiviteter och har bäring mot det kommersiella

utvecklingsprogrammet. Beslut har därutöver fattats med 200 000 kronor för 2007 som inte är utbetalda. Totalt har alltså Länsstyrelsen anslagit 1 926 162 kronor för insatser inom serviceområdet. Därutöver tillkommer insatser från andra offentliga aktörer, näringslivet och den sociala ekonomin.

Inom projektverksamheten har Länsstyrelsen och partnerskapet fokuserat på utbildningsinsatser och kompetensutveckling för kommunpolitiker och tjänstemän. Framtagandet av serviceplaner i kommunerna ställer krav på att tjänstemän inom olika förvaltningsområden har insikt i hur utvecklingsarbetet kan genomföras med beaktande av helhetssyn och helhetstänkande. Andra områden som har uppmärksammats under året i utvecklingsarbetet är metodutveckling och inköps- och distributionsfrågorna för landsbygdens handel, inklusive dagligvaruhandeln.

Med hjälp av Föreningen för Landsbygdens Främjande (FLF) och deras mentorsverksamhet och Länsstyrelsens stödverksamhet enligt förordningen SFS 2000:284 har föregående års positiva utveckling fortsatt vad gäller övergången från akutinsatser – servicebidrag – till långsiktiga investeringsplaner för butikerna, som gynnar både mäns och kvinnors tillgång till service. Länsstyrelsens bedömning är att insatser som genomförs med de statliga regionala utvecklingsmedlen är en förutsättning för att det också i framtiden kan upprätthållas en god servicenivå till medborgare och företagare i Dalarnas län.

Länsstyrelsen bedömer att tillgången till dagligvaruservice för kvinnor och män i Dalarnas landsbygd med hjälp av bland annat de statliga utvecklingsmedlen har kunnat bibehållas på en rimlig nivå.

Mål 4: Resultat från såväl interna som externa uppföljningar, utvärderingar och analyser av det regionala utvecklingsarbetet skall tas till vara och integreras i länsstyrelsernas arbete för en hållbar regional utveckling.

Åtterrapporering 4

Redovisning av hur uppföljningar, utvärderingar och analyser har tagits till vara och påverkat inriktningen av arbetet för en hållbar regional utveckling

Samverkan – synergieffekter

Länsstyrelsen har under 2007 inlett samarbete med Länsstyrelsen i Västmanlands län för uppföljning av företagsstöden. En webbaserad uppföljningsenkät har tagits fram i samverkan. Länsstyrelsen har kunnat dra fördel av att Länsstyrelsen i Västmanlands län har haft fler personella resurser som kan hantera de IT-tekniska delarna av enkäten.

Väsentliga insatser

Länsstyrelsen har skickat enkäter till de företag som fått slutligt beslut om företagsstöd år 2000. Efter kort analys av datainsamlingen omarbetades och uppdaterades enkäten för att öka användarvänligheten.

En första analys av inkommet resultat för Dalarna har påbörjats. Enkätsvaren används som underlag för samtal om eventuella uppdateringar av de riktlinjer för företagsstöd som beslutas av landshövdingen. Diskussioner om prioriteringar inför 2008 baseras även på de uppföljningar av stödformerna som genomförts av Nutek och ITPS, och resultat av analys gällande länet.

Databearbetning har gjorts så att utskick för företag med slutligt beslut mellan år 2001 och år 2005 nu är färdigställt.

Enligt gällande rutiner har övriga företagsstöd följts upp löpande.

Mål 5: Länsstyrelsernas arbete med fiske- samt jordbruks- och landsbygdsåtgärder skall bidra till fastställda mål och strategier för fiskeåtgärder i de EU-finansierade programmen för fiskerinäringen samt landsbygdsprogrammet. Vidare skall länsstyrelsernas arbete bidra till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Länsstyrelserna skall även aktivt medverka till en positiv utveckling av fisketurismnäringen.

Åtterrapporing 5

Länsstyrelsens redovisning av

- *översiktligt väsentliga insatser inom området fiske- samt jordbruks och landsbygdsåtgärder, samt*

Insatserna inom området jordbruksåtgärder utgörs huvudsakligen av masstöd, individuella stöd, projektverksamhet och kompetensutveckling. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de olika insatserna ska samverka och förstärka varandra. Bedömningen är att landsbygdsprogrammet tillsammans med gårdsstödet på ett avgörande sätt bidrar till utvecklingen av landsbygden, dels genom ett öppet, levande och attraktivt landskap, som främjar bosättning och rekreation, dels genom stimulansen till ett aktivt och hållbart landsbygdsföretagande.

När det gäller fiskeåtgärder har arbetet inriktats på att utveckla fiskets olika näringsgrenar – fisketurism, vattenbruk och fiskberedning – som långsiktigt hållbara landsbygdsnäringar samtidigt som biologisk mångfald restaureras och bibehålls. Till detta används såväl EU:s strukturfonder som olika statliga bidrag och fonderade medel. Länsstyrelsen har via ett särskilt projekt stöttat entreprenörer inom sportfiskesektorn med marknadsföringsstöd i utlandet. I detta arbete utnyttjades de erfarenheter och kontakter som byggdes upp genom Länsstyrelsens tidigare program Fiska i Dalarna. Erfarenheterna inarbetas i det fortsatta arbetet med att utveckla sportfiskets del i byggandet av en upplevelseindustri.

- *hur länsstyrelsen verkat för att uppnå synergieffekter mellan åtgärder inom landsbygdsprogrammet, de EU-finansierade programmen inom fiskerinäringen, strukturfondsprogrammen i berörda län, de regionala tillväxtprogrammen och övriga åtgärder för utveckling av landsbygden.*

Till de flesta program och projekt finns styr- och referensgrupper och en strävan är att få så bred representation som möjligt. Det leder i förlängningen till att åtgärder inom de olika programmen samordnas och att de olika programmen och stödformerna samverkar och förstärker varandra. Inom Länsstyrelsen tillämpas ett tvärasektoriellt arbetssätt, vilket ytterligare ökar samordning och samverkan av olika stödinsatser.

Länsstyrelsens arbete med landsbygdsfrågor grundar sig på Dalarnas landsbygdsprogram 2006-2012. Länsstyrelsen ansvarar för koordinering, uppföljning och utvärdering av programmet och för delar av genomförandet. Vid ett framtidsseminarium för landsbygden i februari 2007 deltog 150 personer med politiker och beslutsfattare från alla länets kommuner, Region Dalarna, Landstinget Dalarna, myndigheter, länsorganisationer och lokala utvecklingsgrupper.

Länsstyrelsen har aktivt deltagit i programarbetet för nya Mål 2 och Interreg IV A (Mål 3) och därmed haft möjlighet att verka för goda synergieffekter mellan olika program.

Dalarnas genomförandestrategi för det nationella landsbygdsprogrammet 2007-2013 har sin utgångspunkt i Dalarnas landsbygdsprogram och i Dalastrategin (RUP). För Genomförandestrategin finns en samrådsgrupp, som möts ett par gånger per år. Gruppen består av ett 15-tal representanter för de mest berörda myndigheterna och organisationerna.

Länsstyrelsen inbjuder dessutom årligen alla intresserade företagare och organisationer till en träff för uppföljning och framtidsblickar kring genomförandestrategin. Inom programmet för kompetensutveckling samverkar Länsstyrelsen i planering och genomförande med Hushållningssällskapet, LRF, trädgårdsnäringen, med flera.

I arbetet med det kommersiella utvecklingsprogrammet finns ett partnerskap med representation från samtliga 15 kommuner, ett flertal myndigheter och ett stort antal organisationer. I detta partnerskap sker ett aktivt samarbete och samverkan mellan näringslivet, offentlig och ideell sektor.

Samarbetspartners inom fiskeområdet är förutom länets fiskevårdsområdesföreningar och vattenbrukare även olika fiskeentreprenörer. Bland myndigheterna samarbetar Länsstyrelsen med Fiskeriverket, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Lantbruksuniversitetet och Fiskhälsan AB, som har Jordbruksverkets uppdrag att kontrollera vattenbrukets hälsotillstånd.

Det finns ett flertal andra grupperingar som arbetar med olika frågor kring landsbygdens framtida utveckling. Några är mer geografiskt avgränsade eller begränsade till olika frågeställningar. Ett exempel på det senare är omarrondering, där representanter för Länsstyrelsen, Lantmäteriet, Skogsstyrelsen, LRF och skogsindustrin deltar.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete		
Tabell 1.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
A	B	C
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	53 902	37,3
<i>varav</i> Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	6 061	6,9
<i>varav</i> Skydd av områden och arter (511)	10 101	14,2
<i>varav</i> Förvaltning och skydd... (512)	16 707	9,0
<i>varav</i> Vattenskyddsområden (513)	388	0,8
<i>varav</i> Övriga ärenden...(519)	8	0
<i>varav</i> Efterbehandling av förorenade områden (577)	18 264	3,6
<i>varav</i> Kalkning (58)	2 365	2,8
<i>varav</i> Miljöarbete inom rennärning (611, 614, 619)	0	0
<i>varav</i> Miljöarbete inom fiske (621, 629)	8	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	7 267	6,6
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	61 169	43,9

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen redovisas för 2007.

Nedanstående tabeller svarar mot de krav på återrapportering som avser verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3.1 Länsfakta inom fiskeområdet	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fiskevårdsområden	73	73	73
Antal yrkesfiskelicenser	1	1	1
Antal fartygstillstånd	1	1	1
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	0	0	0

Tabell 1.3.2 Länsfakta kulturmiljö	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	27 067	26 983	26 464
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	62	54	52
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	78	78	78
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	129	129	129
<i>yta (ha)</i>	94 063	94 063	94 063
Kulturresevat, <i>antal</i>	1	1	1
<i>yta (ha)</i>	11	11	11
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	93	93	93

Tabell 1.3.3 Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2007	2006	2005
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	76	1 169	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	13 830	11 300	11 315

Politikområde Miljöpolitik

Mål: Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde Pådrivande och förebyggande arbete

Mål: Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde Bevara och restaurera natur och miljö

Mål: Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljökvalitetsmålen.

Verksamhetsområde Kunskap och underlag för miljöarbete

Mål: Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljökvalitetsmålen.

Åtterrapporing

Översiktlig redovisning av viktigare insatser uppdelade efter Miljöpolitikens verksamhetsområden.

Verksamhetsområde Pådrivande och förebyggande arbete

Länsstyrelsen har under 2007 färdigställt en plan för prioritering och organisering (samverkansplan) för Länsstyrelsens tillsynsvägledning 2007-2010. Planens har tagits fram i samverkan med länets kommuner. Ett viktigt syfte med en gemensam plattform för prioritering har varit att de åtgärder i Dalarnas miljömål som berör tillsynen enligt miljöbalken planeras gemensamt. Målsättningen är att kommunerna och Länsstyrelsen ska ha samma fokusområden och genomför åtgärderna i Dalarnas miljömål i samverkan. Under 2007 har tillsynsinsatser påbörjats genom kartläggning av kemikalier hos verksamhetsutövare. Bland insatser som påbörjats tidigare och fortsatt under 2007 kan nämnas energitillsyn och tillsyn av förorenade områden.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att initiera åtgärderna i handlingsplanen till Dalarnas miljömål – både inom ramen för ordinarie verksamhet och genom särskilda insatser. I en intern handlingsplan har ansvaret för att initiera/genomföra respektive åtgärd lagts ut på olika enheter/funktioner inom Länsstyrelsen. Under 2007 har projektbeskrivningar tagits fram för alla åtgärder, som tydliggör vem som förväntas genomföra åtgärden, tidsplan och resultatredovisning. Åtgärderna följs årligen upp, både kvantitativt och kvalitativt, på Länsstyrelsens miljömålshemsida.

Långsiktiga samverkansprocesser har initierat för ett urval särskilt viktiga och komplexa problemområden såsom energiomställning (EnergiIntelligent Dalarna), miljöanpassade transporter, (DalaMaTs) och miljöaspekter i bygg/fastighetssektorn (Byggdialog Dalarna).

Under 2007 har undervisningsmaterial utarbetats och utbildningar genomförts för att arbeta in miljömålen i skolan. Handlingsplanens åtgärder har varit utgångspunkt för den regionala tillsyns- och vägledningsplan som utarbetats 2007 i samverkan med länets kommuner. Ett tiotal regionala arbetsgrupper håller nu på att utforma och planera de närmaste årens miljötillsyn som därmed får fokus på att stödja genomförandet av miljömålen.

En arbetsgrupp är bildad för samverkan mellan stora markägares naturvårdande bränningsinsatser inom utpekade bränningslandskap. Syftet är att bland annat att uppnå kontinuitet över många år.

Verksamhetsområde **Bevara och restaurera natur och miljö**

Vattenförvaltningen tar ett helhetsgrepp på behovet av åtgärder för att både förebygga försämring och förbättra/restaurera de vatten som inte klarar det internationella minimikravet "God status". Länsstyrelsen Dalarna arbetar sedan flera år med en samlad vattenförvaltning, vilket innebär både organisatorisk samordning och en samlad planeringsmodell för att stödja kommunala och lokala intressenters åtgärdsinriktade arbete.

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att initiera skydd och restaurering av särskilt värdefulla vatten. Under 2007 har särskilda insatser genomförts för att stimulera markägare/brukare att anlägga och restaurera våtmarker och biologiska återställningsåtgärder.

Drygt 4 000 historiska verksamheter som kan ha förorenat mark och vatten har identifierats. De inventeras sedan några år tillbaka branschvis. Undersökningar genomförs av de områden som bedöms mest förorenade. Beslutsunderlag inför eventuella åtgärder utarbetas och åtgärder har redan påbörjats för några objekt. 2007 har Länsstyrelsen särskilt prioriterat ansvarsutredningar för att klarlägga om det finns verksamhetsutövare, som kan åläggas förebyggande åtgärder, undersökningar och/eller åtgärder. Seminarier har genomförts för att stödja kommunernas arbete.

Naturskyddet arbetar med sikte att uppnå delmål 1 i Levande skogar. Utförda naturvårdsbränningar i enlighet med skötselplaner syftar till att restaurera brandpräglade skogar och skapa större mängd bränd ved och brandpåverkade träd.

Verksamhetsområde **Kunskap och underlag för miljöarbete**

Länsstyrelsen samlar systematiskt in kunskap om länets miljöförhållanden inom ramen för ett flertal olika verksamheter såsom miljöövervakning, miljömålsuppföljning, samordnad recipientkontroll, naturinventeringar såsom basinventering/uppföljning av skyddade områden, miljörapporter, riktade miljöinventeringar och vattenförvaltningens statusbedömning. Även nationell miljöövervakning bidrar till den samlade kunskapen om länets miljöförhållanden.

Inventeringar/undersökningar resulterar oftast i både mätvärden och tematiska utvärderingar. I största möjliga utsträckning använder Länsstyrelsen nationella datavärden för lagring av data medan utvärderingar trycks i rapportform. Under 2007 har Länsstyrelsen börjat en samlad genomgång och systematisering av befintliga kunskapsunderlag med målet att presentera dessa externt.

Vattenförvaltningens planerings-/målstyrningsprocess är en modell för hur Länsstyrelsen kan arbeta med detaljerade regionala miljöunderlag. Under 2007 har till exempel, utsläpp från punkt- och ytkällor sammanställts och bearbetats i GIS till en påverkansanalys. Den utgör tillsammans med kemiska och biologiska undersökningar underlag för bedömning av vattens kvalitet i förhållande till referens- och målnivåer. Därmed identifieras de vatten som är i behov av riktade åtgärder och alltså omfattas av åtgärdsprogram.

Länsstyrelsen har de senaste åren genomfört omfattande kemiska och biologiska undersökningar av sjöar och rinnande vatten samt grundvatten. Hösten 2007 har en samlad utvärdering av alla biologiska undersökningar inletts i samverkan med ett flertal externa experter. Syftet är att fördjupa och bredda kunskapen om naturliga variationer och om skilda djur- och växtgruppers känslighet för olika typer av miljöpåverkan.

Arbetet med hotade arter ger ökad kunskap om dessa arters förekomst och ekologi. Kunskaper som sedan används för åtgärder som kan gynna arterna. Exempel på information är boken Dagfjärilar i Gävleborg och Dalarna som kom ut 2007. Inom miljöövervakningen pågår arbete för att utvärdera den naturskyddsriktning som innebär koncentrerat naturskydd i så kallade värde-trakter. I ett pilotprojekt görs undersökning för att se om bränder i skogen årligen kan karteras med hjälp av satellitbildstolkning (bedrivs i samarbete med Skogsstyrelsen.)

Mål 1

Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom landsbygdspolitiken, livsmedelspolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken och transportpolitiken. Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för

- att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,
- att genomföra den nationella strategin för formellt skydd av skog,
- att arbetet med skydd och skötsel av värdefulla områden och hotade arter prioriteras och bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och friluftslivet främjas och att fragmentering av naturmiljön motverkas
- att arbetet med vattenmiljön drivs framåt genom en integrerad vattenförvaltning
- att miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv samt natur- och kulturturism, samordnas med det regionala utvecklingsarbetet och med arbetet för energiomställning, samt
- att samordningen mellan miljömålsarbete, tillsynsarbete och miljöövervakning utvecklas

Åtterrapporing 1

Översiktlig redovisning av viktigare insatser uppdelade efter Miljöpolitikens verksamhetsområden avseende

- *länsstyrelsens insatser för att genomföra EG:s ramdirektiv för vatten, däribland arbetet med samverkan och samråd,*

Länsstyrelsen Dalarnas övergripande mål för vattenförvaltningen är att integrera det formella arbetet enligt vattendirektivet med övrigt vattenanknutet miljöarbete såsom skydd och restaurering av vatten och miljöövervakning i en långsiktig vattenplaneringsprocess – en samlad vattenförvaltning. Huvuddelen av vattenmiljöarbetet inklusive grundvattenfrågor är sedan flera år tillbaka samlat inom miljövårdsenhetens miljöanalysfunktion.

Ett vattenråd med representanter Dalarnas kommuner (VA, miljö och politiker), Dalälvens vattenvårdsförening, Dalälvens vattenregleringsföretag, Mellanskog, Bergvik Skog AB, LRF, Fiskevattenägareförbundet och Skogsstyrelsen bildades i början av 2005. Under 2007 har Vattenrådet deltagit i ett större regionalt samrådsmöte för hela Dalälven och en heldagsexkursion med fokus på åtgärder.

Länsstyrelsen Dalarna utarbetade 2005 ett arbetsprogram för genomförandet av vattenförvaltningen i Dalarna, som efter regionalt samråd fastställdes i mars 2006. Programmet har följande utgångspunkter:

- Alla vatten av allmän betydelse ingår i planeringsprocessen, vilket innebär cirka 5 500 vatten i Dalarna.
- Robusta och kommunicerbara bedömningar inger förtroende för hela arbetet.

- Påverkansanalyser är den röda tråd som klarlägger sambanden mellan orsak och verkan.
- Statusbedömningen baseras på en kombination av påverkansanalyser och verifierande undersökningar, både vattenanalyser och biologiska undersökningar.
- Kompletterande underökningar utförs i alla vatten där bedömningen är osäker om vattnen klarar den europeiska minimikvalitén ”God status” eller inte.

I samband med analysen av väsentliga frågor 2005/06 bedömdes följande miljöproblem/miljöfaktorer vara de viktigaste i den första planeringscykeln: försurning, övergödning, metaller, fysisk och hydromorfologisk påverkan och miljögifter. 2006-07 har arbetet fokuserats på att fördjupa kunskapsunderlagen inom bland annat övergödningsområdet samtidigt som vi långsiktigt bygger upp en fördjupad kompetens/kunskap om fysisk påverkan och biologisk mångfald i Dalarnas vatten.

Ett stort antal kemiska/biologiska/fysiska inventeringar har genomförts i både rinnande vatten och sjöar och grundvatten. Det är bland annat damm-/biotopkartering, vandringshindersinventering, kemianalyser, elfisken, sjöprovfisken, bottenfauna, kiselalger, högre vegetation, flodpärlmusslor, kräftor, fytoplankton, organiska miljögifter och metaller/uran/radon i dricksvatten.

Samtidigt som Länsstyrelsen bygger upp kunskapen om vattnens status har arbetet med att utveckla åtgärdsprogram inletts för några ”modellsjöar”. Fördjupad källfördelning har gjorts, baserat bland annat på kommunala inventeringar av enskilda avlopp. Åtgärdsbehovet har kvantifierats och kommunicerats med samtliga berörda fastighetsägare vid lokala möten. Kommunerna arbetar nu med att ställa krav på förbättring av enskilda avlopp, samtidigt som Länsstyrelsen i samverkan med SLU och i samråd med berörda lantbrukare utvecklar metoder för att identifiera de områden som läcker mest fosfor på fältnivå samt föreslå lämpliga åtgärder.

Under hösten 2007 har fördjupade analyser gjorts av vilka vatten som inte klarar ”God status” med avseende på enskilda miljöproblem; övergödning, försurning, metaller och fysisk påverkan. Baserat på dessa analyser genomförs en samlad bedömning av statusen på alla vatten.

- *en sammanställning av vattenmyndigheternas insatser i hela vattendistriktet,*

Länsstyrelsen har rapporterat till respektive vattenmyndighet och hänvisar till dessa rapporter.

- *arbetet med restaurering av vattendrag,*

Länsstyrelsen arbetar med fysisk restaurering av vatten inom bland annat följande områden: kalkning, biologisk återställning av kalkade vatten, restaurering av vatten i skyddade områden, restaurering av särskilt värdefulla vatten och restaurering av våtmarker – utöver vattenförvaltningen där de samlade åtgärdsbehoven specificeras.

Länsstyrelsen är endast mark/fiskerättsägare i ett fåtal vatten som är i behov av restaurering och dessa är belägna inom skyddade områden. I övriga vatten förväntas markägare och/eller fiskevårdsområdesföreningar ansvara för genomförandet av restaureringar. Länsstyrelsen har genomfört seminariedagar för att motivera lokala intressenter att ta initiativ till restaureringar.

Inom kalkningsverksamheten lämnas bidrag till biologiska återställningar i enlighet med en av Naturvårdsverket fastställd plan. Utarbetande av motsvarande plan för särskilt värdefulla vatten har påbörjats. I skyddade områden har Länsstyrelsen inlett projektering av restaureringsåtgärder.

I enlighet med uppdrag i regleringsbrevet och med stöd av Naturvårdsverket har Länsstyrelsen under 2007 både påbörjat utarbetande av planeringsunderlag för restaurering av våtmarker, och i

samverkan med berörda kommuner genomfört seminarier/möten för att inspirera markägare att ta initiativ till restaurering/anläggning av våtmarker.

- *hur arbetet fortlöper med fastställande av länsvisa strategier med utgångspunkt i den nationella strategin för formellt skydd av skog,*

I februari 2006 fastställde Länsstyrelsens styrelse och Skogsstyrelsen strategin för formellt skydd av skog i Dalarna. I februari 2007 var en genomförandeplan för strategin förankrad bland länets intressenter. I augusti genomförde Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen gemensamma kalibreringsdagar som handlade om naturvärdesbedömning i funktionsklasser. I november hade de båda myndigheterna ett seminarium för att förstärka samarbetet vid bildande och uppföljning av formellt skydd av skog i Dalarna

- *insatser för att utveckla arbetsformerna i naturvården när det gäller att stärka dialogen med medborgarna och uppnå lokal delaktighet i bevarandearbetet,*

Länsstyrelsen arbetar i enlighet med fastställd strategi för formellt skydd av skog och genomförandeplanen, där delaktighetsfrågor är behandlade. Ett arbete som också tidigare är manifesterat i servicedialog vid naturreservatsarbete.

- *insatser och resultat när det gäller att samordna miljömålsarbetet, inklusive arbetet med naturvård, fiskevård, kulturmiljövård, friluftsliv och natur- och kulturturism, det regionala utvecklingsarbetet och med arbetet för energiomställning,*

I handlingsplanen till Dalarnas miljömål konkretiseras de viktigaste åtgärderna de närmaste åren för att klara miljömålen och uppnå en långsiktigt hållbar utveckling. I Dalastrategin, det regionala utvecklingsprogrammet, ses arbetet med att nå miljömålen som en av länets fyra stora utmaningar. Miljö- och energiomställningen lyfts också fram i strategins målområden. Även i Dalarnas landsbygdsprogram och de strukturfondsprogram som utarbetats under 2007 finns en miljöprofil och i programmen hänvisas till de regionala miljömålen.

Miljömålsarbetet har initierat flera av de strategiska samverkansprocesser som inletts de senaste åren: EnergiIntelligent Dalarna, Byggdialog Dalarna och DalaMaTs (hållbara transporter). Målsättningen med dessa processer är att åtgärdsarbetet för att nå miljömålen och andra mål för hållbar regional utveckling ska påskyndas genom fördjupad samverkan. Energiomställningen är ett av Länsstyrelsens högst prioriterade områden. Mer om energiarbetet redovisas på annan plats i årsredovisningen.

Länsstyrelsen har fortsatt sitt engagemang för hållbar regional utveckling och miljömål i fjällområdet, framför allt i omlandet runt nationalparken Fulufjället, som också ingår i det internationella PanPark-nätverket.

För genomförandet av Dalarnas miljömål har Länsstyrelsen en intern samordningsgrupp med representanter för alla enheter. Det finns en intern handlingsplan där samtliga åtgärder som Länsstyrelsen ansvarar för har specificerats på enhet, så att de kan inarbetas i respektive arbetsområdes ordinarie arbetsplaner. Detta gör att miljömålen naturligt kommer in i alla ordinarie löpande verksamheter, även regional utveckling och energiomställning. Sedan tidigare medverkar miljöhandläggare i Länsstyrelsens beredningsgrupp för regional projektverksamhet och företagsstöd.

- *insatser för att utveckla arbetsformerna för samordning av miljömålsarbete med miljötillsynsarbete och miljöövervakning, samt*

Samtliga åtgärder i handlingsplanen till Dalarnas miljömål, som förväntas initieras genom tillsyn, har beaktats och inarbetats i den tillsynsvägledningsplan Länsstyrelsen har utarbetat i samverkan med länets kommuner. Ett tiotal arbetsgrupper med representanter för Länsstyrelsen och kommunerna planerar och utarbetar underlag för de närmaste årens tematiska tillsynsinsatser. Därmed både underlättas och säkerställs genomförandet av åtgärderna i Dalarna miljömål.

Miljömålsarbetet koordineras inom samma funktion, miljöanalysfunktionen, som ansvarar för länets miljöövervakning. Kunskapsunderlag från miljöövervakningen är underlag för utformningen av mål och åtgärder och används också i övervakningen för uppföljning av främst de mål som avser miljöstatus, bland annat luft och vattenkvalité.

- *väsentliga insatser rörande de särskilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter.*

Under året har Länsstyrelsen informerat, handlagt, kontrollerat och fattat beslut om 4 745 ansökningar om utbetalning och 3 736 ansökningar om femårsåtaganden avseende ett femtontal olika miljöersättningar och kompensationsbidrag till jordbrukare i Dalarnas län. Dessa stödformer, som ingår i Landsbygdsprogrammet, bidrar påtagligt till att odlingslandskapet hålls öppet och att kulturmiljövärdena bevaras. Miljöersättningarna är också en förutsättning för att den biologiska mångfalden i betesmarker, slätterängar och på fäbodan bevaras. Antalet fäbodbrukare med djurhållning som får stöd uppgår till ett 80-tal. Till detta skall läggas 2 671 beslut om utbetalning av Gårdsstöd. Såväl Gårdsstöd som miljöersättningarna omfattas från och med 2007 av så kallade tvärvillkor, dvs. för att få fullt utbetald stöd måste ett antal regler inom miljö, djurskydd och livsmedelssäkerhet också vara uppfyllda.

I enlighet med Landsbygdsprogrammets genomförandestrategi har Länsstyrelsen haft kurser, fältdagar, individuell rådgivning, med mera. Informationsaktiviteter har genomförts med underlag från föregående års inventering av ängs- och betesmarker och fäbodan. Andra insatser är rådgivning och kursverksamhet om betesdjur för att bibehålla kulturlandskapet och vårda betesmark, liksom om miljövänlig och ekologisk växtodling och trädgårdsodling. I några vattenavrinningsområden har informationsmöten genomförts i samverkan med kommunernas miljökontor. Växtnäringsbalanser och gödslingsplaner samt information om begränsad användning av bekämpningsmedel har erbjudits lantbrukarna i berörda områden. Insatserna har bidragit till att uppfylla de åtaganden Länsstyrelsen gjort för att nå de regionala miljömålen. Det nya Landsbygdsprogrammet 2007-2013 erbjuder ökade möjligheter till breddning av insatserna mot hela landsbygdsbefolkningen och till regionala anpassningar. Under det första året har dock en stor del av miljöinsatserna koncentrerats till handläggning och rådgivning kring åtagandeplaner för ängs- och betesmarker inklusive fäbodan.

Inom ramen för Landsbygdsprogrammet liksom i miljömålsarbetet i övrigt har samverkan skett med berörda myndigheter, kommunerna i länet, berörda producent- och konsumentföreningar och med ett antal företag och enskilda landsbygdsinnevånare. Från alla sektorer finns ett stort engagemang för odlingslandskapet och för att motverka de hot som finns. Information och utbildning har erbjudits i många olika former: upptaktsmöten, informationsmöten, samrådsmöten, arbetsgrupper, nätverk, gemensamma projekt, remissförfarande, konsultuppdrag, utbildningar, kursverksamhet och direktkontakt per telefon eller vid besök.

Mål 2: Länsstyrelserna skall i bred förankring i länen utveckla regionala åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsmålen och i övrigt bedriva det regionala mål- och uppföljningsarbetet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Återrapportering 2

Översiktlig redovisning av viktigare insatser.

Dalarnas miljömål 2007-2010, den andra generationen av regionala miljömål, fastställdes våren 2007 efter omfattande samråd.

Redan i den första versionen av Dalarnas miljömål, från 2003, ingick en handlingsplan med ett drygt hundratal åtgärder som bedömdes viktiga för att uppnå delmålen. Åtgärderna omfattar både utveckling av befintlig verksamhet och nya åtgärder för bland annat Länsstyrelsen, kommuner, myndigheter och näringsliv.

I Dalarnas miljömål 2007-2010 har handlingsplanen utvecklats ytterligare och omfattar både specifika åtgärder och breda regionala samverkansprocesser som förväntas ge en bred förankring och genomförande av ett flertal åtgärder. EnergiIntelligent Dalarna, Dala MaTs och Byggdialog Dalarna, som redovisats utförligt på annan plats i årsredovisningen, är sådana regionala processer.

EnergiIntelligent Dalarna kan tas som exempel på hur dessa processer medverkar till att fördjupa medvetenheten om både mål och åtgärdsbehov. I handlingsplanen till Dalarnas miljömål 2003 ingick som en åtgärd att utarbeta ett regionalt energiprogram, EnergiIntelligent Dalarna, som fastställdes 2006. Energiprogrammet identifierar drygt 60 åtgärder med fokus på energieffektivisering och förnybar energi. Genomförandet av dessa åtgärder leds av en styrgrupp med landshövdingen som ordförande. I styrgruppen medverkar också Region Dalarnas ordförande och representanter för Högskolan Dalarna, industrin, Byggdialog Dalarna och DalaMaTs. Länsstyrelsen ansvarar för sekretariatet. Arbetet under 2007 har resulterat i ett flertal aktiviteter som seminarium, bioenergiutredning och konkreta exempel på energieffektiviseringar. Ett centralt projekt, med deltagande från de flesta kommuner i länet, är utarbetande av kommunala klimat- och energiplaner.

Miljömålsarbetet i Dalarna har bidragit till ökad målstyrning och regional samverkan. Flera åtgärder som annars inte skulle ha kommit till stånd har initierats och den regionala samverkan inom miljöområdet har stärkts betydligt. Miljömålen beaktas dessutom i betydligt större utsträckning i ordinarie verksamheter, inte minst prövning och tillsyn. Under 2007 har till exempel åtgärderna i Dalarnas miljömål utgjort underlag för den tillsynsvägledningsplan som Länsstyrelsen utarbetat i samverkan med länets kommuner.

Miljömålsuppföljningen, som varit under uppbyggnad sedan miljömålen tillkom, är samordnad med Sveriges gemensamma miljömålsuppföljning och presenteras på Internet. I den regionala miljömålsuppföljningen ingår såväl indikatorer för uppföljning av målen som en årligen återkommande bedömning av arbetet med åtgärderna i handlingsplanen.

Kommunerna har en viktig roll i det regionala miljömålsarbetet och använder i allt större utsträckning de regionala miljömålen som underlag för både beslut och planer. Som ett stöd för kommunernas arbete redovisar Länsstyrelsen ett stort antal uppföljningsindikatorer med kommunal upplösning på den regionala miljömålswebben (www.w.lst.se/miljomal).

Verksamhetsområde Tillsyn och vägledning

Mål 1: Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

Åtterrapporing 1

Redovisning av

- *om länsstyrelsen saknar tillsynsplaner och i så fall inom vilka områden samt skälen därtill.*

Länsstyrelsen har tillsynsplaner för samtliga områden där tillsyn bedrivs.

- *vilka strategiska överväganden länsstyrelsen har gjort i tillsynen i förhållande till andra typer av ärenden, t.ex. tillstånd där så är aktuellt, och vilka konsekvenser dessa överväganden har fått för tillsynsverksamheten.*

Strategiskt prioriteras egeninitierade, projektinriktade tillsynsinsatser med ett tydligt syfte. I avvägningen mellan den egeninitierade tillsynen och andra ärenden, anmälningar och tillstånd, kan konsekvensen bli att handläggningstiderna blir längre för de senare. Länsstyrelsen bedömer att de egeninitierade tillsynsinsatserna, som kan vara så väl kontrollerande som vägledande, är viktiga för att genomföra målet om ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt ska kunna nås.

För att ytterligare stärka och vidareutveckla tillsynen och de handläggare som arbetar med tillsyn bedriver Länsstyrelsen ett sektorsövergripande arbete under en gemensam beteckning, Tillsynsforum Dalarna, till vilket en arbetsgrupp är knuten. Förutom uppföljning av arbetet med tillsynsplanerna har gemensamma seminarier kring språk och kommunikation respektive språk och juridik genomförts. Länsstyrelsen deltar också i det nationella nätverket för tillsynsfrågor. Ansvaret att ta fram nödvändiga redskap för den konkreta tillsynsverksamheten och att genomföra dessa ligger på respektive enhetschef. Arbetet ska vara långsiktigt och kunna pröva och utveckla metoder och tillvägagångssätt successivt.

Arbetet bedrivs enligt modellen Planera – Genomföra – Följa upp - Utvärdera – Förbättra. Till detta kommer tvärsektorieella seminarier och erfarenhetsutbyte.

- *eventuella större avvikelser som redovisas och kommenteras i förhållande till föregående år.*

Länsstyrelsen har inte några större avvikelser att redovisa/kommentera.

Verksamhetsgren Social tillsyn

Tabell 2.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Social tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	5 421	8,9
<i>varav</i> Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	3 866	7,0
<i>varav</i> Enskild vårdverksamhet (702)	125	0,2
<i>varav</i> Individärenden (703)	37	0,1
<i>varav</i> Fördelning av statsbidrag (704)	579	0,6
<i>varav</i> Alkoholärenden (705)	814	1,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 892	1,7
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	7313	10,6

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen redovisas för 2007.

Tabell 2.1.1 Social tillsyn – fördelning av tillsynsinsatser	Äldreomsorg	Stöd och service till funktionshindrade	Individ- och familjeomsorg⁴
Granskning ¹	65%	75%	85%
Rådgivning, information ²	15%	15%	13%
Kartläggningar m.m. ³	20%	10%	2%
Summa	100 %	100 %	100 %

Definition till tab 2.1.1

¹ Med granskning avses inspektioner, kontroller och liknande som genomförs i syfte att se till att verksamheter bedrivs målinriktat, lagenligt, med god kvalitet och framförhållning i planeringen där granskningen resulterar i ett beslut eller en rapport där verksamheten bedöms. Återföringen av resultatet är en del av denna tillsyn liksom uppföljningar av brister.

² Med rådgivning och information avses insatser som genomförs i syfte att främja socialtjänstens arbete och som inte är en del av någon granskning, t.ex. nätverksarbete, informationsinsatser, seminarier, konferenser där inte granskningsresultat redovisas etc.

³ Kartläggningar och liknande som inte är en del av en granskning samt annan tillsynsverksamhet som inte är granskning eller rådgivning och information.

⁴ Med IFO avses barn- och familj, missbruk, ekonomiskt bistånd samt familjerätt

Åtterrapporering - att besvara

- Uppskattning hur social tillsyn fördelar sig i procent mellan granskning, rådgivning och information samt kartläggningar och andra uppgifter som inte hör till någon av de andra två kategorierna.
- Redovisning och kommentarer av de viktigaste rådgivande tillsynsinsatserna under året.

Det är inte möjligt att göra någon ”sann” bedömning av proportionerna mellan främjande/förebyggande, inspektionskontroll och övrig tillsyn. Än mindre går det att jämföra bedömningarna mellan länsstyrelserna eller dra några slutsatser av dessa. Vår bedömning är just en bedömning, det vill säga en uppskattning av hur vi upplever att arbetsinsatserna fördelar sig inom tillsynsområdet.

Under 2007 har så kallad kommuntillsyn genomförts i två kommuner, Rättvik och Hedemora. I samband med dessa tillsyner träffar Länsstyrelsens sociala enhet ansvariga politiker vid inledning och avslutning av tillsynen. Dessa möten är en viktig del av genomförandet av tillsynen för att ge de ansvariga för verksamheten bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling.

Ett flertal konferenser och möten med brukarorganisationer har genomförts och rapporter har givits ut. Länsstyrelsen har också deltagit i möten med nya politiker i länet för att informera om socialtjänstlagens bestämmelser i allmänhet och tillsynens funktion i synnerhet. Sociala enheten har också tillsammans med plan- och beredskapsenheten deltagit i möten med politiker i vårt gemensamma projekt Ett tryggt och säkert Dalarna.

Tabell 2.1.2 - Social tillsyn - antal tillsynsobjekt	Antal tillsynsobjekt i länet¹⁾	Antal tillsynsobjekt av dessa som varit föremål för någon form av verksamhetstillsyn	Antal tillsynsobjekt där <u>l</u>st lämnat kritik i verksamhetstillsynen	Antal ggr när <u>l</u>st beslutat om en tidsplan för när påtalade brister ska vara åtgärdade
Sakområde och del av sakområde				
Äldreomsorg	249	71	46	17
Handikappomsorg	248	42	13	8
Individ och familjeomsorg	146	30	7	14
<i>varav – barn och familj</i>	66	17	4	8
– missbruk	42	6	2	3
– ekonomiskt bistånd	20	4	1	3
– familjerätt	18	3	0	0
Summa:	643	143	66	39

Definition till tabell 2.1.2

¹⁾ Med tillsynsobjekt avses t.ex. en institution (HVB), en särskild boendeform, en daglig verksamhet eller en öppenvårdsverksamhet i offentlig eller privat regi som länsstyrelsen har tillsyn över, oavsett om verksamheten står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten bedrivs. Med ett tillsynsobjekt avses även myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd, missbruk, familjer och barn samt familjerätt inom området individ- och familjeomsorg inom en kommun, en kommunal del eller en stadsdel. Dessutom avses myndighetsutövningen inom handikappomsorg eller äldreomsorg i en kommun, en kommunal del eller en stadsdel som ett objekt. Men inom de olika omsorgsgrenarna räknas verksamheter som egna objekt. Varje äldreboende är ett objekt, varje gruppboende ett objekt, hemtjänsten i en kommun eller en kommunal del ett objekt, ekonomiskt bistånd i en kommun ett objekt o.s.v. Med tillsynsobjekt avses däremot inte ett individärende.

Kommentar:

Vid beräkningen av antal tillsynsbeslut har länets 15 kommuner fördelats på de tre sakområden vi arbetar inom. Enskild verksamhet är fördelad på resp. sakområde IFO och funktionshindrade inklusive tre verksamheter vid kommunalförbundet.

Länsstyrelsen har under året genomfört omfattande verksamhetstillsyner i två kommuner. Vid dessa tillsynsinsatser har vissa brister och oroande tendenser påtalats men vi har inte riktat formell kritik. Om allvarliga missförhållanden upptäckts öppnas särskilda tillsynsärenden. Vid uppföljning, inom ett år, vid denna typ av tillsyn, riktas formell kritik om bristerna ej åtgärdats.

Tabell 2.1.3 Social tillsyn – antal inspektioner / kontroller Genomförd tillsyn		Med inriktning på barn och unga	Med inriktning på missbruk	Med inriktning på psykosociala problem
Antal Hem för vård eller boende (HVB)	Privat	9	1	9
	Offentliga	2	1	2
	Oanmälda besök	0	0	0
		Äldre	Funktionshindrade	varav psykiskt funktionshindrade
Antal särskilda boendeformer	Privat	0	2	5
	Offentliga	32	13	3
	Oanmälda besök	2	0	0
Antal granskningar av hemtjänstenheter	Privat	0	-	-
	Offentliga	4	-	-
	Oanmälda besök	0	-	-
	Missbruk	Barn och unga	Äldreomsorg	Handikappomsorg
Antal granskade kommuner/kommundelar	6	11	14	15

Tabell 2.1.3 svarar mot de krav på återrapportering avseende verksamhetsgren Social tillsyn. Observera att det är antal **inspektioner** som angetts - inte antalet tillsynsobjekt. Kommuner avser kommuner där länsstyrelsen mer ingående granskat ett eller flera områden.

Tabell 2.1.4 - Social tillsyn – ej verkställda beslut och domar m.m.					
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt SoL		Antal ej verkställda domar enligt SoL		Avslagsbeslut trots bedömt behov enligt SoL (avser hela året)
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	48	14	3	0	172
31 december 2004	83	11	3	0	105
31 december 2005	80	3	1	0	122
31 december 2006	163	16	5	0	125
Datum	Antal ej verkställda beslut enligt LSS		Antal ej verkställda domar enligt LSS		Antal ej verkställda domar enligt LSS (avser hela året)
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser	
31 december 2003	5	46	5	0	3
31 december 2004	5	40	0	0	0
31 december 2005	0	30	0	0	0
31 december 2006	15	70	0	3	0

Kommentar:

En viss ökning har skett både av ej verkställda beslut och domar

Tabell 2.1.5 - Ärenden enligt 16 kapitlet 1 § SoL Antal ärenden 2007	varav barn upp till 18 år	Antal ansökningar som beviljas	Antal ansökningar som avslås
	6	1	4

Kommentar:

En fördubbling sedan föregående år även om antalet ärenden totalt inte är så högt i länet

Tabell 2.1.6 Antal rapporterade beslut till länsstyrelserna enligt 16 kap. 6 f § SoL	Kvartal 1		Kvartal 2		Kvartal 3		Kvartal 4	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Antal rapporterade beslut 2007	71	47	59	41	70	35	61	30
varav antal som återkom från kvartalet innan	12	11	12	9	5	5	2	1
varav antal som är 1 år eller äldre	0	4	1	0	0	0	0	0

Kommentar:

Arbetet med registrering och övrig handläggning har vida överträffat vad som var förväntat. Ett stort antal timmar har lagts ner för att hantera dessa ärenden.

Tabell 2.1.7 - Särskild avgift, s.k. sanktionsavgift Totalt under hela året	Sanktionsavgift enligt SoL, domar		Sanktionsavgift enligt SoL, beslut		Sanktionsavgift enligt LSS, domar		Utdömt belopp	Inbetalt belopp
	Antal ansöknin gar	Antal domar med bifall	Antal ansöknin gar	Antal domar med bifall	Antal ansöknin gar	Antal domar med bifall		
2005								
2006			0	0				
2007	1		20	-				
2007 varav kvinnor	1		11	-				
2007 varav män			9	-				

Kommentar:

I länet har inlämnats 21 ansökningar om sanktionsavgift men länsrätten hade vid årsskiftet inte avgjort något ärende.

Mål 1: Länsstyrelserna skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. Påtalade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas enligt en av länsstyrelsen beslutad tidsplan som följs upp.

*Åtterrapporing 1**Länsstyrelsens redovisning inom verksamhetstillsynen (ej individtillsynen)*

- i vilken omfattning länsstyrelsen beslutar om en tidsplan när länsstyrelsen riktat kritik i tillsynen, i vilken omfattning länsstyrelsen följt upp tidsplanen samt vilka effekter arbetet med tidsplaner lett till,

I de beslut där kritik riktas och/eller brister uppmärksammas begär Länsstyrelsen alltid att berörd socialnämnd inom en fastställd tid ska redovisa vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av beslutet. Länsstyrelsen efterfrågar ofta även en tidsplan för genomförandet. I de fall nämnden anser att svarstiden är för kort, kommer vi i allmänhet överens om förlängd svarstid. I vissa fall genomför Länsstyrelsen muntlig återrapportering efter en tillsyn, ibland både till socialnämnd och till tjänstemän. Då görs överenskommelse om tid för återrapportering. Det är Länsstyrelsens uppfattning att socialnämnderna tar Länsstyrelsens kritik och synpunkter på allvar och försöker komma tillrätta med de brister som påtalats.

Det är svårt att skilja på effekter av tidsplaner och effekter av tillsyn. Den kanske viktigaste effekten av tidsplaner är att Länsstyrelsens krav på åtgärd blir tydligt liksom att uppföljning kommer att ske. Därigenom kan vi uppnå bättre resultat av tillsynen. Några exempel är: personalförstärkningar, åtgärdsplanering och framtagning av åtgärdsplaner, verksamheter som är offentliga HVB men inte bedrivs enligt gällande lag och föreskrift för den verksamheten, att nedläggning av boende för äldre och personer med funktionsnedsättning förhindras eller att man avstår från att flytta personer till annat boende. Kunskapen hos lokala politiker om vad som krävs av socialtjänsten för att motsvara krav på kvalitet och laglighet ökar.

- *en sammanfattning av de tre tillsynsinsatser inom den sociala tillsynen som under året bedömts givit bäst effekt, dvs. lett till att brister eller missförhållanden åtgärdats,*

1. Verksamhetstillsyn - personer med demenssjukdom i ordinärt boende

Länsstyrelsen genomförde under hösten 2004-våren 2005 tillsyn i särskilt boende för personer med demenssjukdom i länets samtliga femton kommuner. Länsstyrelsen anser att det finns anledning att även uppmärksamma hur socialtjänsten möter de ökande behoven av insatser för den grupp personer med demenssjukdom som finns i ordinärt boende och har påbörjat en sådan tillsyn 2007. Drygt hälften av länets kommuner har besökts under året.

Ansvarig nämnd informeras genom brev att tillsyn kommer att genomföras och kontakt tas med ansvarig för äldreomsorgen för detaljerat upplägg av tillsynsbesöket. 2-3 dagar före tillsynsbesöket meddelas att Länsstyrelsen vid besöket vill ha tillgång till genomförandeplaner eller motsvarande för granskning.

Vid besöket intervjuas chefer och handläggare. Gruppintervjuer görs med personal ansvarig för demensfrågor i kommunen, biståndshandläggare, enhetschefer för hemtjänst, nattpatrull och dagverksamhet liksom med personal från hemtjänst, nattpatrull och dagverksamhet. Genomförandeplaner eller motsvarande granskas enligt granskningsmall. Anhöriga till personer med demenssjukdom som får insatser i form av hemtjänst och/eller dagverksamhet intervjuas på telefon efter besöket för att få deras uppfattning om hur vården och omsorgen för deras närstående fungerar.

Ärendet avslutas med ett beslut till ansvarig nämnd. Beslutet kan ge anledning till att en redogörelse med tidsplan för nämndens åtgärder begärs, därefter tas ställning om senare uppföljning. En rapport för länet upprättas efter genomförd tillsyn.

Områden som berör i tillsynen är:

- Mål, inriktning och uppföljning
- Personal och kompetens
- Individuell planering
- Bemötande och förhållningssätt
- Samverkan och samarbete

Granskningen genomförs enligt särskilt framtagna kriterier

2. Kommuntillsyn inom socialtjänstens verksamhetsområde

Denna form av tillsyn anser Länsstyrelsen vara en av de viktigaste verksamhetstillsynerna. Under 2007 har kommundillsyn genomförts i två av länets kommuner. Syftet med tillsynen är för Länsstyrelsen att få kunskap om situationen i kommunen och för socialnämnden att få ett bra underlag för egen verksamhetsutveckling.

Kommuntillsynen innebär att socialtjänstens olika sakområden blir föremål för tillsyn samtidigt. Även under 2007 har regleringsbrevets uppdrag och Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om kvalitet legat till grund för denna tillsyn. FN:s konvention om barnets rättigheter och frågor kring mäns våld mot kvinnor har uppmärksamats liksom frågor kring jämställdhet, personal och kompetens, med mera.

Tillsynens genomförande i korthet:

- Ansvariga politiker och ledande tjänstemän informeras om den planerade tillsynen
- Ett halvdagsmöte med samma grupp genomförs där vi går igenom ett antal frågor som beskriver situationen i den aktuella kommunen, problem och svårigheter men också bra exempel och utvecklingsmöjligheter.
- Tillsynen genomförs inom respektive sakområde under en tvåmånadersperiod utifrån tillämplig metod och manual och efter överenskommelse med verksamhetsansvariga.
- Tillsynen dokumenteras enligt gemensam disposition och respektive dokumentation sammanställs till en rapport.
- Muntlig återkoppling till samma grupp av ansvariga politiker och tjänstemän genomförs.
- Rapporten översänds till socialnämnden.
- Skriftlig och ibland även muntlig återkoppling sker till verksamheterna.
- Tillsynen följs upp efter ett år.

Att uppföljning av genomförd tillsyn sker inom ett år innebär att de effekter vi kan redovisa härrör sig från tillsyn genomförd 2006. Vid uppföljning kan vi tydligt se att många av de brister och oroande tendenser vi uppmärksammat åtgärdas samtidigt som ett förändringsarbete får nytt bränsle.

3. En tillsyn av barn- och ungdomsvården i Borlänge kommun

Tillsynen genomfördes i flera omgångar under tiden 2005–2007 genom aktgranskning och intervjuer. Återkoppling har gjorts med chefstjänstemän och politiker. Situationen var från början mycket allvarlig när det gällde barnavårdsanmälningar/ansökningar. Genom en långvarig pågående tillsyn har tydliga resultat åstadkommit och vid uppföljning av tillsynen 2007 kunde följande resultat påvisas:

- Vid tillsynen 2006 fann Länsstyrelsen ett 50-tal ansökningar där beslut om att ej inleda utredning fattats. Vid uppföljning 2007 fanns inget sådant ärende.
- Vid tillsynen 2006 var ca 30 procent av de inkomna barnavårdsanmälningarna obehandlade (alltså de låg på hög). Vid tillsynen 2007 fanns inte ett enda ärende obehandlat.
- Vid tillsynen 2006 inleddes på Barngruppen utredning i 28 procent av inkomna anmälningar, 2007 inleddes utredning i 42 procent. Inom Ungdomsgrupp gjordes 2006 utredning i 10 procent av fallen. 2007 var siffran 30 procent.
- Vid tillsynen 2006 fann Länsstyrelsen flera ärenden där man beslutat att inte inleda utredning, men där förhandsbedömningen kunde liknas vid en utredning, dvs. nämnden

hade träffat andra personer än vårdnadshavare, barnet och eller vårdnadshavaren. 2007 fann vi inget sådant ärende.

- Utöver detta fann Länsstyrelsen vid tillsynen 2006 ett flertal mycket allvarliga anmälningar, där nämnden antingen inte gjort något alls (liggande) eller att de fattat beslut om att ej inleda utredning. Vid tillsynen 2007 fann Länsstyrelsen inte ett enda ärende där nämnden borde ha inlett utredning men inte gjort det.
 - I samband med tillsynen 2006 hade Länsstyrelsen en muntlig genomgång med ansvariga tjänstemän, som själva var förvånade över hur illa hanteringen av inkomna anmälningar sköttes. Man startade en omfattande genomgång av samtliga ärenden, rutiner och riktlinjer har arbetats fram för att komma tillrätta med problemen.
- *vilka konkreta effekter dessa tillsynsinsatser lett till samt vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att bristerna uppstår på nytt,*
 - Efter Länsstyrelsens tillsyner upprättar socialnämnderna åtgärdsplaner för att komma till rätta med påtalade brister
 - Utvecklingen av verksamheten påskyndas såväl metodik som arbetsredskap (utredningsmallar).
 - Organisationsförändringar sker
 - Nya tjänster skapas
 - Styrdokument utarbetas, exempelvis för kvinnofrid
 - Samtal med barn sker i större utsträckning
 - Förändringar görs av hur anmälningar registreras och handläggs
 - Ungdomsboende ändras så att föreskrifter följs i enlighet med HVB eller avvecklas
 - Öppenvård börjar dokumentera de insatser man gör
 - Ett antal kommuner deltar i utbildningar i utredningsmetodik - BBIC (Barns behov i centrum) och ASI (Addiction severity index)

Åtgärder Länsstyrelsen kan vidta för att bristerna inte ska uppstå på nytt är framför allt genom uppföljning. Vi gör alltid uppföljning av tillsyn, där brister uppmärksammats.

- *insatser som länsstyrelsen genomfört för att påverka kommunerna att planera för behovstäckning,*

Sociala enheten har tillsammans med Länsstyrelsens plan- och beredskapsenhet under året gjort fem kommunbesök där frågor om boendeplanering för särskilda grupper har belysts.

Uppföljning av samtliga gynnande domar gällande särskilt boende och hemtjänst, årlig rapport kring icke verkställda beslut och domar samt uppföljande tillsyn med anledning av rapporten är andra insatser.

Inrapportering av ej verkställda beslut sker varje kvartal och Länsstyrelsen har lämnat in ett 20-tal ansökningar om sanktionsavgift till länsrätten. I kommuntillsyn och vid besök i kommunerna har behovs- och planeringsfrågor tagits upp. Inom individ- och familjeomsorgen, IFO, har tillsynen i första hand uppmärksammat personalfrågan.

Ett besök tillsammans med plan- och beredskapsenheten har genomförts i Smedjebackens kommun, där det blev tydligt att kommunen behöver samordna sina insatser och ta tillvara befintligt kunskapsunderlag. Besöket fick positivt gensvar från politiker och cheftjänstemän och det tvärssektoriella genomförandet tydliggjorde Länsstyrelsens gränsöverskridande kunskap och hur den kan förstärka våra insatser.

- *insatser som länsstyrelsen genomfört för att aktivt påverka kommunerna och andra att samordna insatser, att upprätta och använda individuella planer (inte enbart enligt lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade) och att samverka kring dessa, särskilt när det gäller barnfamiljer,*

Länsstyrelsen har frågat samtliga 15 kommuner om hur man arbetar med individuella planer enligt LSS, hur många individuella planer som finns och hur man arbetar för att öka antalet individuella planer.

Det finns brister i flera kommuner när det gäller individuell planering av genomförande av en beviljad insats. Det finns även brister gällande uppföljning av beslutade insatser och också bristande dokumentation under verkställighet. Riktlinjer saknas och personalen har inte fått någon utbildning i dokumentation. Det finns även brister när det gäller personalens kännedom om hur missförhållanden och fel och brister i verksamheten ska anmälas.

En utbildningsdag riktad till chefer och handläggare inom LSS har genomförts tillsammans med Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen tar i all verksamhetstillsyn upp frågan kring individuella planer.

- *hur barnperspektivet har integrerats i tillsynen, samt vilka insatser som genomförts för att stödja arbetet med att integrera ett barnperspektiv i socialtjänstens arbete,*

Funktionsnedsättning

Det finns vissa brister i handläggning av barnärenden där barnet har en funktionsnedsättning. Samverkan med individ- och familjeomsorgen, LSS-handläggarna och skolan fungerar inte bra i alla kommunerna. Vid kommuntillsyner uppmärksammas frågan och brister påpekas i rapporter och muntligen till ledningen.

Individ- och familjeomsorg

Övergripande styrdokument som följs saknas i flera av kommunerna. Barnperspektivet kan bli mera synligt i ärendehandläggning inom samtliga av IFO:s verksamhetsområden. Framhållas bör att när det gäller barnutredningar har det skett en positiv utveckling. Barnsamtal genomförs dock inte alltid. Överväganden och uppföljningar när det gäller barn som är placerade visar brister, exempelvis sker inte besök av socialtjänsten och enskilda samtal med barn.

I genomförda verksamhetstillsyner har en förbättring skett då det gäller att synliggöra barn vars föräldrar är i behov av försörjningsstöd. Detta märks dock inte på samma sätt när det gäller barn som har en mamma som utsätts för våld av närstående.

Barn till missbrukande föräldrar glöms ofta bort.

- *hur jämställdhetsperspektivet har integrerats i tillsynen samt vilka insatser som genomförts för att stödja arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i socialtjänstens arbete.*

Länsstyrelsen har i kommun- och annan verksamhetstillsyn inhämtat information från politiker, chefer, handläggare och baspersonal om hur jämställdhetsarbetet bedrivs ute i verksamheterna och då använt de frågor som finns i Socialstyrelsens meddelandeblad Ett första steg mot en jämställd socialtjänst. Länsstyrelsen kan även i år konstatera att jämställdhetsperspektivet inte finns i det dagliga arbetet med brukare, inte heller finns några riktlinjer för hur arbetet ska bedrivas. Däremot finns ett relativt stort intresse att diskutera dessa frågor.

Individ- och familjeomsorgen

Jämställdhetsperspektivet har integrerats i tillsyn i samband med verksamhetstillsyn, så kallad kommuntillsyn, familjehemstillsyn, med flera. Jämn könsfördelning eftersträvas då det gäller ärenden som granskas.

Det är Länsstyrelsens erfarenhet att genusperspektivet inte är prioriterat i det sociala arbetet och inte heller påverkar val av biståndsinsats. Analyser genomförs inte om behov och insats behöver utformas olika.

Funktionsnedsättning

Det finns inga riktlinjer i kommunerna när det gäller jämställdhet i ett brukarperspektiv. Detta är inget man över huvud taget diskuterar inom handikappomsorgen, men Länsstyrelsen tar upp frågan i samband med tillsyn.

Mål 2: Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå:

- ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet,
- ökad samordning vad gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt
- minskade brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet.

Återrapportering 2

Redovisning av samverkan enligt målet och effekterna av denna samverkan

Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet har genomgått förändringar samtidigt som samarbetet mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen har utvecklats under åren. Länsstyrelsens ansvar för den operativa tillsynen har förtydligats och tillsammans med Socialstyrelsen har länsstyrelserna arbetat för att stärka tillsynen.

Under 2007 har också arbetet med en länsstyrelsegemensam databas, Kilen, för ej verkställda beslut och domar fortsatt.

Samarbetet och gemensamma projekt mellan länsstyrelserna har utvecklats. Aktuella exempel är:

- Det tvååriga Barnuppdraget i 2006-års regleringsbrev, där en gemensam arbetsgrupp formulerat de olika delmomenten i tillsynen, tagit fram tillsynsinstrument och svarar för den gemensamma återrapporteringen av uppdraget.
- LSS-uppdraget om riktlinjer för LSS-insatser som presenterade i februari 2007
- Initiativet till och arbetet med att ta fram en gemensam databas för kommunernas inrapportering av icke verkställda beslut inom socialtjänsten.

Det finns en stor medvetenhet hos länsstyrelsernas socialdirektörer om vikten av ökad samordning och vi försöker på ett medvetet sätt att finna nya områden för samverkan. Kvalitén i tillsynen har och kommer ytterligare att utvecklas genom bland annat arbetet med att ta fram gemensamma bedömningskriterier, tillsammans med Socialstyrelsen. Detta leder i sig till en mer likvärdig tillsyn och en ökad förutsägbarhet för tillsynsobjekten.

Inom den RT-region Länsstyrelsen Dalarna tillhör genomförs gemensam planering och uppföljning med Socialstyrelsens hälso- och sjukvårdsenhet och samtliga länsstyrelser i regionen med två planeringsmöten per år. Under 2007 har de i regionen ingående länen, som nu utökats

med Södermanland och Uppland, tillsammans med RTÖ tagit fram ett gemensamt policydokument.

Samverkan med Socialstyrelsens nationella tillsyn utvecklas kontinuerligt enligt det gemensamma samverkansavtalet. Länsstyrelsen Dalarna har aktivt deltagit i samverkan, dels genom medverkan i en pilot tillsyn om kraftsamling kring HVB för barn och ungdomar och dels genom att länsrådet och socialdirektören är ordförande respektive ledamot av den nationella samverkansgruppen.

Ett för länsstyrelserna gemensamt initiativ har tagits genom bildandet av Social Samverkan Sverige. Syftet med det samarbetet är att åstadkomma:

- samsyn kring begrepp och definitioner
- kompetensutveckling och system för erfarenhetsutbyte
- standardisering kring metoder och dokument
- gemensamt kvalitetssystem för tillsynsverksamheten inklusive gemensamma dokumentmallar

Samtliga länsstyrelser står bakom projektet som anställt en projektledare. Arbetet ska vara klart i augusti 2009.

I övrigt se rapportering från Socialstyrelsen som sammanfattar det gemensamma utvecklingsarbetet

Mål 3: Den operativa tillsynen inom äldreomsorgen skall bedrivas strukturerat och samordnat med tydliga och enhetliga bedömningskriterier för hela riket. Kvalitetsutvecklingen skall kunna bedömas genom att resultatet av tillsynen kan jämföras över tid

Åtterrapporing 3

En nationell arbetsgrupp har arbetat med bedömningskriterier för äldreomsorgen, vilket ligger till grund för Socialstyrelsens redovisning.

Mål 4: (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen enligt såväl alkohollagen (1994:1738) som tobakslagen (1993:581) skärps och därigenom bidrar till en ökad samordning i tillsynen enligt dessa två lagar. Samarbetet med Statens folkhälsoinstitut (FHI) skall utvecklas.

Åtterrapporing 4

Redovisning av arbetet med att utveckla metoder för samordning av tillsynen enligt alkohollagen (1994:1738) och tobakslagen (1993:581).

De kommunala alkoholhandläggarna har bevakat tobakslagens bestämmelser om rökförbud på serveringsställen i samband med tillsyn enligt alkohollagen.

Länsstyrelsen har en kontinuerlig och omfattande rådgivande kontakt med kommunernas alkoholhandläggare, mestadels telefonledes och i samband med projektet Ansvarsfull Alkoholservering. Länsstyrelsen har under året genomfört två verksamhetstillsyner i länet, där även kommunernas tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen tas upp.

Länsstyrelsen har tagit över samordningsansvaret för alkoholhandläggarna i länet från Region Dalarna. Två möten per termin riktade till denna grupp har genomförts. Vid dessa möten

diskuteras problem och möjlig utveckling av tillsynen och även frågor kring diskriminering och tobaksfrågor tas upp.

Kommunernas organisation och tillsynsarbete är enligt Länsstyrelsens uppfattning med något undantag tillfredsställande. Generellt gäller dock att kommunpolitiker vid bedömning av tillstånd och överträdelse av tillstånd tar alltför stor hänsyn till näringspolitiska värden som kan stå i konflikt med alkohollagens bestämmelser.

Länsstyrelsens redovisning

- *hur tillsynen avseende tobakslagens bestämmelser om rökförbud på serveringsställen har genomförts,*
- *hur tillsynen avseende tobakslagens bestämmelser om handel m.m. och särskilt dess regler om 18 års åldersgräns för inköp av tobaksvaror har genomförts,*
- *hur länsstyrelsen har utövat tillsyn avseende tobakslagens bestämmelser i övrigt, hur länsstyrelsen följt kommunernas verksamhet och biträtt med information och stöd,*
- *hur länsstyrelsen har utövat tillsyn avseende alkohollagens bestämmelser, hur länsstyrelserna bistått kommunerna med råd om hur de kan höja medvetenheten om och uppmärksamma tillståndshavare på att överträdelse av gällande lagar mot diskriminering kan leda till indragning av serveringstillståndet samt om och i vilken utsträckning kommunerna beaktar lagar mot diskriminering vid såväl lämplighetsprövning som tillsyn av serveringstillstånd, samt*
- *vilka åtgärder som har vidtagits för att införa riktlinjer för egentillsynsprogram för detaljhandel med, eller servering av, öl.*

Tillsynen har gjorts genom att frågan tagits upp vid möte med alkoholhandläggarna i länet. Det har inte rapporterats några problem, när det gäller införandet av den nya lagbestämmelsen.

En enkät kring kommunernas arbete enligt tobakslagen har tagits fram tillsammans med regionens övriga länsstyrelser. Enkäten har ställts till kommunstyrelsen. Av de svar som kommit in framgår att det kan vara ett problem för kommunerna att det är oklart var tobaksfrågan hör hemma, om den klassas som en miljöfråga eller en social fråga. Enkätsvaren från samtliga län i regionen sammanställs under början av 2008.

Vid de kommuntillsyner Länsstyrelsens sociala enhet gjort under 2007 i Rättviks och Hedemora kommun har tillsyn av arbetet enligt alkohollagen och tobakslagen ingått. Vid ett tillfälle har Länsstyrelsen framfört synpunkter och erinrat om kommunens ansvar och möjligheterna till egentillsynsprogram inom tobaksområdet. Länsstyrelsen har vidare övertagit ansvaret för regelbundna träffar med kommunernas alkoholsamordnare från Dalarnas kommunförbund/Region Dalarna och har på olika sätt regelbunden rådgivning gentemot dessa.

Mål 5: (tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen)

Länsstyrelserna skall verka för att metoden ansvarsfull alkoholservice eller annan likvärdig evidensbaserad metod sprids i länens kommuner så att arbetet skall kunna ingå i den ordinarie strukturen.

Återrapportering 5

Redovisning av arbetet att stödja kommunerna i arbetet med att införa metoden ansvarsfull alkoholservice, eller annan likvärdig evidensbaserad metod. Redovisning vilka kommuner som arbetar med metoden och vilka av dessa som har integrerat arbetet i den ordinarie strukturen.

Under året har Länsstyrelsen anställt en medarbetare med ansvar för att implementera metoden Ansvarsfull Alkoholservice i länets kommuner. Ett omfattande arbete med att motivera kommunernas politiker och chefstjänstemän samt krogägare har genomförts.

Utbildningsinsatser har erbjudits krogpersonal och genomförts i 11 kommuner under 2007 och i ytterligare 2 av länets 15 kommuner i början av 2008. Sammanlagt kommer efter det ca 500 personer i Dalarna att ha genomgått utbildningen.

Arbetet genomförs i nära samarbete med Polisen och har så här långt varit mycket framgångsrikt och uppmärksammat. Insatserna fortsätter under hela 2008.

Verksamhetsgren Miljötillsyn		
Tabell 2.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	16 107	25,0
<i>varav</i> Fornminnen (431)	1 117	2,2
<i>varav</i> Byggnadsminnen (432)	270	0,6
<i>varav</i> Kyrkliga kulturminnen (433)	342	0,7
<i>varav</i> Byggnadsvård (434)	1 023	1,3
<i>varav</i> Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	1 865	2,1
<i>varav</i> Tillsynsvägledning (503)	768	1,4
<i>varav</i> Överlåtelse av beslut och operativ tillsyn till kommun (504)	1	0
<i>varav</i> Tillsyn av områdesskydd (515)	1 337	2,0
<i>varav</i> Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0
<i>varav</i> Samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (525)	822	1,7
<i>varav</i> Tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	145	0,2
<i>varav</i> Tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	30	0,1
<i>varav</i> Tillsyn av övrig provning avseende naturskydd (528)	9	0
<i>varav</i> Tillsyn av vattenverksamhet (535)	551	0,8
<i>varav</i> Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön (537)	3 678	5,3
<i>varav</i> Tillsyn av undersökning och bearbetning av torvfyndigheter (546)	4	0
<i>varav</i> Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	1 246	2,4
<i>varav</i> Tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	3	0
<i>varav</i> Tillsyn av avfall och producentansvar (566)	9	0
<i>varav</i> Tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	368	0,7
<i>varav</i> Tillsyn över lantbruk (605)	520	0,8
<i>varav</i> Tillsyn rennäring (613)	1 531	1,9
<i>varav</i> Tillsyn över fiske (623)	468	0,8
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	4 735	4,3
Tot. kostn. VG Miljötillsyn (inkl. OH)	20 842	29,3

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår.

Tabell 2.2.1 - tillsyn inom Naturvård och Miljöskydd	Antal tillsynsobjekt i länet¹⁾	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats²⁾
Sakområde och del av sakområde			
Naturvård och miljöskydd totalt (5)			
varav tillsyn av områdesskydd (515)	333	125	0
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	110	5	0
varav tillsyn av dispenser och tillstånd avseende områdesskydd (526)	92	0	0
varav tillsyn av skydd för djur- och växtarter (527)	16	1	0
varav tillsyn av övrig prövning avseende naturskydd (528)	27	3	0
varav tillsyn av vattenverksamhet (535)	ca: 1 000	308	5
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	81	81	6
varav tillsyn av kemiska produkter och biotekniska organismer (565)	-		
varav tillsyn av avfall och producentansvar (566)	-		
varav tillsyn av övrigt miljö- och hälsoskydd (567)	-		
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	60	15	6
Summa	1 719	538	17

Definitioner till tabell 2.2.1:

1) med tillsynsobjekt avses verksamheter, produkter eller anläggningar, dvs. de enheter som är föremålet för tillsyn enligt av staten fastställda normer. I de fall där tillsyn görs över andra tillsynsorgan (vanligtvis kommuner) kan tillsynsobjekt avse kommun. I övriga fall skall tillsynsobjekt EJ avse kommun eller kommunedel, då denna är att betrakta som objektansvarig, dvs. den som ansvarar för att tillsynsobjektet uppfyller statens krav.

2) brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentar:

Vi har genom inventering konstaterat att antalet dammar är flera än vad som tidigare uppskattats. Även årets siffra är delvis en uppskattning. Troligtvis finns det ytterligare dammar i länet. Dessutom utgör även andra åtgärder än dammar vattenverksamhet. Den ökade andelen tillsyn för vattenverksamhet jämfört med 2006 kan förklaras med införandet av anmälningsärenden för vissa vattenverksamheter under 2007. Noterbart är även att antalet tillsynsobjekt vad gäller förorenade områden har ökat. Under 2007 har Länsstyrelsen granskat och tydliggjort tillsynsansvaret för flera inventerade objekt. Sannolikt kommer antalet tillsynsobjekt ytterligare att öka när ansvarsförhållandena tydliggörs. För övriga verksamheter är förändringarna marginella och kommenteras inte.

Mål 1: Länsstyrelsernas tillsynsarbete skall bidra till att nå miljökvalitetsmålen och till att miljöskador inte uppkommer. Genom en effektiv tillsynsvägledning skall länsstyrelserna förbättra förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna. Länsstyrelserna skall i samråd med kommunerna bidra till genomförandet av Naturvårdsverkets vägledningsplan

Återrapportering 1

Länsstyrelsens redovisning av viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynsarbetet. Kommentarer till tillsynsverksamheten mot bakgrund av redovisningen i tabellerna och i relation till tillsynsplanen. Redovisning av på vilket sätt miljömålen inverkar på planeringen och genomförandet av tillsynen och tillsynsvägledningen. Fördelning av resurserna mellan å ena sidan regel- och utifrånstörd tillsyn och å andra sidan egeninitierad tillsyn. Redovisning av hur prioriteringar sker med hänvisning till miljömålen och vilka tillsynsmetoder som används för att nå syftet på bästa sätt.

Länsstyrelsen har under 2007 färdigställt en plan för prioritering och organisering (samverkansplan) för tillsynsvägledning 2007-2010. Planen har tagits fram i samverkan med länets kommuner. Av den framgår hur samverkan ska organiseras för den tillsyn som rör hela miljöbalkens område. Planen innehåller även de prioriteringar som ska gälla för kommande års inriktning på de egeninitierade tillsynsinsatser, som ska genomföras gemensamt av Länsstyrelsen

och kommunerna. De prioriterade insatserna utgår i huvudsak från de åtgärder som finns i handlingsplanen för Dalarnas miljömål. Samverkansplanen förväntas bland annat resultera i att Länsstyrelsen och kommunerna fokuserar tillsynen inom gemensamma områden. Länsstyrelsen har som underlag till samverkansplanen även tagit in synpunkter om inriktningen och omfattningen på tillsynsvägledningen från kommunerna vid åtta träffar inom olika sakområden.

Länsstyrelsen har under 2007 avslutat insatsen att utvärdera och följa upp kommunernas tillsyn ur tillsynsvägledningssynpunkt. Erfarenheterna från kommunbesöken har presenterats för och diskuterats gemensamt med politiker och tjänstemän i kommunerna. Redovisningen av kommunbesöken skedde i samband med en av Länsstyrelsen genomförd handläggartreff. Syftet var bland annat att framhålla vikten av att Länsstyrelsen och kommunerna gemensamt prioriterar tillsynsinsatser utifrån framtaget åtgärdsprogram för Dalarnas miljömål. Länsstyrelsen har dessutom, gemensamt med Socialstyrelsen, ordnat en handläggartreff för kommunerna med inriktning på hälsoskyddsfrågor.

Handlingsplanen för Dalarnas miljömål utgör även grunden för prioriterade insatser i tillsynsplanen för miljöbalken. Under 2007 har Länsstyrelsen som en åtgärd utifrån miljömålen gjort en kartläggning av kemikalier hos länets tillståndspliktiga anläggningar. Länsstyrelsen har även hållit inspirations- och utbildningsdagar för verksamhetsutövare med inriktning på kemikalier och riskbedömningar enligt miljöbalken samt information om de prioriteringar vi avser att göra i tillsynen. Insatserna har resulterat i en för både Länsstyrelsen och verksamhetsutövare god kunskap och underlag för vidare arbete med att fasa ut farliga kemikalier. Seminariet om riskbedömningar föregicks av en tillsynsinsats där egenkontrollen granskades. Resultatet från den insatsen visade på brister i befintliga riskbedömningar. Insatsen har resulterat i att verksamheterna har en bättre grund för att upprätta tydligare och bättre riskbedömningar i syfte att minimera risker ur miljösynpunkt.

Gifrfri miljö är ett utifrån miljömålen prioriterat område för tillsynen. Inom Gifrfri miljö har även arbetet med tillsyn av förorenade områden fortsatt med inriktning på verksamheter mifoklassade 1 och 2. Även de kommuner i länet som berörs deltar i åtgärden. Länsstyrelsen har hållit en kompetenshöjande dag om förorenade områden för kommunernas handläggare.

Metodiken för tillsynen utgår generellt från egenkontrollförordningen, vilket innebär att det är verksamhetsutövaren som ska ha kunskap och kontroll över sin verksamhet i den omfattning som krävs. De tillsynsprojekt som genomförts 2007 kan anses vara fördjupningar inom olika delar av egenkontrollen.

De egeninitierade tillsynsinsatserna har i huvudsak begränsats till miljöfarlig verksamhet, ej tåker. Skälet att egeninitierade tillsynsinsatser med inriktning på miljöfarlig verksamhet har prioriterats är främst att dessa har prioriterats som åtgärder i Dalarnas miljömål. Inom övriga tillsynsområden i miljöbalken har tillsynen av resursskäl i huvudsak varit regel- och utifrånstyrd. Uppskattningsvis har ca 20 procent av tiden avsatt för området miljöfarlig verksamhet varit egeninitierad tillsyn 2007.

Mål 2: Länsstyrelserna skall inom sitt verksamhetsområde ta initiativ till omprövning av tillstånd för att se till att villkoren för miljöfarliga verksamheter är anpassade till miljöbalkens krav. Alla tillstånd som meddelats med stöd av miljöskyddslagen (1969:387) skall, om de är av särskild betydelse ur miljösynpunkt, vara anpassade till miljöbalkens krav 2009 och i övrigt senast 2015.

Återrapportering 2

Redovisning av genomförda insatser och effekter av omprövningsarbetet i enlighet med regeringsbeslut den 13 juli 2006 "Förtydliganden av redovisningskrav för arbetet med att

*anpassa gamla miljötillstånd till miljöbalkens krav (dnr M2006/3074/R-M2006/3094/R).
Beskrivning av vilka prioriteringar som gjorts.*

Under 2007 har miljöprövningsdelegationen fattat sju beslut där verksamheterna tidigare hade tillstånd enligt miljöbalken. Dessutom har ytterligare två A-verksamhet med tillstånd enligt miljöskyddslag fått nya tillstånd enligt miljöbalken i miljödomstol där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsen har hittills prioriterat IPPC-anläggningar och avloppsreningsverk. För verksamheter som omfattas av IPPC-direktivet har det varit krav att dessa ska vara anpassade till kraven i direktivet senast 30 oktober 2007. Flera av de kommunala avloppsreningsverken har gamla tillstånd och flera verk är i behov av upprustning. Dessutom har kraven för biologisk rening skärpts. Omprövningar av avloppsreningsverk har därför prioriterats. Under 2007 har tre avloppsreningsverk fått nya tillstånd och för fyra pågår prövning. Dessutom pågår diskussioner för ytterligare avloppsreningsverk som vi anser vara i behov av nya tillstånd. Osäkerheten kring Sveriges tolkning av EG-direktiv angående kväverening har i enstaka fall medfört att verksamhetsutövaren vill avvakta ny prövning.

Länsstyrelsen har dessutom bidragit till att prövningsprocesser påbörjats under 2007 för ytterligare två anläggningar. Anledningen är att Länsstyrelsen bedömt att dessa har varit i stort behov av ett nytt tillstånd med nya villkor. Den viktigaste effekten av nya tillstånd enligt miljöbalken är att dessa kan förenas med nya, mer ändamålsenliga villkor, bland annat skärpta reningskrav för avloppsreningsverk och villkor för energieffektivisering och kemikalier.

<p><i>Mål 3: Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden och andra skyddade områden, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till bevarandet samt förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av naturmiljön och kulturarvet</i></p>

Återrapportering 3

Redovisning av viktiga insatser i vägledande syfte och effekter av tillsynen som rör natur- och kulturmiljön

Tillsynen av naturmiljön sker via uppföljning av ärenden som samråd 12:6, dispenser/tillstånd i skyddade områden, biotopskydd och terrängkörning. Dessutom utövas tillsyn av skyddade områden i samband med förvaltningen av dessa.

I fjällvärlden genomförs insatser tillsammans med polis för att kontrollera skotertrafiken. Ett flertal sådana insatser gjordes under vårvintern. Behovet är stort, framför allt för att kunna upprätthålla reglerna kring terrängkörningen.

Tillsynen av naturmiljön riktar sig många gånger mot enskilda personer. Inom skyddade områden är det därför viktigt med bra information. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att ta fram informationsmaterial. Informationen finns tillgängligt på Länsstyrelsens webbplats och i form av broschyrer och informationsskyltar. Under året har extra insatser gjorts för att skyltar snabbt ska kunna produceras för nya naturreservat, men också för att göra nya skyltar i befintliga naturreservat.

Länsstyrelsen bedriver också tillsyn över att de regler som ska skydda de stora rovdjuren följs. Under året har insatser gjorts i princip året runt. Vissa har gjorts tillsammans med polis. Likaså har Länsstyrelsen tagit initiativ till samverkansträffar med andra myndigheter som har ansvar på detta område för att lära av varandra och öka effektiviteten. Effekterna av denna tillsyn bedömer Länsstyrelsen som goda och antalet föryrngande vargar i länet är det högsta sedan vargen

återetablerade sig. Länsstyrelsens personal har dock upptäckt flera misstänkta jaktbrott och även ett antal mycket tydliga jaktbrott.

Länsstyrelsen har tillsyn för ca 27 000 objekt och miljöer inom området kulturmiljövård. En stor del av dessa - fornlämningar, kyrkliga kulturmiljöer och byggnader - ingår som bärande delar i motiven för kulturmiljövårdens riksintresseområden. Resurserna och aktörerna inom kulturmiljöområdet är små och få, vilket innebär höga krav på Länsstyrelsen att på ett så rationellt och arbetsbesparande sätt som möjligt förmedla vägledning inom tillsynsområdet.

Länsstyrelsen har haft vägledning för ett flertal av länets kommuner om hur riksintresseområden bör säkerställas och vad kommunerna ska beakta för att tillsynen över riksintresseområdena ska bli acceptabel utifrån kulturmiljösynpunkt. Kommunerna har stärkt sitt ansvarstagande att säkerställa eller att påbörja att skydda bebyggelse och landskap inom ett flertal riksintresseområden.

Länsstyrelsen driver och medverkar i bred samverkan med andra parter i en rad kulturmiljöprojekt för att stärka och utveckla viktiga profilområden inom länets kulturmiljö. Exempel är insatser inom Världsarvet Falun, Svenskgården i Rättviks kommun och "Gamla Meken" i Smedjebacken. Länsstyrelsens initierande av olika projekt innebär många parters breda ansvarstagande och insikt i tillvaratagandet av kulturmiljövärden.

Stor vikt har lagts vid att informera kommuner, Vägverket, Banverket med flera om kulturminneslagens intentioner för fornlämningar. Detta har resulterat i att insikten ökat om att det inte är en självklarhet att fornlämningar får tas bort om bara exploatören i förekommande fall bekostar en arkeologisk undersökning. Tillsynen över fornlämningarna ska istället utgå från ett bevarandeperspektiv.

Länsstyrelsen har fortsatt att informera Skogsstyrelsen och skogsbolag om hur forn- och kulturlämningar ska hanteras i skogsbruket. Anvisningarna har medfört att antalet avverkningar som anmäls till Länsstyrelsen har motsvarande höga nivå som under 2006. Länsstyrelsen bedömer att vägledningen har inneburit att skadefrekvensen på fornlämningar i skogen begränsats.

Länsstyrelsen har genom medverkan i den regionala samrådsgruppen i Västerås stift och genom direkt vägledning till kyrkliga förvaltningar gett anvisningar för hur de kyrkliga kulturmiljöerna ska tillvaratas, så att kulturmiljövärdena bevaras på bästa sätt. Länsstyrelsen har även genomfört en riktad insats för vägledning i form av en informationsdag på Stiftsgården i Rättvik. Vid informationsdagen deltog förtroendevalda från församlingar både inom och utom länet. Insatserna har resulterat i att församlingarna ytterligare stärkt arbetet med att ta tillvara de kulturhistoriska värdena inom de kyrkliga kulturmiljöerna.

Länsstyrelsen har genomfört åtta byggnadsminnesförklaring 2007: Blånesladan i Övre Gärdsjö, Rättviks kommun, ett medeltida härbre i Färnäs i Mora kommun, Berg Olles parhärbre i Övre Heden i Leksands kommun, en loftbod på Siljansgården i Tällberg, Leksands kommun, Bolsågen i Älvdalens kommun, Bergsmansgården på hembygdsgården i Ludvika, Bult Karl-Eriks stuga i Falun och Perssonska gården i Hedemora. Liksom för blivande kulturresevatbildningar inom Falu kommun, som Länsstyrelsen arbetat med under 2007, har insatserna föregåtts av vägledande tillsyn. Effekterna är ett säkerställt skydd av angelägna kulturmiljöer.

Verksamhetsgren Djur- och Livsmedelskontroll

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen redovisas endast för senaste räkenskapsår.

Tabell 2.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (exkl. OH)	1 289	2,0
varav Livsmedelskontroll (281)	215	0,2
varav Djurskydd (282)	846	1,4
varav Smittskydd (283)	109	0,2
varav Veterinära frågor (284)	119	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	456	0,4
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (inkl. OH)	1 745	2,4

Kommentar

Länet drabbades under året av smittsamma fisksjukdomar i sex anläggningar inklusive två kläckerier varav en anläggning och ett kläckeri drabbades av en fisksjukdom som klassas som epizooti. Detta påverkade sätffiskmarknaden kraftigt och därmed drabbades sportfisket inklusive fisketurismen. Länsstyrelsens insatser återfinns till största delen under 621 (fiskerinäring) samt 623 (upplysningsverksamhet i samband med fiskutplanteringar) eftersom länsfiskedirektören var i hög grad berörd av detta arbete.

Tabell 2.3.1 svarar mot de krav på återrapportering som avser verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn.

Tabell 2.3.1 – länsfakta inom Djur och livsmedelstillsyn	2007-12-31		2006-12-31		2005-12-31	
Antal statligt anställda veterinärer	16 (11åa)		16 (11 åa)		14 (11 åa)	
varav män/kvinnor	6	10	8	8	6	8
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	15	6,8	15	6,6	17	7,0
varav män/kvinnor	6	11	6	9	7	10

Kommentar:

Antalet veterinärer är relativt konstant, en liten ökning har skett på djurskyddstillsynssidan

Mål 1: Djurskyddskontrollen skall bedrivas effektivt och likvärdigt i hela landet. En god djurhälsosituation, en fungerande veterinär samverkan och ett gott djur- och smittskydd skall uppnås. Länsstyrelserna skall särskilt verka för att

- den veterinära verksamheten är ändamålsenlig med bl.a. en väl fungerande samverkan mellan olika veterinära kategorier,
- djurhälsosituationen och djurskyddet bevakas och hålls på en hög nivå genom uppföljning av ställda smitt- och djurskydds krav,
- djursjukdata rapporteras fullständigt och korrekt samt
- insamling och transport av animaliska biprodukter sker på ett säkert sätt.

Återrapportering 1

Redovisat separat till Jordbruksverket 1 februari 2008

Rapport: "Rapportering veterinär tillsyn I Dalarnas län 2007"

Dnr: 284-855-2008

Rapport: "Hur djurskyddskontrollen har drivits I Dalarnas län och de viktigaste kontrollinsatserna"

Dnr: 282-2135-2008

Rapport: "Rapportering avseende animaliska biprodukter Dalarna"

Dnr: 283-887-2008.

Mål 2: En effektiv och likvärdig livsmedelstillsyn i hela landet genom:

- att utföra revisioner av kommunernas livsmedelskontroll, samt
- att verka för ökad resurseffektivitet i tillsynen i syfte att optimera konsumentskyddet i förhållande till inspektionskapaciteten

Återrapportering 2

Redovisas separat till Livsmedelsverket 1 februari 2008

Rapport: ”Uppdrag enligt regleringsbrevet om hur livsmedelskontrollen utvecklats i Dalarnas län jämfört med föregående år”

Dnr: 281-1444-2008.

Mål 3: En förstärkt och förbättrad lokal livsmedelstillsyn, bl.a. genom utbildning för berörda yrkesgrupper.

Återrapportering 3

Redovisas separat till Livsmedelsverket 1 februari 2008

Rapport: ”Uppdrag enligt regleringsbrevet över antalet fortbildningstillfällen inom livsmedelsområdet för livsmedelsinspektörer som Länsstyrelsen i Dalarna medverkat i.”

Dnr: 281-1445-2008.

Verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar, tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt övrig tillsyn

Tabellen innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Fakta i tabellen redovisas för 2007.

Tabell 2.4 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (exkl. OH)	3 517	5,0
<i>varav</i> stiftelser (206)	522	1,2
<i>varav</i> Kameraövervakning (211)	56	0,1
<i>varav</i> Bevakningsföretag (212)	97	0,2
<i>varav</i> Lotterier (215)	28	0,1
<i>varav</i> Jakt och viltvård (218)	2 129	2,0
<i>varav</i> Yrkesmässig trafik (243, 244)	428	1,0
<i>varav</i> Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över planväsendet (404)	77	0,1
<i>varav</i> Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m., tillsyn över byggnadsväsendet (404)	10	
<i>varav</i> Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas rishanteringssystem (456)	170	0,3
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	909	0,8
Totala kostnader VG Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar samt övrig tillsyn (inkl. OH)	4 426	5,8

Kommentar:

Insatser för tillsyn inom plan- och byggnadsväsendet är under utveckling. Insatserna för tillsyn inom byggområdet är hittills begränsade.

Tabell 2.4.1 - tillsyn enligt plan- och bygglagen	Antal tillsynsobjekt i länet	Antal tillsynsobjekt som varit föremål för tillsyn	Antal tillsynsobjekt med allvarliga brister som inte åtgärdats ¹⁾
Sakområde och del av sakområde			
Tillsyn över planväsendet enligt PBL (404)	15	5	0
Tillsyn över byggnadsväsendet enligt PBL (404)	15	5	1
Summa	30	10	1

Definitioner till tabell 2.4.1:

1) Brister som återrapporteras i tabellen skall avse brister i tillsynen där länsstyrelsen beslutat att rikta kritik.

Kommentar:

Vid tillsynsbesök har framgått att en kommun i länet, Vansbro kommun, på grund av akut personalbrist, under delar av hösten 2007 haft allvarliga brister i sin verksamhet inom byggområdet. Det gäller hantering av bygglov, bygganmälan, byggsamråd och kontrollplan. Länsstyrelsen har begärt en redovisning av kommunen.

Mål 1: (Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar.)

Länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna, inom ramen för området skydd mot olyckor, skall bedöma och främja kommunernas förmåga att leva upp till de nationella målen, de verksamhetsmål och de särskilda skyldigheter som framgår av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen enligt lagen om skydd mot olyckor skall inriktas så att den kan samordnas med den uppföljning som skall ske av kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem enligt avtalet mellan staten och Svenska kommunförbundet.

Återrapportering 1

En sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Länets räddningstjänster samverkar effektivt när det gäller att skapa gemensamma metoder för insatsrapportering, riskvärdering och statistik. Det sistnämnda redovisat och driftsatt i samverkan med Länsstyrelsen Dalarna via en publik karttjänst på Internet med adressen www3.dalarna.se/website/ratj

I länet i stort arbetar kommunerna enligt lagstiftarens intentioner med både den förebyggande delen för skydd mot olyckor och med möjligheten till att göra räddningsinsats. Generellt kan sägas att kommunernas olycksrisker som behandlas i handlingsprogrammen kan behöva ses även ur andra perspektiv än räddningstjänstens.

Ingen av länets 15 kommunerna har hittills antagna handlingsprogram för skydd mot olyckor för den gällande mandatperioden. Länsstyrelsen Dalarna följer kontinuerligt upp arbetet med handlingsprogrammen i enlighet med Räddningsverkets inriktning, där målsättningen är att samtliga landets kommuner ska ha antagna program till hösten 2008. Tillsynen enligt Lagen om skydd mot olyckor och uppföljningen av kommunernas åtgärder för att hantera extraordinära händelser sker genom samordnade tillsyns- och uppföljningsbesök samt enkäter.

Länets kommuner har generellt brist på tillgång till tekniker och ingenjörer för sotningsverksamhet, rengöring och brandskyddskontroll. Möjlighet för den enskilde att själv svara för rengöringen erbjuds genom en av räddningstjänsterna länsgemensamt kvalitetssäkrad utbildning.

Mål 2: (Tillsyn över planväsendet)

Länsstyrelsernas tillsyn över planväsendet enligt PBL skall bidra till en effektiv, ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av lagen i syfte att medverka till en hög kvalitet i planeringsprocessen och planläggningen.

Återrapportering 2

Redovisat separat till Boverket 2007-12-04

Rapport: "Länsstyrelsens verksamhetsgren tillsyn över plan- och byggnadsväsendet"
Dnr: 400-15975-2007.

Mål 3: (Tillsyn över byggnadsväsendet)

Länsstyrelsernas tillsyn över byggnadsväsendet skall medverka till en effektiv, ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av PBL, lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. samt Boverkets föreskrifter i syfte att uppnå en god kvalitet i byggande och förvaltning

Återrapportering 3

Redovisat separat till Boverket 2007-12-04

Rapport: "Länsstyrelsens tillsyn över byggnadsväsendet"
Dnr: 400-15972-2007.

Mål 4: (Övrig tillsyn)

För tillsyn som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

VO Ärendehandläggning

Mål 1: Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Återrapportering 1

Länsstyrelsens redovisning av

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla service*

För att underlätta kontakterna med Länsstyrelsen och för att förbättra servicen genom en effektivare och snabbare handläggning införs nu e-tjänster på fyra områden. En för alla länsstyrelser gemensam kundtjänst på telefon för körkort har kommit i gång under hösten. Arbetet med handläggning av reservat sker i enlighet med strategin för formellt skydd av skog i Dalarna och dess genomförandeplan. I den finns en servicedialog utvecklad.

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla information*

Länsstyrelsen har förbättrat informationen till allmänheten och företag genom utveckling av webbplatsen. I enlighet med genomförandeplanen för formellt skydd av skog har GIS-skikt med information om naturvärden som Länsstyrelsen Dalarna har kännedom om tillsammans med information om var pågående naturreservatsbildning pågår lagts ut på webbplatsen. Stora aktörer som skogsbolag och besparingsskogar blir regelbundet försedda med motsvarande underlag.

- *de viktigaste insatserna som genomförts för att utveckla handläggning av ärenden*

Handläggningstider för olika ärenden följs kontinuerligt och åtgärder för att snabba upp handläggningen görs där så behövs. Förenklingsarbetet genomförs fortlöpande. Genom att handläggningstiderna följs noga förbättras servicen. Genom samarbete mellan länsstyrelserna blir ärendehandläggning och beslut likformiga över landet.

Genom introduktionsutbildning i bland annat förvaltningsrätt för alla nyanställda ökar kunskaperna hos medarbetarna vilket leder till enhetlig och korrekt ärendehantering. För övrig personal genomförs utbildningar i förvaltningsrätt och ärendehandläggning kontinuerligt liksom riktade utbildningar när olika behov uppkommer.

Verksamhetsgren Omställning av energisystemet

Tabellen 3.1 och 3.1.1 skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall redovisas för 2007.

Tabell 3.1 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Omställning av energisystemet	Kostnader (tkr)	Årsarbets- krafter
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (exkl. OH)	1 258	2,5
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	1 258	2,5
varav Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	464	0,4
Totala kostnader VG Omställning av energisystemet (inkl. OH)	1 722	2,9

Tabell 3.1.1 – Kostnader för området energiomställning	Kostnader (tkr)	Årsarbets- krafter
Totala kostnader energiomställning (exkl. OH)	1 269	2,5
varav Bidrag till energiåtgärder (413)	1 258	2,5
varav Allm. och övergr. inom omst. av energisyst (420)	11	0
varav Övriga ärenden inom omställning av energisystemet (429)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	464	0,4
Totala kostnader energiomställning (inkl. OH)	1 733	2,9
varav Kompetensutveckling inom område 42 (4209)	7	0

Mål 1: Länsstyrelserna skall verka för god hushållning med energi i bebyggelsen och en ökad andel förnybar energi samt för att uppnå det nationella planeringsmålet för vindkraft. Länsstyrelserna skall även verka för en minskad användning av el och olja för uppvärmning av bostäder och lokaler.

Återrapportering 1

Redovisning av insatser för att främja de stöd för energiomställning som länsstyrelserna administrerar och andra stödformer som syftar till en omställning av energisystemet. Redovisning av andra väsentliga insatser utifrån målet.

Länsstyrelsen har under året verkat för en minskning av andelen olja och el för uppvärmning. Detta genom att informera om de statliga stöden för energiomställning som Länsstyrelsen administrerar på flera olika sätt. Kommunernas plan- och byggansvariga har informerats om energiomställningen vid byggtillsynsbesök i fem kommuner. Kommunala energisparrådgivare, fjärrvärmeleverantörer, allmänheten och lokala medier har informerats vid flera regionala möten och temamöten under året. Länsstyrelsen har medverkat vid informations- och diskussionsmöten med fastighetsägare och boende inför anslutning av fjärrvärme. Fastighetsägare som får stöd till energiomställning får också en särskild information om att deras insats bidrar till en bättre miljö och att de därmed medverkar till att uppnå länets miljömål.

Länsstyrelsen har utvecklat egna regionala miljömål för energieffektivisering, bland annat inom bostads- och servicesektorn och tillförseln av förnybar energi och spillvärme. I det regionala energiprogrammet, EnergiIntelligent Dalarna, finns ett flertal åtgärder, som nu håller på att initieras/genomföras.

Under 2007 har bland annat en utredning om bioenergipotentialen i Dalarna tagits fram, som tar upp jord- och skogsbruk samt även samhällets biologiska restprodukter såsom avloppsslam. En utredning om energiomställning i Dalarnas största turistområden, Sälen och Idre, har utarbetats i samverkan med turismnäringen. Möjligheterna till energibesparingar även i förhållandevis nya byggnader har påvisats genom den energibesiktning som genomförts av Leksands ishall.

Ett seminarium om energieffektivisering inom bostadssektorn har genomförts inom ramen för det projekt Länsstyrelsen har tillsammans med länets kommuner för att utveckla den kommunala energiplaneringen. Energieffektiviseringar inom fastighetssektorn behandlades vid länets energiseminarium i maj 2007 som samlade över 200 deltagare.

Länsstyrelsen har tagit initiativ till och håller samman den regionala processen ByggDialog Dalarna. Projektet inriktas på kvalitets- och miljöfrågor för bygg- och fastighetssektorn. Energihushållning är ett särskilt målområde. Ett av de projekt som nu genomförs med Borlänge kommun som huvudansvarig är Planera för förnybara energislag. Kompetensutveckling inom byggsektorn är också ett viktigt område för projektet. Erfarenheter och goda exempel från ByggDialog Dalarnas sprids till länets hela bygg- och fastighetssektor.

Länsstyrelsen har under 2007 fortsatt arbetet med energitillsyn inriktat på energieffektivisering inom industrin.

Verksamhetsgren EU-stöd

Tabell 3.2 innehåller verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.
Fakta i tabellen redovisas endast för 2007.

Tabell 3.2 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren EG-/EU-stöd	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (exkl. OH)	11 022	19,1
<i>varav</i> EG:s strukturfonder (304)	1 846	2,1
<i>varav</i> Stöd till jordbruket (601)	6 051	11,6
<i>varav</i> Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	990	1,9
<i>varav</i> Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	2 132	3,5
<i>varav</i> Stöd till fisket (622)	3	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 431	3,2
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (inkl. OH)	14453	22,3

Kommentar:

Tabell 3.2.1 och 3.2.2 svarar mot åiterrapporteringskrav 2 som avser verksamhetsgren EG-/EU-stöd.

Tabell 3.2.1 - Kostnader för strukturfondsadministrationen (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
- beredningssekretariat	129	35	0,2
- förvaltningsmyndighet	0	0	0
- utbetalande myndighet	0	2	0
- urvalskontroll	0	0	0

Kommentar:

Länsstyrelsens arbete med finansiell granskning av projekt beviljade till och med 2003 har nu avslutats. Återstår gör visst avslutningsarbete, dock i ringa omfattning.

Tabell 3.2.2 – länsfakta inom EG-/EU-stöd Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2007	2006	2005
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	246 503	247 568	269 000
<i>varav</i> Mål 1	2 734	5 625	2 294
<i>varav</i> Leader +	0	0	0
<i>varav</i> miljöersättningar	69 322	79 948	106 182
<i>varav</i> kompensationsbidrag	51 852	43 999	75 837
<i>varav</i> startstöd	1 400	2 250	1 832
<i>varav</i> investeringsstöd	4 179	12 443	3 962
<i>varav</i> gårdsstöd ¹⁾	118 068	102 868	79 150

Kommentar:

Redovisade belopp 2007 för stödformer i det nya Landsbygdsprogrammet som motsvarar gamla startstödet respektive investeringsstödet. De utbetalda beloppen för dessa stöd är lägre 2007 på grund av att programmet och stödhanteringssystemet var klart först under hösten 2007.

Mål 1: Länsstyrelserna skall i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning säkerställa en effektiv handläggning av EU-stöden samt förbereda för ett smidigt och korrekt avslutsarbete för programperioden 2000-2006.

Åtterrapporering 1

Redovisning av hur arbetet med att avsluta programperioden 2000-2006 genomförs.

Sedan Region Dalarna år 2004 övertog ansvaret för sekretariatet och arbetet med Mål 1 och Mål 2 har Länsstyrelsen endast hanterat de projekt som beviljats strukturfondmedel via Mål 1 eller Mål 2 till och med den 31 december 2003. Under år 2007 har de sista av dessa projekt avslutas.

Kontakterna med utbetalande myndigheter för avstämning av rutiner och regler har fortsatt liksom kontakterna med Region Dalarnas beredningssekretariat

Handläggning och kontroll av EU-stöden till jordbruket utförs på ett rationellt och rättssäkert sätt enligt regler och instruktioner och med hjälp av de datasystem som tillhandahålls och utvecklas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen medverkar via arbetsgrupper och förslagsställande till ständiga förbättringar och utveckling av rutiner och system för denna handläggning. Femåriga åtaganden inom miljöersättningarna som härrör från programperioden 2000-2006 har antingen löpt ut och avslutats, eller administreras vidare tills de löper ut. Alla åtaganden ska vara i fem år. Det innebär att nya åtaganden som ingåtts eller åtagande som utökats i viss omfattning sent i programperioden kommer att fullföljas och avslutas successivt när fem år gått. Brukare har dock möjlighet att avsluta åtagandena i förtid om dessa till hela sin omfattning överförs till ett nytt motsvarande åtagande i innevarande programperiod.

Verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning

Tabellen 3.3 skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen.

Fakta i tabellen skall endast redovisas för 2007.

Tabell 3.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2007 för verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (exkl. OH)	18 508	30,5
<i>varav</i> Medborgarskap (202)	15	0
<i>varav</i> Överförmyndare (203)	100	0,2
<i>varav</i> Begravningsfrågor(204)	97	0,2
<i>varav</i> Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	19	0
<i>varav</i> Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	408	0,8
<i>varav</i> Kampsport (216)	0	0
<i>varav</i> Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213, 214, 219)	187	0,3
<i>varav</i> Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	56	0,1
<i>varav</i> Körkortstillstånd m.m. (251)	1 308	3,2
<i>varav</i> Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	1 878	4,2
<i>varav</i> Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	322	0,7
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser enligt PBL (403)	165	0,3
<i>varav</i> Överklaganden av kommuns beslut om bygglov och förhandsbesked enligt PBL (403)	1 213	2,2
<i>varav</i> Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	917	0,8
<i>varav</i> Stöd till boende (41) exkl 413	859	1,4
<i>varav</i> Kulturmiljö (436, 439)	1 115	1,2
<i>varav</i> Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	3 682	6,9
<i>varav</i> Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	6 167	8,0
<i>varav</i> Stöd inom rennäring (612)	0	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	5 802	5,3
Totala kostnader VG Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning (inkl. OH)	24 310	35,8

Tabellen 3.3.1 - 3.3.9 svarar mot de krav på åiterrapportering avseende verksamhetsgren Trafikärenden samt övrig ärendehandläggning.

Tabeller 3.3.1 – länsfakta inom trafikområdet	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	255 945	251 578	250 114
Antal körkortsinnehavare	187 854	187 102	186 647
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	1 995	1 923	1 885
Antal taxitillstånd	96	120	114
Antal busstillstånd	56	63	61
Antal godstillstånd	727	707	687

Kommentar:

Av körkortsinnehavarna är 98 364 män och 89 490 kvinnor.

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	81	29	40	-11	494	310
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	5 978	986	854	+132	142	91
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	306	306	440	-134	1 438	899
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	618	121	82	+39	132	84
Utbyte av utländska körkort, 2512	105	36	30	+6	256	184
Summa	7 088	1478	1 446	+32		

Kommentar:

Kontinuerlig utveckling och uppföljning av handlägningsrutinerna har fortsatt. Kostnaden per ärende för körkortstillstånden har minskat. Antalet beslutade ärenden har ökat kraftigt, ca 40 %.

Försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, Tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Sökande (25311)	12	13	7	+6	584	416
Deltagande (25312)	23	73	32	+41	1404	1000
Summa	35	86	39	+47		

Kommentar:

Antalet sökande och deltagande i försöksverksamheten har minskat.

Prövning av ansökan om handledarskap	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Prövning av ansökan om handledarskap	7 006	831	599	+232	85	56
varav bifall	6 850					
varav avslag, avvisning m.m.	156					

Kommentar:

Antalet beslutade ärende har stigit kraftigt, det har i det närmaste blivit en fördubbling. Antalet ärenden 2006 var ovanligt lågt på grund av att en avgift införts. Kostnaden per ärende har minskat till ca hälften 2007 jämfört med 2006.

Tabell 3.3.5 – länsfakta stöd till boende			
Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2007	2006	2005
Boverket: Engångsbidrag	65 806	22 824	4 373
Boverket: Periodiska bidrag totalt	13 084	19 643	20 693
Totalt	78 890	42 467	25 066
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år</i>	2 429	1 630	570

Kommentar:

Intresset för engångsbidrag har ökat kraftigt under året. Länsstyrelsen har också prioriterat verksamheten vilket möjliggjort att utbetalningarna av engångsbidrag nästan har tredubblats under 2007 jämfört med tidigare år.

Tabell 3.3.6 – länsfakta stöd till boende		
Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2007	2006
Kompleta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	163	131
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	93%	89%
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	342	329
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	100%	100%
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	194	376
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar (%)	100%	100%

Kommentar:

Systemet med statliga bostadssubventionen till ny- och ombyggnad av flerbostadshus upphörde under året. Sista ansökningsdag var den 30 juni 2007 för åtgärder påbörjade före den 1 januari 2007. Arbetet med utbetalning av räntebidragen pågår fram till 2012.

Villkoren enligt ovan för påbörjande och sista ansökningsdag har bidragit till tidsbrist och ofullständiga ansökningar från många sökanden. Detta har i sin tur lett till relativt långa handläggningstider, trots att Länsstyrelsen har prioriterat handläggningen av inkomna ansökningar med extra personalresurser.

Beslut om stöd (antal första beslut)	2007	2006
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	7	9
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	27	26
Radonbidrag egnahem	224	170
Tillfälliga stöd		
Konvertering från direktverkande elvärme	129	104
Konvertering från oljevärme	920	977
Bidrag till solvärme	78	74
Investeringsstimulans till studentbostäder	0	0
Solvärme till kommersiella lokaler	1	0
Investeringsbidrag till hyresbostäder	2	4
Investeringsstimulans till hyresbostäder	5	1
Källsorteringsbidrag	0	6
Stöd för energieffektivisering m.m. (OFFROT)	55	95
Investeringsstöd äldreboende	1	
Stöd för installation av energieffektiva fönster och biobränsleeldade uppvärmningssystem i småhus	332	
Övriga beslut		
Beslut om omprövning	79	12
Beslut om avslag/avskrivning	240	14
Beslut om återkallande	40	10
Beslut om utbetalning	2012	1074
Beslut om omprövning efter utbetalning	170	10

Kommentar:

Under 2007 har antalet inkomna ansökningar till stöden radonbidrag egnahem, konvertering från oljevärme, bidrag till solvärme, stöd för energieffektivisering (OFFROT) och installation av energieffektiva fönster varit större än tilldelade medel till Dalarna. Totalt har beslut om tillfälliga stöd inte kunnat tas i 512 ärenden.

Då det gäller övriga beslut vill Länsstyrelsen peka på att uppgiften om [antalet](#) återkallande beslut också ingår i redovisningen av antalet omprövade beslut.

Avgifter m.m. resultatområde/ärendegrupp	Ingående balans	Utgående balans	Antal beslutade ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enl. stiftelseförordningen	58	68				
- tillsyn			291	112	300	-188
- registrering			127	127	418	-291
Ärenden enl. förordning om bevakningsföretag			255	49	131	-82
Kameraövervakning			38	70	77	-7
Pantbanksärenden			0	0	0	0
Lönegarantiärenden			368	166	227	-61

Kommentar:

Inom detta område har påbörjats ett arbete för att kunna hantera ärendena genom E-hantering .

Tabell 3.3.9 - Prövning enligt plan- och bygglagen (PBL)										
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
Del av sakområde	Ingående balans 07-01-01	Antal inkomna/initierade ärenden under 2007	Antal beslutade ärenden under 2007	varav upphävida beslut enligt PBL 12:3	Utgående balans 07-12-31 (F=B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2007	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans	varav antal ändrade	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) ¹	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Prövning av kommunens beslut enligt PBL 12:1 (402)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Överklagande av beslut om detaljplan och områdesbestämmelser enl. PBL (403)	3	16	12		7	5	4	1	120	0
Överklagande av beslut om bygglov och förhandsbesked enl PBL (403)	54	119	96		77	34	15	0	179	0

Kommentar:

Länsstyrelsens prövning av kommunala beslut har inte lett till att planer har behövts prövas under 2007. Ingående balans för överklagade beslut om detaljplan har korrigerats. Antalet överklagningar av kommunala beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser har ökat något under året och ligger nu på cirka 20 procent. Flertalet av dessa beslut ändras av Länsstyrelsen. Den genomsnittliga genomströmningstiden har ökat för samtliga överklagade PBL-ärenden. Anledningen till detta är att en juristjänst var vakant första halvåret 2007.

Mål 1: För ärendehandläggning som inte omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Övrig återrapportering

Länsstyrelsens redovisade intäkter och kostnader för trafikärenden finns i tabell 3:3:2.

Organisationsstyrning inom Politikområde Regional samhällsorganisation

Mål 1:

Länsstyrelserna skall integrera ett jämställdhetsperspektiv genom att i all sin verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors respektive mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Åtterrapporering 1

Redovisning av

- *gällande handlingsplan för arbete med jämställdhetsintegrering*
- *genomförda insatser och omfattning med utgångspunkt handlingsplanen*
- *uppnådda resultat.*
- *eventuella svårigheter i arbetet*

Under 2007 fick Länsstyrelsen en ny sakkunnig för jämställdhet. Denna hade under första halvåret kvar ett ansvar för projektet Kvinnofrid, men har även under den perioden delvis arbetat med jämställdhetsfrågor internt och externt.

En inventering har gjorts av Länsstyrelsens arbete med jämställdhet i allmänhet och jämställdhetsintegrering i synnerhet och planeringen av det fortsatta arbetet pågår i samråd med ledningen. I verksamhetsplanen lyfts arbetet med jämställdhetsintegrering.

Länsstyrelsen Dalarnas handlingsplan för jämställdhetsintegrering, som antogs i december 2004 och kommer att revideras under 2008, är uppbyggd kring övergripande mål och effektmål. Respektive enhetschef ansvarar, med stöd från sakkunnig, för arbetet med jämställdhetsintegrering på enheten. Länsledningen har ett övergripande ansvar för arbetet.

Det finns behov och efterfrågan av stöd för arbetet med jämställdhetsintegrering på enheterna. Enskilda medarbetare vänder sig frekvent till sakkunnig för att få hjälp med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i olika sakfrågor, projekt och andra ärenden.

Övergripande mål i handlingsplanen är att Länsstyrelsen Dalarna har bra förutsättningar för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all sin verksamhet och att de nationella målen för jämställdhetspolitiken får genomslag i länet.

Mot en jämställd myndighet

I oktober 2007 hade Länsstyrelsen Dalarna 272 anställda, varav 55 procent kvinnor och 45 procent män. Ledningsgruppens består av 5 kvinnor och 7 män. Vid sammansättning av personal- och arbetsgrupper strävar Länsstyrelsen efter en jämn fördelning, men det är ibland svårt att uppnå målsättningen framförallt i externa arbetsgrupper.

Länsstyrelsen Dalarna har en mångfalds- och jämställdhetsplan som är känd av en majoritet av medarbetarna och som revideras varje år. Personalfunktionen arbetar aktivt med att se till att det råder lika villkor för alla kvinnor och män som är anställda vid myndigheten. Lönekartläggning genomförs varje år. Länsstyrelsen har också de senaste tre åren tecknat överenskommelse mellan arbetsgivare och de fackliga organisationerna om retroaktiv lön till föräldralediga som utbetalas av arbetsgivaren

JämO har under hösten begärt in Länsstyrelsens lönekartläggning, analys och handlingsplan för jämförda löner som en del av den andra etappen av Miljögranskningen och konstaterar att Länsstyrelsen lever upp till lagens krav.

Kunskaper om jämställdhet

Under 2007 har introduktionsutbildningen för alla nyanställda vid Länsstyrelsen kompletterats med ett eget block om jämställdhet – såväl jämställdhetsintegrering som kunskap om de jämställdhetspolitiska målen. Introduktionsutbildningen har genomförts vid två tillfällen under året.

Ledningsgruppen har under året deltagit i en kombination av grundutbildning i jämställdhetsintegrering och erfarenhetsutbyte för att ge en gemensam utgångspunkt för det fortsatta arbetet. En information om de jämställdhetspolitiska målen och Länsstyrelsens uppdrag gällande jämställdhetsintegrering har hållits för samtliga anställda vid en personalinformation under hösten.

Sakkunnig för jämställdhet hade tillsammans med sakkunnig för integration och projektledaren för Länsstyrelsens mångfaldsprojekt under våren två träffar med plan- och beredskapsenheten och med lantbruks- och näringslivsenheterna. Där tog de upp hur man arbetar med tvärfrågor i det externa arbetet liksom enheternas arbetsinsatser kring jämställdhet. Utöver detta har sakkunnig haft en träff med lantbruksenheten, där Jämställdhetsspelet använts som en introduktion till det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsspelet ger arbetsgrupper möjlighet att diskutera frågor kring jämställdhet och utmana sina egna föreställningar och fördomar.

Integrering i planering, genomförande och beslutsfattande

Det finns sedan tidigare en ansökningsblankett för allmänna regionalpolitiska medel med frågor som rör bland annat jämställdhet och den har resulterat i förbättringar av projektens jämställdhetsambitioner. I projektstödshandlingen (för ärenden från lantbruksenheten och näringslivsenheten) samordnas Länsstyrelsens kompetens i en beredningsgrupp med representation från näringslivsenheten, miljö, jämställdhet och integration samt landsbygdsfrågor för att i ett tidigt skede av processen kunna diskutera varje enskilt projektärende utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Ärenden som inte anses vara tillfredställande utifrån de horisontella målen går tillbaka till projektägaren för komplettering.

Att efterfråga och ta fram könsuppdelad individbaserad statistik samt att använda riktlinjer och checklistor är en del av rutinen i ärendehantering och vid beslutsfattande.

Vid tillsynen ute i länets kommuner som genomförs av den sociala enheten och plan- och beredskapsenheten ingår frågor kring jämställdhetsaspekter.

Jämställdhetsarbetet är ett prioriterat område vid Länsstyrelsen Dalarna och sakkunnig deltar i det övergripande arbetet med verksamhetsplanering.

Jämställdhetsanalyser i Länsstyrelsen Dalarnas beslutsunderlag

Vid beslut om företagsstöd tillämpar näringslivsenheten befintliga riktlinjer, som innebär att högre stöd kan utgå för särskilda satsningar som innebär ökad jämställdhet. Stödnivån kan också höjas vid nyetableringar som uppfyller jämställdhetskrav. Rutinerna för uppföljning av vilket resultat riktlinjerna för företagsstöd ger, i form av ökad jämställdhet, bör förbättras.

Planfunktionen använder sig av en checklista för jämställd planering, LIKA, som togs fram 2001. Vid de två årliga stadsarkitektdagarna delas jämställdhetsenkät ut och där finns även en fråga om hur checklistan LIKA används av kommunerna i deras fysiska planeringsarbete. I arbetet med handläggningen av kommunernas översiktsplaner ingår även sakkunnig för jämställdhet vid samrådsyttranden.

Länsstyrelsen begär alltid att individbaserad statistik redovisas könsuppdelad, såvida det inte finns några särskilda skäl som talar emot det.

Sakkunnig för jämställdhet deltar i flera beredningsgrupper och i tvärsektoriella grupper när det gäller beslutsunderlag i olika frågor och sakområden.

Information om vad jämställdhet innebär inom olika politik- och sakområden

Länsstyrelsens enheter bidrar på olika sätt och i olika utsträckning till att sprida kunskap och information om jämställdhet inom respektive politik- och sakområde. Några exempel:

Sociala enheten lyfter frågan om ”jämställd socialtjänst” vid tillsynen ute i kommunerna och vid uppföljningen av tillsynen. Lantbruksenheten arbetar aktivt med jämställdhetsfrågan inom bland annat Landsbygdsprogrammet. Plan- och beredskapsenheten lyfter jämställdhetsaspekterna i kommunernas arbete med detaljplaner och översiktsplaner men även vid tillsynen av kris- och beredskap. Näringslivsenheten arbetar med att lyfta jämställdhetsfrågan i samband med beslut om företags- och projektstöd men även i externa sammanhang och arbetsgrupper som till exempel Interregprogrammet och i kontakter med företag och organisationer. Miljövårdsenheten lyfter frågan om könsfördelning i olika externa arbetsgrupper. Också kommunikationsfunktionen efterfrågar jämställda grupp sammansättningar och föreslår alternativa samrådsformer.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld är prioriterade jämställdhetsfrågor. Sociala enheten fortsätter ett projekt med att samordna arbetet mot mäns våld mot kvinnor och mot hedersrelaterat våld. Sakkunnig deltar i styrgruppens arbete. Länsstyrelsen Dalarna har tillsammans med Länsstyrelsen Gävleborg och Länsstyrelsen Västra Götaland genomfört två utbildningsdagar kring hedersrelaterat våld på grund av sexuell läggning. En spetskompetensutbildning kring hedersrelaterat våld för personal inom socialtjänst, skola, polis, ungdomsmottagning etc. har genomförts i samverkan med länsstyrelserna i Gävleborg, Värmland, Västmanland och Örebro.

Länsstyrelsen gav under 2007 ut två nummer av nyhetsbrevet Dalia som har 4 000 prenumeranter, såväl privatpersoner som myndigheter och organisationer. Daliapriset till ett företag, en organisation eller en enskild person som främjat arbetet med jämställdhet i Dalarna, delades i december ut för tredje och sista året. Nyhetsredaktionen på Sveriges Radio Dalarna belönades för sitt aktiva och målmedvetna arbete för att öka andelen kvinnor och personer med annan etnisk bakgrund som hörs i nyheterna.

Stöd och samverkan

Länsstyrelsen Dalarna har deltagit i nätverksträffar med Region Dalarna, regionala och lokala resurscentra och andra organisationer som arbetar med regionala tillväxtfrågor och frågor som berör jämställdhet i arbetslivet.

I Dalarnas jämställdhetsstrategi 2005-2009 är utbildning och jämställdhetsarbetet inom förskola och skola prioriterade områden. Under 2007 har Länsstyrelsen återupptagit kontakterna med de genuspedagoger som finns i länet och som har ett stort behov av nätverksträffar och

erfarenhetsutbyte för att genomföra sitt uppdrag. Sammanlagt tre nätverksträffar har anordnats under året.

Länsstyrelsen Dalarna arrangerade tillsammans med företrädare för Region Dalarna, projektet Gender School och fackförbundet Kommunal under våren en länskonferens Alla behövs, om resurs- och kompetensförsörjningen i länet. Gender School spred sina erfarenheter av det jämställdhetsprojekt som man haft under tre år i samarbete med deltagare från flera myndigheter, landstinget och olika fackförbund i Dalarna för att öka jämställdheten i arbetslivet.

Under 2006-2007 har Länsstyrelsen tillsammans med VERVA genomfört ett projekt kring mångfald och bemötande där åtta myndigheter i Dalarnas län har deltagit. I de avsnitt där det har funnits samordningsvinster har jämställdhet inkluderats och diskuterats, eftersom många av deltagarna ansvarar för arbetet med såväl integration/mångfald som jämställdhet vid sina myndigheter.

Länsstyrelsen har haft kontakt med aktörer som arbetar med några av områdena, främst inom utbildning, mäns våld mot kvinnor och arbetsmarknad, kopplade till genomförandet av Dalarnas jämställdhetsstrategi 2005-2009.

Uppnådda resultat

Under året har mycket handlat om att utveckla rutiner och former för såväl det interna som det externa jämställdhetsarbetet. Genom inventering bland enhetscheferna och länsledningen samt en genomgång av befintlig dokumentation finns nu en klar bild av vad som har gjorts och därmed en gemensam plattform för hur vi ska/kan jobba framöver. Detta är en grundförutsättning för att göra rätt prioriteringar i arbetet med jämställdhetsintegrering. Inventeringen visar att Länsstyrelsen åstadkommit en hel del inom jämställdhetsområdet till exempel när det gäller ärendehantering, utvecklandet av checklistor och i den sociala tillsynen, men att det fortfarande finns områden som kan utvecklas. En hel del resultat har uppnåtts till exempel genom att checklistor och arbetsformer, där jämställdheten beaktas, tagits fram. Däremot är det svårt att mäta den totala effekten av jämställdhetsinsatserna.

Det nya upplägget kring introduktionsutbildningen med ett större avsnitt om jämställdhet, barnperspektivet och integrations/mångfaldsfrågor har fått högt betyg i utvärderingarna. Det är en förutsättning för att arbetet med jämställdhetsintegrering ska kunna bedrivas på önskvärt sätt, enligt gällande handlingsplan, att nyanställda får information om länsstyrelsens uppdrag kring det externa arbetet och jämställdhetsfrågor så att de kan tillämpa detta i sina arbetsuppgifter/sakområden.

Det regionala nätverket med genuspedagoger har kommit igång igen genom samordning från Länsstyrelsen. Detta är något som har varit efterlängtat och efterfrågats av många. I det externa arbetet har det under 2007 även varit prioriterat att återskapa kontakter med aktörer som är involverade i arbetet med att genomföra Dalarnas jämställdhetsstrategi 2005-2009.

Svårigheter i arbetet

Det är ibland svårt att veta vilka insatser som kan förväntas ge bäst effekt i omvärlden, liksom att hitta en rimlig ambitionsnivå i förhållande till övriga horisontella mål som miljö, mångfald, barnperspektivet. Det gäller att fokusera på de mest relevanta åtgärderna, så att inte det vällovliga mainstream-arbetet riskerar att få karaktär av enbart symbolhandlingar.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ skall myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen skall det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål. (F. 2005:797)

Åtterrapporing

Analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Länsstyrelsen har en hög utbildningsnivå bland de anställda. 83 procent har en eftergymnasial utbildning tre år eller längre. Länsstyrelsen strävar efter att vara en jämställd arbetsplats med en blandad personalgrupp såväl köns- som åldersmässigt. I det tvååriga mångfalds- och antidiskrimineringsprojekt som myndigheten deltagit i har tyngdpunkten för det interna arbetet lagts på rekryteringsprocessen för att synliggöra eventuella diskriminerande strukturer på arbetsplatsen och för att lyfta fram de positiva sidorna av en mångfaldig arbetsplats.

Vi ser det som en principiellt viktig fråga att erbjuda rättvisa och jämställda löner vid nyrekrytering och för att behålla välutbildad personal. Länsstyrelsens arbete med lönekartläggning och jämställdhetsanalys har granskats av JämO under året. JämO fann att lönekartläggningen lever upp till lagens krav.

Länsstyrelsens nyanställda personal genomgår en omfattande, obligatorisk introduktionsutbildning där Länsstyrelsen i samarbete med Högskolan Dalarna har seminarier och föreläsningar anpassade till myndighetens verksamhetsutövning. Kursintyg lämnas efter genomgången utbildning.

Kompetensutbildning inom de olika sakområdena genomförs kontinuerligt.

Länsstyrelsens platsannonser lockar många välutbildade sökande, men vi ser en ökad konkurrens om arbetskraften. För närvarande kan inget specifikt område pekas ut som mer konkurrensutsatt än något annat men viss svårighet att rekrytera yrkeserfarna handläggare inom våra olika kompetensområden råder.

Länsstyrelsen har under flera år arbetat aktivt med att vid pensionsavgångar vakanspröva och analysera vilka kompetensprofiler som kommer att behövas för kommande uppgifter myndigheten ställs inför. Åtgärderna har lett fram till att viss kompetensväxling har skett och att det funnits framförhållning att ta sig an nya uppdrag.

Genom att erbjuda en verksamhetsanpassad introduktionsutbildning, en god arbetsmiljö med moderna och flexibla avtalslösningar, möjlighet att förlägga arbetstiden så att den passar verksamhet och individ och genom att skapa karriär- och kompetensutveckling vill vi fortsätta att vara en intressant och utvecklande arbetsplats för många.

Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2007

Uppdrag från Regleringsbrev 2007

3a. Varje länsstyrelse skall redovisa (i en enhetlig struktur som under hösten 2007 arbetats fram av Länsstyrelsen i Jämtlands län) hur arbetet med att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet, att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd, bedrivits. Vidare skall redovisas hur länsstyrelserna arbetat för att introduktionsplatserna i första hand är i kommuner med god arbetsmarknad inom pendlingsavstånd. Länsstyrelserna skall, avseende andra halvåret 2007, redovisa - hur samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra aktörer bedrivits och utvecklats för att genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare arbetsmarknadsetablering,

- om nya angreppssätt eller metoder prövats för att öka engagemanget i länet för att ta emot och introducera nyanlända invandrare,

- hur samverkan mellan länsstyrelserna, Migrationsverket och AMS har utvecklats och eventuella behov av förändringar.

3b. Länsstyrelserna skall, via Länsstyrelsen i Jämtlands län, senast den 15 november 2007 till regeringen (Integrations- och jämställdhetsdepartementet) redovisa ett gemensamt förslag till hur länsvisa uppföljningar av introduktionen för nyanlända kan utformas. Uppdraget skall samordnas av Länsstyrelsen i Jämtlands län. Förslaget skall utvecklas efter samråd med AMS och Migrationsverket. Länsstyrelsen i Jämtlands län skall också till AMS lämna synpunkter på hur innehåll och former för hur uppföljningen av nyanländas etablering på arbetsmarknaden på nationell nivå bör ske. AMS skall lämna förslag till regeringen senast den 15 november 2007.

3c. Länsstyrelsen i Jämtlands län skall hålla samman pågående utvecklingsarbete enligt regeringsbeslut Ju2006/13330/IM. En slutrapport skall lämnas till Integrations- och jämställdhetsdepartementet senast den 30 juni 2008.

Redovisning av uppdraget 3a i regleringsbrevet för budget året 2007 enligt redovisningsstruktur som utarbetats av länsstyrelsen i Jämtlands län

Vid årets början hade 10 av länets 15 kommuner överenskommelse om mottagning av skyddsbehövande: Avesta, Borlänge, Falun, Hedemora, Leksand, Ludvika, Malung, Orsa, Smedjebacken och Säter.

Vid årets slut har 14 av länets 15 kommuner en *treårs*överenskommelse med Migrationsverket om mottagande av skyddsbehövande. De kommunerna är: Avesta, Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Ludvika, Malung-Sälen, Mora, Orsa, Smedjebacken, Säter, Vansbro, Älvdalen. Samtliga förutom Hedemora och Ludvika, har jämfört med grundöverenskommelsen oförändrat mottagande. Hedemora kommun som har ökat sitt mottagande från 30 till 40 platser och Ludvika kommun från 50 till 100 platser.

Den femtonde kommunen, Rättvik kommun har inte organiserad flyktingmottagning utan har tecknat överenskommelse med Migrationsverket om mottagning av ensamkommande barn. Förutom Rättvik har även Falun och Ludvika kommuner mottagning av ensamkommande barn.

Antalet kommuner som i jämförelse med 2006 ökat, minskat eller har oförändrat faktiskt mottagande.

Nio av länets kommuner (Avesta, Borlänge, Falun, Leksand, Hedemora, Ludvika, Orsa, Smedjebacken och Säter) tecknade under 2006, efter tillfälliga asyllagen, tillfällig överenskommelse med Integrationsverket om mottagandet av ett större antal flyktingar än i den befintliga grundöverenskommelsen. Av den anledningen kan en jämförelse mellan år 2006 och 2007 ge en missvisande bild av om mottagande i kommunerna har ökat, minskat eller varit oförändrat, eftersom deras mottagande alltså redan var utökat för 2006.

Kommunerna som jämfört med 2006 har oförändrat faktiskt mottagande 2007 (till och med 31 oktober) är: Borlänge, Hedemora, Smedjebacken, Säter och Ludvika.

Kommuner som jämfört med 2006 har minskat sitt faktiskt mottagande 2007 (till och med 31 oktober): Avesta, Falun, Malung-Sälen, och Orsa.

Leksands kommun tecknade överenskommelse 2006, men hade organiserad flyktingmottagning först från 1 januari 2007, vilket innebär att det inte går att göra någon jämförelse mellan åren. Övriga fem kommuner i länet hade ingen överenskommelse 2006, och det går alltså inte heller här att göra en jämförelse av faktiskt mottagande.

Skälen för minskat eller oförändrat mottagande

Den faktiska mottagandet i kommunerna skiljer sig avsevärt från mottagande enligt överenskommelser om introduktionsplatser. Enligt överenskommelser med Migrationsverket för 2007 skulle Dalarna ha beredskap att ta emot 609 flyktingar. Dalarna tog fram till sista oktober 2007 emot 649 flyktingar, men inte enligt den fördelning på kommuner som fanns i överenskommelsen.

Samtidigt som Migrationsverkets prognoser visade behovet av 4000 extra anvisningsbara introduktionsplatser i landet har många kommuner haft lediga platser. Det gäller alltså även Dalarna. Kommuner som har tomma platser år 2007 är Malung-Sälen, Ludvika, Falun, Leksand, Smedjebacken, Säter och Mora. Samtidigt har Borlänge kommun, som har överenskommelse om 30 flyktingar per år, tagit emot över 300 under 2007. Obalansen i mottagandet förklaras med att många flyktingar själva väljer bosättningsort.

Ingen av länets kommuner har minskat sin mottagningskapacitet trots att det råder bostadsbrist i vissa och att det inte finns en god arbetsmarknad i andra kommuner. Däremot har flera kommuner med anledning att det placerades/anvisades färre flyktingar än beräknat inte utökat sitt mottagande för perioden 2007-2009.

Väsentliga insatser

Länsstyrelsen anordnade en informations- och samverkansseminarium i samband att Integrationsverket lades ner och att länsstyrelserna fått det nya uppdraget om flyktingmottagandet. Samtliga länets politiker, ledamöter i Region Dalarnas direktions och kommunchefer och chefer för flyktingmottagning bjöds in för att diskutera framtida samverkansformer för integrations- och introduktionsarbete i länet.

I diskussionen om regional och interkommunal samverkan deltog ett 50-tal deltagare. Dagen resulterade i mandat för samtliga kommuner att till Region Dalarna lämna underlag, som belyser utvecklingsbehov lokalt och regionalt, detta som grund för ett politiskt beslut om ett eventuellt ansvarstagande i introduktions- och integrationsfrågor.

Länsstyrelsen Dalarna har i samverkan med andra aktörer, bland annat med partnerskapet bakom den regionala överenskommelsen för utveckling av introduktionen och genom det regionala nätverk Dalarnas Mångfaldsråd, arbetat med att skapa förutsättningar för en kvalitativ introduktion för de nyanlända.

Vidare har Länsstyrelsen gjort kommunbesök, både på eget initiativ och på initiativ från kommunerna. Några kommuner har vi besökt flera gånger och med andra har vi haft ett antal telefonmöten.

Samverkan med andra myndigheter och nya angreppssätt

För att kartlägga arbetskraftsbehoven i länet har Länsstyrelsen samarbetat med Länsarbetsnämnden. Informationen om arbetsmarknadsläget i kommunerna har förts vidare till Migrationsverkets kontaktpersoner främst via samverkansdelegationen. Länsstyrelsen Dalarna tror inte att detta på något sätt har påverkat Migrationsverkets placeringar av skyddsbehövande och deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eftersom samverkansrutiner myndigheterna emellan inte än har utformats.

För att kommunerna ska kunna genomföra introduktionsprogram som leder till snabbare etablering på arbetsmarknaden har samverkan mellan myndigheter, kommuner, och andra aktörer bedrivits. Länets regionala överenskommelse om utveckling av introduktionen för nyanlända flyktingar och andra invandrare, RÖK, håller på att revideras.

För att öka engagemanget i länet har Länsstyrelsen initierat en diskussion med länets politiker om hur Region Dalarna kan stödja kommunerna i deras arbete med introduktion av nyanlända liksom hur integrationsfrågor skulle kunna belysas i det regionala utvecklingsprogrammet Dalastrategin, framförallt i det område som handlar om den gränslösa Dalarna.

Samverkan mellan länsstyrelserna.

Arbetet inom länsstyrelserna med det nya uppdraget från den 1 juli 2007 har präglats av uppbyggnad av den egna organisationen och förhandlingar med kommunerna om nya eller förlängda överenskommelser. De nya reglerna för extra ersättningar har ställt krav på treårsöverenskommelser varför denna fråga har prioriterats. I denna övergång har många frågeställningar varit aktuella som berör främst Migrationsverket och länsstyrelserna.

Länsstyrelserna har tillsammans med Migrationsverket och Arbetsmarknadsverket bildat en ”samverkansdelegation” på riksnivå för samordning och strukturering av arbetsuppgifter som rör flyktingmottagning och introduktionsplatser. Länsstyrelserna representeras av Skåne, Stockholms, Västra Götalands, Jönköpings, Västerbottens och Jämtlands län i samverkansdelegationen. Länsråd vid Länsstyrelsen i Jämtlands län är samordnare för länsstyrelserna i integrationsfrågor. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har adjungerats till samverkansdelegationen med en representant. Länsstyrelserna har delat in sig internt i fyra områden som överensstämmer med arbetsmarknadsområdena för den nya Arbetsförmedlingen.

Samverkansdelegationen har träffats fyra gånger under hösten 2007. Strukturer för samverkan, informationsutbyte, rutiner, statistik och återrapportering har utarbetats. Formerna för samverkan är under utveckling. Länsstyrelsen Dalarna anser att delegationen har varit till stor nytta för att få fram gemensamma rutiner och riktlinjer. Det är för tidigt att identifiera eventuella förändringsbehov i detta avseende. Det finns ett ökat behov av att samordna Migrationsverkets anskaffning av platser för anläggningsboende och platser för ensamkommande barn med Länsstyrelsens arbete för att ta emot flyktingar och andra skyddsbehövande.

Det finns behov av vidare utveckling av samverkan mellan myndigheterna och framförallt samverkan Länsstyrelsen – Migrationsverket och samverkan Länsstyrelsen – AMS emellan.

Samverkan med Migrationsverket behöver utvecklas inom till ex fördelning av medel för extraordinära kostnader för flyktingmottagande. För att Länsstyrelser som har ett visst uppföljningsansvar för användning av tilldelade medel ska kunna följa upp verksamheten i kommunerna bör Länsstyrelsen tillsammans med Migrationsverket utforma prioriteringskriterier. Det är också viktigt att Länsstyrelsen kan ange minimum krav på vad en ansökan ska innehålla för att den ska vara godtagbar.

Ett tydligt mål för integrationspolitiken är att korta vägen in i den svenska arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsverket har fått ett tydligare uppdrag i denna fråga vilket kräver en ökad samverkan med Migrationsverket och länsstyrelserna. Denna samverkan är ännu i sin linda. Omorganisationen inom AMS/AF har gjort det svårt att inleda en mer strukturerad samverkan på regional och lokal nivå. Detta samarbete måste snabbt utvecklas när Arbetsförmedlingens nya organisation är på plats.

=====

18. Länsstyrelserna skall utarbeta planeringsunderlag för anläggning och restaurering av våtmarker i odlingslandskapet i enlighet med Nationell strategi för myllrande våtmarker (Rapport från Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet, december 2005) och Aktionsplanen för havsmiljön (Rapport 5563, Naturvårdsverket). Underlaget skall utarbetas i samråd med kommuner, LRF och andra berörda aktörer. Senast den 31 december 2007 skall ett underlag finnas. Länsstyrelserna kan senast den 2 april 2007 rekvirera medel från Naturvårdsverket att fördela till kommuner för uppsökande och samordnande arbete i områden som i planeringsunderlaget pekats ut som särskilt betydelsefulla och lämpliga för anläggning och restaurering av våtmarker.

Redovisning av uppdraget 18 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Våtmarker har en väsentlig funktion i landskapet, både som näringsfälla för övergödda vatten och som livsmiljö för ett stort antal djur- och växter. Länsstyrelsen har inom ramen för den samordnade vattenförvaltningen under 2007 identifierat vilka sjöar och vattendrag som är påtagligt övergödda och där våtmarker således ur den aspekten är särskilt betydelsefulla. Områden särskilt värdefulla för biologisk mångfald har identifierats inom ramen för det regionala arbetet med miljömålet Myllrande våtmarker. Bägge dessa aspekter har samordnats vid utarbetandet av planeringsunderlag och den uppsökande verksamheten för att väcka intresse hos markägare/jordbrukare. Länsstyrelsen rapporterade uppdrag 18 till Naturvårdsverket i november 2007.

Länsstyrelsen Dalarnas bedömning av vilka vatten som är övergödda baseras på en förhållandevis detaljerad källfördelning av näringsämnestillförsel (där jordbrukets andel klarläggs) samt verifierande kemiska och biologiska undersökningar. Dessutom har kompletterande kunskapsunderlag tagits fram för att stödja åtgärdsarbetet, där våtmarker är en av flera alternativa åtgärder. Förbättrad höjddatabas och utveckling av fosforindex är två exempel på underlag för att öka den geografiska upplösningen och därmed möjligheten att på fältnivå identifiera ”hotspots” för fosforurlakning vilket ger underlag för en konstruktiv dialog med berörda jordbrukare. Målsättningen är att integrera dessa underlag i befintliga rådgivningsinsatser såsom ”Greppa näringen”.

Länsstyrelsen arbetar för närvarande med att slutföra en övergripande regional strategi för skydd och skötsel av våtmarker i alla naturtyper vilken kommer att inkludera återskapande av våtmarker i odlingslandskapet – primärt utifrån behovet för biologisk mångfald. Arbetet med

åtgärdsprogram för hotade arter är ett viktigt underlag i det arbetet. Våtmarksstrategin kommer att identifiera de typer av våtmarker och/eller områden där anläggning av våtmarker ger störst biologisk miljönytta.

På uppdrag av Länsstyrelsen har Avesta kommun genom sin kommunekolog samordnat den uppsökande verksamheten i länets fem sydligaste kommuner, där behovet av att restaurera våtmarker är störst. Utöver information till bland andra LRF har ett större våtmarksseminarium riktat till intresserade markägare/brukare genomförts med ett femtiotal deltagare. Information och inte minst rådgivning är nödvändigt för att markägare ska intressera sig för att anlägga våtmarker, liksom möjligheterna av få ekonomiskt stöd för anläggning och underhåll.

27. Tillämpningen av landsbygdsprogrammet 2007—2013 skall, till dess att slutliga beslut om programmet fattas av EU-kommissionen och av regeringen, grunda sig på det av regeringen beslutade programförslag som förelagts EU-kommissionen inom ramen för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 och andra aktuella EU-regelverk. Länsstyrelserna skall tillsammans med andra berörda myndigheter följa upp genomförandet av åtgärder, resultat och effekter enligt det system för uppföljning och utvärdering som föreslagits för programmet och rapporteras i enlighet med riktlinjer från Jordbruksverket. Länsstyrelserna skall även vid förfrågan bistå Jordbruksverket, i verkets roll som ansvarig för att fullgöra de uppgifter som åligger förvaltningsmyndigheten, med nödvändiga uppgifter om programmets genomförande. Vid behov skall länsstyrelserna samråda med andra stödmyndigheter.

Redovisning av uppdraget 27 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Länsstyrelsen arbetar och rapporterar i enlighet med detta uppdrag.

31. Länsstyrelserna skall kommentera andelen beviljade medel under anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder som avser medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och EU:s strukturfondsprogram. I förekommande fall skall annan användning av anslaget 33:1 kommenteras och motiveras.

Redovisning av uppdraget 31 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Länsstyrelsen har under år 2007 beviljat medel under anslaget 33:1 för 17,1 miljoner kronor med fördelningen 5,1 miljoner kr på projekt och 12 miljoner kr på företagsstöd. Av totalt beviljade medel är 595 000 kronor, ca 3,5 procent, medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram. Det är lägre än föregående år vilket beror på att tillgången på medel från strukturfondsprogrammen varit begränsade under året.

Länet omfattas av EU:s Mål 1 och Mål 2, men Länsstyrelsen sökte inte något ramprogram för företagsstöd år 2007, eftersom programmen avslutades under året. Från tidigare beviljade ramprogram för företagsstöd har 10,2 mkr från Mål 1 och Mål 2 utbetalats under 2007.

Länsstyrelsen bedömer att samtliga beslutade medel under anslaget 33:1 år 2007 har bäring på det regionala tillväxtprogrammets tre temaområden: det kreativa, det attraktiva och det lärande Dalarna.

32. Länsstyrelserna skall redovisa grunderna för gjorda prioriteringar inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Detta skall avse dels prioriteringar mellan regionala

företagsstöd och regional projektverksamhet, dels prioriteringar mellan olika regionala företagsstöd och mellan insatser inom den regionala projektverksamheten. I redovisningen skall även ingå en beskrivning av hur jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven har beaktats

Redovisning av uppdraget 32 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Anslaget 33:1 fördelas på Länsstyrelsen och samverkansorganet Region Dalarna. Länsstyrelsen budgeterade vid 2007 års början sin del av anslaget 33:1 på företagsstöd och projektmedel i ungefär samma relation som året före.

Av den del av anslaget som tilldelades Länsstyrelsen bedömdes det viktigt att upprätthålla samma nivå på företagsstöd i kronor räknat som tidigare år. Detta motsvarar också ungefär vad jämförbara angränsande län har.

Utfallet blev dock inte som budgeterat då regering våren 2007 beslutade om stora anslagsförändringar för år 2008, något som påverkar Länsstyrelsens beslut där medel betalas ut under flera år. Konsekvensen av regeringens beslut blev att Länsstyrelsen från augusti 2007 inte kunde fatta några nya beslut.

Länsstyrelsen har i enlighet med egna och övergripande riktlinjer prioriterat stödområdena A och B i sin handläggning. Det innebär också att höga krav ställs på tillväxtfaktorer för att bevilja stöd utanför stödområdena.

Styrande för Länsstyrelsens inriktning när det gäller bidrag för projekt, men också för företagsstöd, har varit länets tillväxtprogram.

Medel för regional projektverksamhet har beviljats till ett flertal projekt som bidrar till miljömålen och andra miljöförbättringar. Flera av företagsstöden är också direkt miljörelaterade.

Stöd till kommersiell service har prioriterats.

Länsstyrelsen har under 2007 fortsatt satsningen på design, bland annat genom projektet Design för företag. Konsultcheckar för design har prioriterats liksom checkar för att stödja generationsväxling i företag.

Länsstyrelsen har också prioriterat stöd till företag i tidiga skeden, så kallad såddfinansiering. Det har skett via Dalasådd, ett samarbete mellan Innovationsbron, Teknikdalen och Almi Dalarna. Länsstyrelsen bidrar även med finansiering via innovationscheckar, ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Almi Dalarna.

Länsstyrelsens riktlinjer innebär att högre stöd kan utgå för särskilda satsningar som innebär miljödriven utveckling och förbättrad jämställdhet och integration.

Sedan flera år medverkar handläggare med sakkunskap i jämställdhet, integration och miljö i Länsstyrelsens beredningsgrupp för regional projektverksamhet och företagsstöd. Länsstyrelsen Dalarna har rutiner, checklistor och en ansökningsblankett med tillhörande riktlinjer där de horisontella målen för hållbar utveckling väl beaktas.

=====

42. Länsstyrelser i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall vid förfrågan från länens programansvariga (för RTP) redovisa beslutade och utbetalade belopp samt vilket

eller vilka av myndighetens anslag som utnyttjats inom ramen för RTP avseende 2006. Medel från andra myndigheters anslag som fördelats till länsstyrelser och som använts i RTP för medfinansiering skall redovisas för respektive anslag. Länsstyrelserna skall bistå Nutek med underlag vid uppföljningen av regionala tillväxtprogram avseende 2006 enligt närmare anvisningar från myndigheten.

Redovisning av uppdraget 42 i regleringsbrevet för budget året 2007

Länsstyrelsen har redovisat och bistått i enlighet med ovanstående.

=====
47. Länsstyrelserna i län med regionala självstyrelseorgan eller samverkansorgan skall lämna en redovisning för projekt som fått bidrag inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. I redovisningen skall en fördelning göras på kategorierna samordning av de statliga insatserna i det regionala utvecklingsarbetet, jämställdhetsinsatser samt insatser för samordnade servicelösningar i glesbygd

Redovisning av uppdraget 47 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Länsstyrelsen har under år 2007 beviljat medel under anslaget 33:1 med 5 167 000 kr. Till samordning av de statliga insatserna har avsatts 300 000 kr, till jämställdhetsinsatser 110 000 kr och till samordnade servicelösningar i glesbygd 1 000 000 kr.

=====
56. Länsstyrelserna skall informera kommunerna om sina erfarenheter av arbetet med IT-infrastrukturstöden. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Redovisning av uppdraget 56 i regleringsbrevet för budget året 2007.

Länsstyrelsen har under året medverkat vid flera av länets gemensamma IT-chefsmöten och där bland annat informerat om erfarenheter från arbetet.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen gjord enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2007	2006	2005	2004	2003
Låneram	beviljad	9 000	8 000	8 000	8 000	8 000
	utnyttjad	6 153	6 034	6 129	7 025	7 147
Kontokredit hos RGK	beviljad	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	194	134	124	249	209
	ränteintäkter	4 638	3 009	863	518	1 145
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	14 395	8 848	9 165	9 304	8 871
	mynd. ej disponerar	11 478	9 450	12 475	12 910	4 589
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31- 34, 7) enl. regleringsbrev		8 980	7 366	7 090	6 613	5 903
Anslagskredit 01 32 01 016	beviljad	4 806	2 912	0	2 622	1 248
	utnyttjad	523	0	0	71	0
Anslagskredit 19 33 01 016	beviljad	3 800	4 431	0	5 900	5 900
	utnyttjad	2 292	1 876	0	4 478	814
Summa utg. reservationer (anslag)		0	0	0	0	0
Summa anslagssparande 32:1		0	493	99	0	1368
Summa anslagssparande 32:2		0	0	0	0	0
Summa anslagssparande övriga anslag		2 598	10 103	17 466	56 144	98 244
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		2560	9 355	12 374	52 059	8 586
Bemyndiganden	tilldelat	70 000	85 000	85 000	85 000	85 000
	summa åtaganden	39 938	64 269	68 428	65 355	87 566
Årsarbetskrafter (åa)*		216,6	217,6	201,9	201,6	204,4
Medelantalet anställda*		265	264	246	243	238
Driftkostnad per åa		865	865	729	744	698
Årets kapitalförändring		-4 010	-1 747	183	204	-2 683
Balanserad kapitalförändring		-9 922	-8 175	-8 358	-8 562	-5 879

* Mätmetod finns dokumenterad.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

Tkr	Not	2007-01-01 2007-12-31	2006-01-01 2006-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	101 369	105 611
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	14 395	8 848
Intäkter av bidrag	3	66 702	68 466
Finansiella intäkter	4	4 638	3 013
Summa		187 104	185 938
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-118 409	-111 154
Kostnader för lokaler	6	-8 870	-8 475
Övriga driftkostnader		-57 280	-65 661
Finansiella kostnader	7	-198	-140
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 635	-2 741
Summa		-187 392	-188 171
Verksamhetsutfall		-288	-2 233
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	8	11 478	9 450
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-11 478	-9 450
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9	47 091	49 169
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	56 025	119 072
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		7 531	11 037
Finansiella kostnader		0	-8
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	11	-227	347
Lämnade bidrag m.m.		-114 142	-179 131
Saldo		-3 722	486
Årets kapitalförändring	12	-4 010	-1 747

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

BALANSRÄKNING

(Tkr)

Not

2007-12-31

2006-12-31

TILLGÅNGAR**Immateriella anläggningstillgångar**

Rättigheter och andra immateriella tillgångar

13

409

554

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet

13

412

567

Maskiner, inventarier, installationer mm

13

5 942

5 187

Summa materiella anläggningstillgångar**6 354****5 754****Finansiella anläggningstillgångar**

Andra långfristiga fordringar

14

0

0

Summa finansiella anläggningstillgångar**0****0****Utlåning**

Utlåning

15

0

0

Summa utlåning**0****0****Varulager m.m.**

Fastigheter

16

94 825

96 616

Summa varulager m.m.**94 825****96 616****Fordringar**

Kundfordringar

17

218

795

Fordringar hos andra myndigheter

18

6 760

4 204

Övriga fordringar

19

1 216

3 302

Summa fordringar**8 194****8 301****Periodavgränsningsposter**

Förutbetalda kostnader

20

2 101

1 958

Upplupna bidragsintäkter

20

9 303

11 639

Övriga upplupna intäkter

21

293

314

Summa periodavgränsningsposter**11 697****13 911****Avräkning statsverket**

Avräkning med statsverket

22

-95 879

-100 187

Summa avräkning med statsverket**-95 879****-100 187****Kassa och bank**

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

23

123 227

129 142

Kassa, plusgiro och bank

24

6 642

5 976

Summa kassa och bank**129 869****135 118****SUMMA TILLGÅNGAR****155 469****160 067**

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

BALANSRÄKNING

2007-12-31

2006-12-31

(Tkr)

KAPITAL OCH SKULDER**Myndighetskapital**

Statskapital			
Balanserad kapitalförändring	25	-9 922	-8 175
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-4 010	-1 747
Summa myndighetskapital		-13 932	-9 922

Fonder

Fonder	26	6 990	6 628
Summa fonder		6 990	6 628

Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		1 916	1 159
Summa avsättningar		1 916	1 159

Skulder m.m.

Lån i Riksgäldskontoret	27	5 934	5 553
Skulder till andra myndigheter	28	6 589	4 893
Leverantörsskulder		10 760	9 841
Övriga skulder	29	7 373	5 700
Depositioner		4 211	3 497
Summa skulder m.m.		34 867	29 484

Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader	30	8 863	9 344
Oförbrukade bidrag	31	116 765	123 374
Summa periodavgränsningsposter		125 628	132 718

SUMMA KAPITAL OCH SKULDER**155 469****160 067****UPPGIFTER INOM LINJEN:**

Utestående avskrivningslån		1 805	3 490
----------------------------	--	-------	-------

Anslagsredovisning

Tkr Anslag	Typ	Ingående överförings- belopp	Årets till- delning enl regl.brev	Fördelade anslags belopp	Omdispo- nerade an- slagsbelopp	Indrag- ning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	In- komster	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 01										
Rikets styrelse										
01 32 01 Länsstyrelserna m.m.										
016 Dalarnas län	Ram	493	96 122		161		96 776	97 300		-524
01 32 02 Kommunala samver- kansorgan med mera										
009 Region Dalarna	Ram		2 386				2 386	2 386		0
Utgiftsområde 13										
Arbetsmarknad										
13 10 01 Integrationsverket										
009 Integrationsverket - del till LDAL	Ram				385		385	385		0
Utgiftsområde 19										
Regional utveckling										
19 33 01 Allmänna regional- politiska åtgärder										
016 Länsstyrelsen i Dalarnas län	Ram	-1 876	38 300				36 424	38 716	0	-2 292
Utgiftsområde 22										
Kommunikationer										
22 37 07 (2004) IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.										
012 Länsstyrelsen i Dalarnas län										
001 Administrativa kostnader	Ram				95		95	95		0
002 IT-infrastruktur		10 103					10 103	7 505		2 598
Summa utgående överförings- belopp exkl.obetecknade anslag		8 720	136 808	0	641	0	146 169	146 387	0	-218
Summa		8 720	136 808	0	641	0	146 169	146 387	0	-218

Ram = Ramanslag

Redovisning mot bemyndigande	Tilldelad bemyndi- ganderam	Ingående åtaganden 07-01-01	Utestående åtaganden 07-12-31	Utestående åtagandenas fördelning (infrianden) per år	2008	2009	2010	2011
19 33 01 016 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	70 000	62 193	39 938	23 398	8 657		4 600	3 283
Anslag			Utestående åtaganden					
				07-12-31				
22 37 07 012 IT-infrastruktur, stöd till infrastruktur					2 560			

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Redovisning mot inkomsttitel	Enligt Regleringsbrev	Utfall
	2007-01-01 -- 2007-12-31	2007-01-01 -- 2007-12-31
	Inkomster	Inkomster
2322 Räkningar på övriga näringslån, Kammarkollegiet	-	-
2323 Räkningar på övriga näringslån, Statens Jordbruksverk	-	-
2391 Ränteinkomster på markförvärv för jordbrukets rationalisering	130	21
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	600	1 001
2537 Miljöskyddsavgifter	3 000	3 415
2539 Täktavgift	600	896
2552 Övriga offentlighetsrättsliga avgifter	240	
01 Avgifter enligt stiftelseförordning tillsyn och prövningsavgift	-	112
02 Registerhållningsavgift och registreringsbevis, stiftelseförordning	-	127
2714 Sanktionsavgifter m.m.	100	
2714 01 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	-	-
2714 04 Överlast	-	47
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet Not 32	1 400	3 791
4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	-	-
4137 Återbetalning av övriga näringslån, Statens Jordbruksverk	-	-
9455 Lotteriavgifter	20	10
Summa	6 090	- 9 420

Finansiella villkor

Anslag 01 32 01 016 Länsstyrelserna m.m.

Anslagskrediterna är 4 806 tkr.

Länsstyrelsen har anslagssparande vid ingången av 2007.

Länsstyrelsen har tillgång till en kredit på räntekonto hos Riksgäldskontoret med 7 500 tkr. Krediten har inte utnyttjats.

Länsstyrelsen har beviljats en låneram på 9 000 tkr. Låneramen har utnyttjats med 6 153 tkr inkl leasing Hem -PC

Anslag 01 32 02 Kommunalförbundet för regional utveckling i Dalarnas län

-

Anslag 19 33 01 016 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Av anslaget får högst 1 000 tkr användas för uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen har ianspråktagit hela beloppet för detta ändamål.

Länsstyrelsen disponerar anslagskredit med 3 800 tkr under budgetåret 2007. Anslagskrediterna har utnyttjats med 2 296 tkr.

Tilldelat bemyndigande får temporärt överskridas under budgetåret. Vid budgetårets slut får myndighetens totala

utestående åtagande som gjorts med stöd av bemyndigandet inte överskrida tilldelat bemyndigande.

Enligt Regeringsbeslut, Näringsdepartementet II 5 och II 14, Finansiering av pilotprojekt i form av särskilda regionala riskkapitalinsatser inom vissa av EG:s strukturfondsprogram får Länsstyrelsen i Dalarnas län finansiera projektet med högst 1 400 tkr, under 2005 har 1 198 tkr utbetalats. Under år 2006 och 2007 har ingen utbetalning skett.

Anslag 22 37 01 012 001 IT-infrastruktur, administrativa kostnader

-

Anslag 22 37 01 012 002 IT-infrastruktur, stöd till infrastruktur

Redovisning av sjukfrånvaro 2006 och 2007

Enligt kraven i FÅB 7 kap 3§ redovisas i nedanstående tabell de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den totala arbetstiden. Sjukfrånvaron redovisas för all personal fördelat på åldersgrupper och för kvinnor och män fördelat på åldersgrupper i förhållande till respektive grupps arbetstid för kvinnor respektive män. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer för all personal och för kvinnor och män i förhållande till respektive grupps totala sjukfrånvaro.

Siffrorna i statistiken bygger på samtliga som varit anställda med månadslön någon gång under respektive redovisningsår.

Sjukfrånvaro i %	2007	2006
Anställda – 29 år	3,1	0,8
Anställda 30-49 år	2,9	2,1
Anställda 50 – år	5,6	6,9
Totalt	4,2	4,5
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mera)	73,1	64,7

Kvinnor		
Anställda – 29 år	4,2	1,0
Anställda 30-49 år	3,9	2,6
Anställda 50 –år	7,5	7,4
Totalt	5,5	4,7
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mera)	70,5	73,7

Män		
Anställda -29	0,4	0,1
Anställda 30-49 år	1,8	1,6
Anställda 50- år	3,6	6,4
Totalt	2,7	4,2
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mera)	79,3	52,7

Antal anställda uppdelat på kön 2007	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	6	17	23
Anställda 30-49 år	58	80	138
Anställda 50 –år	70	67	137
Alla	134	164	298

Antal anställda uppdelat på kön 2006	Män	Kvinnor	Samtliga
Anställda – 29 år	7	20	27
Anställda 30-49 år	56	74	130
Anställda 50 –år	72	68	140
Alla	135	162	297

Kommentarer till sjukfrånvaron

En analys av sjukfrånvaron visar att den totala sjukfrånvaron i förhållande till arbetad tid ligger något lägre för 2007 än för 2006. Vid en jämförelse inom åldersgrupperna ser man en relativt stor ökning i gruppen 29 år och yngre. Gruppen består av 23 personer som varit anställda med månadslön under 2007, av dessa har cirka en tredjedel varit anställda under hela året. Summa arbetad tid är därför låg och några personers sjukfrånvaro som i sig inte är så hög ger en relativt hög procentuell frånvaro för den ålderskategorin.

Långtidssjukfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron har ökat. Vid en jämförelse mellan kvinnor och män kan man se att andelen långtidssjukfrånvaro för kvinnorna har minskat något jämfört med föregående år, medan männens har ökat. Männens totala sjukfrånvaro är relativt låg och utgörs till stor del av långtidssjukfrånvaro.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Räntebärande konto i Riksgäldskontoret används för in- och utbetalningar på förvaltningsanslaget samt för fordringar, upplupna bidragsintäkter, skulder och oförbrukade bidrag.

Deponerade medel tillförs även ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret.

SCR-konto används för uppbörd mot inkomstitel, övriga anslag dock ej förvaltningsanslaget, lönegaranti och jordfondsfastigheter.

Brytdatum för den löpande redovisningen och anslagsavräkningen är den 10 januari 2008.

Utlåning har värdereglerats helt.

Lönegarantifordringar värderegleras till de värden som beräknas i utdelning vid avslutad konkurs.

Lönegaratifordringarna har beräknats och värderats enligt en genomsnittlig utdelning.

Även övriga fordringar är värderade till det belopp som beräknas inbetalas.

Periodisering har ej gjorts för utgifter och inkomster under ett belopp av 10 000 kronor.

Fordringar och skulder avseende statliga myndigheter har redovisats som upplupna bidragsintäkter eller oförbrukade bidrag.

Revidering av interna ekonomiadministrativa föreskrifter fastställdes 2002-09-25. Bilaga har reviderats 2006-12-06

Tillgångar med tre års eller längre ekonomisk livslängd och som har ett anskaffningsvärde som överstiger 10 tkr klassificeras som anläggningstillgångar.

Avskrivningstider:

Inredning	10 år
Fordon m.m.	5 år
Kontorsmaskiner	5 år
Datafastighetsnät	5 år
Förbättringsutg på fastighet	6 år
Datorer	4 år
Snöskotrar	4 år
Immateriella tillgångar	4 år

NOTER

Not 1	Intäkt av anslag	2007	2006
-------	------------------	------	------

Avräkning mot anslag sker löpande och redovisas som intäkter av anslag.

01 32:01 016 001	Länsstyrelserna m.m.	94 319	93 023
13 10:01 009	Integrationsverket	385	
19 33:01 016	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	4 513	10 416
19 37:01 012 001	IT-infrastruktur, Reg. transportnät, adm.kostnader	95	0
2811 03 Ink.titel, del av	Jordfonden	2 057	2 172
Summa		101 369	105 611

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2007	2006
Erhållna avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen fördelat på resultatområde (kontogrupp 31)			
	Konferenser och kurser	1 491	435
	Konsultuppdrag	0	65
	Övrigt	4 288	733
	Summa	5 779	1 233
Offentligrättsliga avgifter som disponeras av myndigheten (kontogrupp 32)			
	Avgifter körkortsärenden	1 491	1 136
	Övrigt	1 065	713
	Summa	2 556	1 849
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar (kontogrupp 33)			
	Provisioner försäljning jordfondsfastigheter	1 432	1 013
	Övrigt	2 113	2 415
	Summa	3 545	3 428
Övriga ersättningar och intäkter i verksamheten (kontogrupp 34)			
	Intäkter fjällförvaltning		
	Logi, båtar, fiskekort, arrenden m.m.	2 285	2 270
	Övrigt	230	68
	Summa	2 515	2 338
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	14 395	8 848
Not 3	Intäkter av bidrag	2007	2006
	Räddningsverket	739	832
	Statens jordbruksverk	5 197	6 755
	Statens naturvårdsverk	47 296	47 568
	Riksantikvarieämbetet	2 739	2 691
	Interreg	1 533	0
	EG:s strukturfonder	1 767	2 005
	Näringsdepartementet	0	257
	Älgvårdsfonden	122	71
	Socialstyrelsen	997	-209
	Krisberedskapsmyndigheten	1 145	1 032
	Kammarkollegiet	1 325	1 459
	Valmyndigheten	0	1 045
	Arbetsmarknadsstyrelsen	1 488	1 389
	Socialdepartementet	147	657
	Nutek	0	506
	Almi	630	309
	Verva	1 032	394
	Justitiedep	0	548
	Övrigt	545	1 157
	Summa	66 702	68 466
Not 4	Finansiella intäkter	2007	2006
	Riksgäldskontoret	4 638	3 009
	Övriga finansiella intäkter	0	4
	Summa	4 638	3 013

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 5	Verksamhetens kostnader för personal	2007	2006
	Lönekostnader exklusive sociala avgifter	76 327	72 833
	Förändring av upplupen semesterlöne-, löneskuld inkl sociala avg	-76	1 097
	Förändring av avsättning till Trygghetsstiftelsen	9	-123
	Förändring av pensionsavsättningar	757	262
Not 6	Verksamhetens kostnader för lokaler	2007	2006
	Lokalhyra	8 468	8 273
	Övrigt	402	202
		8 870	8 475
Not 7	Finansiella kostnader	2007	2006
	Räntekostnader för lån från Riksgäldskontoret	194	134
	Räntekostnader utomstatliga	1	1
	Räntekostnader inomstatliga	3	5
	Summa	198	140
Not 8	Uppbörd	2007	2006
	Intäkter som redovisas mot inkomstitel		
	Expeditionsavgifter	1 001	672
	Miljöskyddsavgifter	3 415	3 453
	Täktavgifter	896	718
	Övriga offentligrättsliga avg., stiftelser	239	240
	Övriga inkomster av statens verksamhet	249	533
	Vinst jordfonden	5 599	3 716
	Övrigt	79	118
	Summa	11 478	9 450
Not 9	Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	2007	2006
	18 32:01 016 001 Länsstyrelserna mm	2 997	3 651
	18 32:01 016 002 Kommunförbundet för regional utveckling i Dalarnas län	2 386	2 386
	19 33:01 016 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	34 203	35 772
	19 37:01 012 002 IT-infrastruktur, Reg. Transportnät, övrigt	7 505	7 360
	Summa	47 091	49 169
Not 10	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2007	2006
	Kammarkollegiet	13 478	18 649
	Statens naturvårdsverk	18 269	15 495
	Socialstyrelsen	4 431	4 208
	EG:s strukturfonder	7 550	51 257
	Statens jordbruksverk	2 962	0
	Riksantikvarieämbetet	3 118	1 136
	Socialdepartementet	5 985	4 337
	Post- o Telestyrelsen	0	22 250
	Övrigt	232	1 740
	Summa	56 025	119 072

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 11	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringar	2007	2006
	Förändring av Älgvårdsfonden	308	500
	Förändring av Bygdemedelsfonden	-535	-153
	Summa	-227	347
Not 12	Årets kapitalförändring	2007	2006
	Lönegaranti	-3 722	486
	Avgiftsfinansierad verksamhet, körkort	32	-317
	Avgiftsfinansierad verksamhet, handledare	232	-181
	Avskrivningar	-2 635	-2 741
	Amorteringar	2 674	2 184
	Förändring semester- löneskuld	76	-1 097
	Avsättning f komputv. Trygghetsstiftelsen	-9	123
	Avsättning pensionsersättning	-757	-262
	Övrigt	99	58
	Summa	-4 010	-1 747
Not 13	Avskrivning och redovisning över anläggningstillgångar	2007-12-31	2006-12-31
Rättigheter och andra immateriella tillgångar			
	Tillgångarnas anskaffningsvärde IB	1 146	902
	Tillkommande tillgångar	79	244
	Årets avskrivningar	-225	-229
	Ackumulerade avskrivningar	-591	-363
	Rättigheter och andra immateriella tillgångar	409	554
Förbättringsutgifter på annans fastighet			
	Tillgångarnas anskaffningsvärde IB	1 143	881
	Tillkommande tillgångar	0	262
	Årets avskrivningar	-155	-185
	Ackumulerade avskrivningar	-576	-391
	Totalt	412	567
Maskiner, inventarier mm			
	Tillgångarnas anskaffningsvärde IB	21 536	19 872
	Tillkommande tillgångar	3 120	2 307
	Avgående tillgångar, årets utrangering	-4 155	-643
	Årets avskrivningar	-2 256	-1 772
	Ackumulerade avskrivningar	-16 349	-14 577
	Avgående avskrivningar, årets utrangering	4 046	0
	Totalt	5 942	5 187
	varav finansiell leasing av anläggningstillgångar	212	479
	Materiella anläggningstillgångar	6 354	5 754

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 14	Avskrivningslån	2007-12-31	2006-12-31
	Glesbygdsföretag	541	832
	Näringslån	0	45
	Näringslån, lantbruk	1 265	2 598
	Glesbygdsstöd, landsbygdsstöd	0	15
	Summa	1 806	3 490
	Värdereglering	-1 806	-3 490
	Summa	-	-
Not 15	Utlåning	2007-12-31	2006-12-31
	Investeringslån, lån till särskilt skuldyngda jordbrukare	1 560	1 560
	Värdereglering	-1 560	-1 560
	Summa	-	-
Not 16	Fastigheter	2007-12-31	2006-12-31
	Areal, ha:		
	Jordbruksmark	390	406
	Produktiv skogsmark	11 255	11 757
	Bokfört värde	94 825	96 616
	Bedömt värde	177 000	153 475
	Fastighetsinnehavet består av ett mycket stort antal fastigheter lokaliserade till omarronderingsområden, där bytesprojekt pågår eller är planerade. Fastigheternas värde ovan har bedömts av länsstyrelsens Kulturmiljöenhet, markfunktionen.		
Not 17	Kundfordringar	2007-12-31	2006-12-31
	Kundfordringar	218	795
	varav försäljningskontrakt jordfonden	65	322
	varav övrig fordran	0	25
Not 18	Fordringar hos andra myndigheter	2007-12-31	2006-12-31
	Kundfordringar	3 846	1 951
	Fordran skattekonto	296	0
	Mervärdesskatt	2 618	2 253
	Summa	6 760	4 204

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 19	Övriga fordringar	2007-12-31	2006-12-31
	Lönegarantifordringar	303	3 000
	Övriga fordringar	913	302
	Summa	1 216	3 302

Statlig lönegaranti

Fordringar enligt lagen om statlig lönegaranti vid konkurs utbetalas av länsstyrelsen. Medlen förskottteras och återkrävs från Kammarkollegiet. Utdelningar i konkurser återbetalas till Kammarkollegiet. Lönegaranti kan fr.o.m. 2005 även erhållas vid företagsrekonstruktion

	2007-12-31	2006-12-31
Ingående balans	68 259	90 702
Utbetalda ersättningar	20 485	24 677
Utdelning i konkurs	-5 905	-5 078
Avskrivning fordringar	-13 220	-41 948
Värdereglering	-69 316	-65 353
Utgående balans	303	3 000

Not 20	Periodavgränsningposter	2007-12-31	2006-12-31
	Förutbetalda kostnader:		
	Förutbetalda hyreskostnader	2 001	1 958
	Övriga förutbetalda kostnader	100	0
	Summa	2 101	1 958

Upplupna bidragsintäkter:

EG:s strukturfond	1/	5 610	8 918
Statens jordbruksverk		1 858	1 433
Interreg		1 183	
Statens naturvårdsverk			672
Nutek		70	516
Statens räddningsverk		472	0
Övrigt		110	100
Summa		9 303	11 639
1/ varav medfinansiering av EG:s regionala utvecklingsfond av företagsstöd		4 301	7 072

Not 21	Övriga upplupna intäkter	2007-12-31	2006-12-31
	Upplupna räntor	0	0
	Övrigt	293	314
	Summa	293	314

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 22	Avräkning statsverket	2007-12-31	2006-12-31
	Avräkning med statsverket IB	-100 187	-97 641
	Inkomsttitlar	-9 421	-7 278
	Anslag	146 387	152 609
	Statsbudgeten totalt	136 966	145 331
	Avräkning statsverkets checkräkning:		
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-99 054	-99 455
	Inbetalningar (uppbördsmedel)	83 456	72 380
	Utbetalningar (transfereringar)	-117 060	-120 802
		-132 658	-147 877
	Årets avräkning statsverket	4 308	-2 546
	Avräkning med statsverket UB	-95 879	-100 187

Not 23	Behållning räntekonton i Riksgäldskontoret	2007-12-31	2006-12-31
---------------	---	-------------------	-------------------

Länsstyrelsens tillgodohavande hos Riksgäldskontoret uppgår till 123 227 tkr varav:
119 016 tkr på myndighetens räntekonto för verksamheten. Tillgodohavandet består huvudsakligen av
skulder och förskottade bidragsmedel som ställts till länsstyrelsens förfogande. 4211 tkr på särskilt
räntekonto för deponerade medel

Behållning Räntekontot

Mkr			
Oförbrukade bidrag/skulder m.m.		119	126
Depositioner		4	3
Summa		123	129
varav kortsiktigt likviditetsbehov		18	16

Not 24	Kassa, plusgiro och bank	2007-12-31	2006-12-31
---------------	---------------------------------	-------------------	-------------------

Behållningen på bankkontot utgörs av sk Bygdemedel och Stiftelsen E.O Johnsons understödsfond.		6 642	5 976
---	--	-------	-------

Not 25	Balanserad kapitalförändring	2007-12-31	2006-12-31
---------------	-------------------------------------	-------------------	-------------------

Den balanserade kapitalförändringen består främst av semesterlöneskuld med avgifter, lönegaranti och
periodiseringsposter.

Balanserad kapitalförändring		-9 922	-8 175
Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen		-4 010	-1 747
Summa myndighetskapital		-13 932	-9 922

Årets kapitalförändring se not 12.

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 26	Fonder	2007-12-31	2006-12-31
Fondmedlen utgörs av Älgårdsfonden och Bygdemedel.			
Älgårdsfondens utveckling			
	IB	666	1 166
	Intäkter	1 281	1 543
	Kostnader	-1 585	-2 043
	UB	362	666
Bygdemedlens utveckling			
	IB	5 962	5 804
	Intäkter	3 233	3 062
	Kostnader	-2 567	-2 904
	UB	6 628	5 962
	Summa fonder	6 990	6 628
Not 27	Lån i Riksgäldskontoret	2007-12-31	2006-12-31
För finansiering av årets inköp av anläggningstillgångar har lån upptagits hos Riksgäldskontoret.			
Disponibel låneram för år 2007 är 9 000 tkr.			
Anläggningstillgångar se not 13.			
	IB lån RGK	5 553	6 129
	Under året upptagna lån	2 838	1 382
	Årets amorteringar inkl förtidsinlösen	-2 457	-1 958
	UB	5 934	5 553
	Vid beräkning av utnyttjad låneram skall finansiell leasing av Hem-PC inräknas	219	481
	Disponerad låneram	6 153	6 034
Not 28	Skulder till andra myndigheter	2007-12-31	2006-12-31
	Leverantörsskulder övriga statliga myndigheter	* 4 060	2 948
	RSV, arbetsgivaravgift, särskild löneskatt	2 289	1 813
	SPV, premier avtalsförsäkringar	0	0
	RSV, mervärdesskatt	240	132
	Summa	6 589	4 893
* varav 431 tkr utgöres av SPV premier avtalsförsäkringar.			
Not 29	Övriga skulder, utomstatliga	2007-12-31	2006-12-31
	Personalens källskatt	2 513	2 004
	Övriga skulder	4 860	3 696
	Summa	7 373	5 700
Not 30	Upplupna kostnader	2007-12-31	2006-12-31
	Upplupen semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	8 673	8 741
	Upplupna kostnader för kompetensutveckling	40	46
	Upplupna kostnader för revision	150	200
	Övrigt	0	357
	Summa	8 863	9 344

LÄNSSTYRELSEN I DALARNAS LÄN 2007

Not 31	Oförbrukade bidrag	2007-12-31	2006-12-31
	Jordbruksverket	1 824	1 745
	Naturvårdsverket	75 825	93 880
	Socialdepartementet	18 746	12 817
	Socialstyrelsen	13 521	7 331
	Justitiedepartementet	675	873
	Riksantikvarieämbetet	2 582	3 958
	EG:s strukturfond	0	732
	Verket för förvaltningsutveckling	75	356
	Verket för näringslivsutveckling	2 120	0
	Krisberedskapsmyndigheten	543	547
	Övrigt	854	1 135
	Summa	116 765	123 374

Not 32	Övriga inkomster av statens verksamhet	2007	2006
	Övriga inkomster av statens verksamhet	249	533
	Övriga inkomster av statens verksamhet, driftkostnader jordfonden	-2 239	-2 389
	Övriga inkomster av statens verksamhet, driftsintäkter jordfonden	182	217
	Övriga inkomster av statens verksamhet, vinst och förlust jordfonden	5 599	3 716
	Summa	3 791	2 077

Not 33	Avgiftsbelagd verksamhet	2007	2006
	Körkortadministrationen		
	Intäkter	1 478	1 111
	Kostnader	-1 446	-1 428
	Resultat	32	-317

Kostnaderna för handläggning av körkort redovisas till Länsstyrelsernas gemensamma LAKY-grupp för diskussion med Vägverket angående avgifterna.

	Enl. djurskyddslagen		
	Intäkter	110	107
	Kostnader	-110	-107
	Resultat	-	-

	Enl. lagen om villkorlig körkortsåterkallelse (alkolås)		
	Intäkter	86	142
	Kostnader	-39	-25
	Resultat	47	117

	Prövning om ansökan om handledarskap		
	Intäkter	831	434
	Kostnader	-599	-615
	Resultat	232	-181

	Enl. lagen om provtagning av djur		
	Intäkter	8	7
	Kostnader	-8	-7
	Resultat	-	-

	Fjällförvaltningen		
	Intäkter	2 378	2 382
	Kostnader	-921	-2 456
	Resultat	1 457	-74

SKATTEPLIKTIGA ERSÄTTNINGAR

Uppgifter enligt 7 kap 2§ Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Uppgifterna avser räkenskapsåret 2007.

Inga framtida avtal finns.

Till Maria Norrfalk har utbetalts 594 tkr

Övriga förmåner utgör fri bostad, betalda hemresor enligt avtal och sk ”gardinpengar” på grund av dubbelt boende till ett värde av 56 tkr

Uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Swedfund AB, styrelseledamot

VärldsnaturFonden, WWF, ledamot i förtroenderåd och valnämnd

Till Inger Eriksson har utbetalts 735 tkr

Uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Riksantikvarieämbetet, ledamot

Övervakningskommittén för mål 2 Norra, ledamot

Till styrelseledamöter har utbetalts följande, redovisas i tkr

Ann Beskow 4

Bertil Daniels 6

Erik Arrhén 4

Jan Eivinson 5

Lena Erixon 5

Kenneth Johansson 2

Agneta Stark 5

Karin Torneklint 5

STYRELSEUPPDRAG

Redovisning av Länsstyrelsens ledamöters uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag:

Ann Beskow

Arbetsmarknadsnämnden, Mora-Orsa-Älvdalen, ledamot
Siljansutbildarna Aktiebolag, ledamot
Zornsamlingarna, ledamot
Dalhalla AB, ledamot

Bertil Daniels

Dala-Trafik AB, vice ordförande
Siljans Chark AB, ersättare i styrelsen
Tåg i Bergslagen AB, ledamot

Erik Arrhén

Har inga andra uppdrag

Jan Eivinson

Välkommen till Falun AB, ordförande
Stiftelsen Stora Kopparberg, ledamot

Lena Erixon

SweRoad, ordförande
Kammarkollegiets Riskhanteringsråd, ledamot
Ekonomistyrningsverket, ekonomichefsråd, ledamot

Kenneth Johansson

Socialstyrelsen, ledamot
SAMHALL AB, ledamot

Agneta Stark

Konsumentverkets vetenskapliga råd, ordförande
Högskolan Dalarna, ledamot som rektor för Högskolan
Danshögskolan, ledamot

Karin Torneklint

KariTo AB, ordförande

Dnr 111-1470-08

Årsredovisning för budgetåret 2007, Länsstyrelsen I Dalarnas län

Beslut om att fastställa årsredovisningen har fattats av landshövdingen den 15 februari 2008.

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Inger Eriksson och ekonomichef Harry Assmundson, föredragande.

Jag intygar att redovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Maria Norrfalk
landshövding

Länsstyrelsen Dalarna
791 84 Falun
Tfn (vx) 023-810 00, Fax 023-813 86
lansstyrelsen@w.lst.se
www.w.lst.se

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN